GRIGORE BEURAN

CIFRUL PETRE PETRESCU

EDITURA TINERETULUI

AVENTURA

GRIGORE BEURAN

CIFRUL PETRE PETRESCU

EDITURA
TINERETULUI

UN MESAJ DIN VENUS

Delegaţia pe care am primit-o, de a reprezenta redacţia la aterizarea navei „Sunetul", m-a bucurat enorm ; nu ştiam în ce încurcături o să mă vîre. Din reportajele mele despre această navă am omis lucrul cel mai senzaţional, pe care-l destăinuiesc acum. Cosmonautul numărul 3 mi-a înmînat pe cosmodrom un obiect, şoptindu-mi : „Special pentru dumneata, de pe Venus". În clipa aceea am fost ţinta tuturor obiectivelor de televiziune din lume, am fost, de asemenea, imortalizat pe peliculă de toţi reporterii de cinema. Urma să devin, dacă nu şi eram, o celebritate mondială : „Omul care a primit un mesaj de pe Venus". Dar să vedeţi lucrătură politică, altfel nu-i pot zice. Cosmonautul numărul 3 a avut grijă să mi-l strecoare de aşa manieră, încît şi pelicula cinematografică a scăpat momentul, deşi ei rar îi scapă ceva. Am studiat-o, mai apoi, la studio, dar, culmea ghinionului, nu se vedea decît cosmonautul care îmi strîngea mîna. Cum nu eram singurul căruia i se făcuse o asemenea cinste, bineînţeles că n-am devenit celebritate mondială. Iar mesajul, după cum veţi vedea, în loc să mă facă celebru, m-a mînat pe tot felul de coclauri şi m-a băgat în tot felul de încurcături. Asta, fiindcă se ştie că un reportaj se bazează pe pura realitate, iar fantezia trebuie domolită, reporterul avînd datoria să exprime adevărul cît mai plastic, adică într-un limbaj cît mai literar. Vedeţi, deci, că nu-i de loc

de invidiat reporterul care nu-şi poate permite, ca prozatorul sau poetul, licenţe, calambururi etc.

Cînd am simţit în mînă plicul misterios, mic cît o cutie de chibrituri, un val de căldură m-a năpădit. Îmi venea să zbor la hotel, să văd suvenirul primit din Venus. Am fost nevoit să-mi frînez curiozitatea şi n-a fost de loc uşor. Trebuia să asist la tot ceremonialul primirii cosmonauţilor, să iau comandantului un autograf şi un interviu, fără de care n-aveam ce căuta la revistă. Era sarcină redacţională şi, ce să vă mai explic, sarcina e sarcină chiar şi atunci cînd primeşti un mesaj de pe Venus. Cîte obstacole am întîmpinat pînă am ajuns să stau de vorbă cu comandantul navei „Sunetul", îşi poate imagina oricine. Nu fac paradă de modestie, doar atrag atenţia cititorului, fiindcă această trăsătură mă caracterizează. Totuşi, fiind eu oltean de origine, le-am „tras clapa" tuturor gazetarilor ; erau cîteva mii şi capitalişti şi socialişti. Te pui cu oltenii ?! Dar nu despre olteni, în general, vreau să vorbesc ; despre ei a scris D. R. Popescu şi alţii, aşa că, deocamdată, nu-mi rămîne decît să-mi văd de întîmplările legate de mesajul de pe Venus.

Am ajuns la hotel, am redactat cablograma-reportaj şi după ce am transmis-o, m-am ocupat de mesaj. Purta adresa mea exactă. De unde o cunoştea cel din Venus ? Cosmonautul mă identificase, probabil, după graiu-mi oltenesc, că eu, cînd au aterizat, am strigat : *ura, bre !* Ceilalţi au aclamat şi ei în limba lor, dar ce să vă mai spun, i-am făcut praf. Nici un salut din toate limbile pămîntului n-are rezonanţa lui „ura bre !"

Privind plicul, care era confecţionat, după părerea mea, din plastic, şi care-mi purta, cum am mai spus, adresa, m-am gîndit : Nu l-o fi pus dracu pe vreun

român din delegația noastră să-și bată joc de mine și implicit, de olteni, și o fi aranjat farsa împreună cu cosmonautul ? Am examinat plicul și mi-am dat seama că parcă n-ar fi din material plastic, ci din ceva asemănător. (Un prieten chimist, despre care am să povestesc ceva mai mult, mi-a confirmat, în țară, presupunerile.)

Deschizînd plicul, mai bine zis, tăindu-l la o margine, mi-am dat seama că adresa e scrisă, în adevăr, de misteriosul expeditor de pe Venus. De unde mi-o cunoștea ? ! Am stat pe gînduri vreo două-trei minute ; în minutul al patrulea m-am hotărît să citesc mesajul. Încă o precizare : Era scris în românește. Pot publica și facsimilul, dar cine nu crede ce-i spun, nu va crede nici cu dovezi. Cîrcotașul, tot cîrcotaș ; găsește nod și în papură. Iată scrisoarea :

Dragă tovarășe...

Primiți salutul meu de pe Venus. Vă rog să trageți concluzia că sondele trimise de pe pămînt spre noi n-au reușit să afle mare lucru, deoarece au fost bruiate, luîndu-se astfel toate măsurile ca pămîntenii să nu afle nimic despre Venus, pînă ce nu va fi instaurată pacea.

Eu nu mă pot întoarce pe Terra, în țara mea, din motive de securitate a planetei Venus, adică împotriva voinței mele. Cu toate condițiile excepționale de trai de aici, mă prăpădesc de dorul patriei și sper, totuși, să ajung din nou pe plaiurile natale.

Petre Petrescu

P. S. Am fost colegi la Universitatea din Cluj ; am studiat astronomia și chimia.

După cum vedeți, scrisoarea era în limba română, scrisă cu un fel de pastă, de unde am dedus că în Venus

încă nu-i cunoscută cerneala. Am mai tras concluzia că majoritatea romanelor ştiinţifico-fantastice, care prezintă viaţa de pe alte planete, conţin gogoriţe pe care numai copiii le gustă cu extrem de multă plăcere...

Citind post-scriptum-ul, m-am lămurit, într-un fel, de unde mă cunoştea cetăţeanul de pe Venus. Era, cu alte cuvinte, un clujean. Spre ruşinea mea, oricît mi-am forţat memoria, nu-mi puteam aminti de el. Şi din nou mă obsedă gîndul unei farse ! Întrebările începură să mă chinuie... Cum a ajuns acolo ? Cu toate aşa-zisele mele cunoştinţe în ale astronauticii, nu-mi puteam explica ! Cum a ajuns manuscrisul la cosmonautul numărul 3 ? Vă povestesc ce mi-a spus el. L-a găsit în tureacul cizmei de cosmonat. În timpul zborului în afara rachetei, cînd a filmat planeta Venus, a simţit în piciorul stîng o izbitură. A crezut la început că e lovit de un meteorit şi a încercat sentimentul morţii, dar apoi, văzînd că nu i se întîmplă nimic, şi-a continuat zborul, conform instrucţiunilor. Ajuns în navă, a simţit că-l jenează ceva la piciorul stîng şi, căutînd să vadă ce-i, a dat de plicul care îmi era adresat. Onoarea lui de ofiţer l-a făcut să mi-l înmîneze, nu fără un prealabil proces de conştiinţă. Plicul ar putea să conţină informaţii preţioase pentru ţara sa, angajată în marea bătălie pentru cucerirea cosmosului. Dar el era om de onoare, cosmonaut şi nu spion. Înmînarea în taină a scrisorii a făcut-o din următoarele motive : Întîi, fiindcă superiorii lui nu i-ar fi iertat niciodată gestul, ei punînd mai presus de orice cucerirea cosmosului şi, deci, şi a planetei Venus. Al doilea, că frămîntările de conştiinţă l-au făcut să nu raporteze izbitura în tureacul cizmei, primită în timpul zborului, ceea ce însemna o încălcare a obligaţiilor sale de cosmonaut. Al treilea, că înmînarea scrisorii în mod

public ar fi putut servi — spunea el — drept pretext pentru popularizarea mea, umbrind — afirma — marele succes obținut de el, datorită echipajului din care făcea parte. Pasămite, scrisoarea în cauză, stîrnind vîlvă, ar fi atras atenția asupra mea, zborul navei „Sunetul" trecînd pe planul doi, asemenea unui fapt divers. Asta nu i-ar fi convenit! Toate mi le-a declarat între patru ochi (vorbea foarte bine franceza), afirmînd cu cinism: „Publicarea ulterioară a *destăinuirilor* matale — dacă se va întîmpla vreodată să relatezi împrejurarea în care ai intrat în posesia scrisorii, o voi declara născocire scriitoricească", el neavînd de gînd să ateste vreuna din afirmațiile mele, ci, dimpotrivă, să le dezmintă...

În loc să-i mulțumesc, mi-am ieșit din sărite. I-am răspuns că adevărul, pînă la urmă, tot o să iasă la iveală. I-am mai spus că o să-i dovedesc ce forță are adevărul cînd e slujit de un condei bun.

Așa mi-am descărcat nervii pe cosmonautul acela — serviabil pe de-o parte, dar impertinent pe de alta — și m-am simțit ușurat. Dar a trebuit să mă resemnez, să renunț momentan la celebritatea mondială, constatînd că fără concursul lui n-aveam cum să mă fac crezut de opinia publică asupra valabilității mesajului. Totuși, nu m-am dat bătut.

CU MIINILE LEGATE

Am arătat colegilor micul plic, pe care-l tăiasem la margine. A trecut din mînă în mînă, ca o minune, pînă ce am observat că ei își dădeau coate și se distrau neîn-

crezători. Asta m-a înfuriat şi eram gata să mă zburlesc la ei, cînd un coleg, foarte ager la ochi, a scos o exclamaţie :

— Dar plicul acesta a fost desfăcut şi lipit la loc !

I l-am smuls literalmente din mînă şi l-am examinat ; acum nu mă mai chinuia ideea farsei, ci o bănuială şi mai îngrozitoare. I-am zis :

— Să ştii că domnul cosmonaut nu numai că a citit scrisoarea, dar a şi fotografiat-o şi mi-a înmînat-o cu ştirea mai marilor săi.

Colegul m-a privit cam ciudat, apoi mi-a răspuns :

— Ce interes aveau aceştia să interzică publicarea mesajului ?

— Nu ţi-am povestit ce mi-a spus cosmonautul numărul 3 ? Dar am să-i demasc, m-am aprins eu, am să scriu, am să public toată povestea asta !

— Eu nu pun la îndoială nimic din ce-mi spui tu, mi-a răspuns colegul de redacţie, dar în afară de mine — care te cred în calitate de prieten — cine te va mai crede ?

— Cititorii !

— Nu te supăra, dar relatarea ta n-o putem da decît ca un reportaj ştiinţifico-fantastic, fiindcă, dragul meu, nu sîntem convinşi şi nici nu putem dovedi că mesajul e autentic.

Îmi venea să sar cu pumnii asupra prietenului meu, dar mi-am dat seama că n-aş rezolva nimic, mai ales că era mai zdravăn decît mine şi avea un pumn cît un baros. Văzîndu-mă amărît, colegul a continuat :

— Caută o argumentare ştiinţifică, obţine girul unor oameni de specialitate şi atunci vom putea da drumul materialului.

— Măi frate, am replicat, mor cu adevărul în mînă. Tu nu vezi că domnul cosmonaut m-a dezarmat pur şi simplu, avertizîndu-mă că o să dezmintă ?

— Păi, eu ce-ţi spun ? Te faci de rîs.

— Mă gîndesc, totuşi, am continuat eu, să public materialul, şi, odată şi odată, chiar la bătrîneţe, cosmonautul tot o să recunoască adevărul.

— S-ar putea s-o facă şi mai devreme, să-l apuce setea de celebritate, deşi celebritatea ar fi a ta şi nu a lui, tu eşti omul care a primit mesajul...

Mă pregăteam să-i răspund că nu-i exclus ca acest cosmonaut să-mi fi înmînat mesajul tocmai în acest scop. Adică, la un moment dat, voind să facă vîlvă în jurul lui, o să dea declaraţii pe care *eu* va trebui să le confirm. N-am apucat să-mi destăinui gîndul, deoarece colegul meu nu se putu stăpîni să nu izbucnească într-un hohot de rîs, adăugînd cu sarcasm : „Un mesaj de pe Venus"...

Pe scurt, n-am reuşit decît să devin ţinta ironiilor colegilor mei şi, trebuie să precizez, nu poate fi năpastă mai mare pe capul unui om decît ironia unor scriitori. Asta mi-a alungat toată bucuria pricinuită de succesul cu reportajele despre cosmonauţi ; mi-am zis că nu există oameni mai răi şi mai invidioşi decît gazetarii. Am plecat să mă întîlnesc cu un prieten de la Institutul de astronomie, cu Vasinca, de la care primisem un telefon, felicitîndu-mă pentru reportaje şi exprimîndu-şi şi dorinţa de a lua masa împreună.

Vasinca era o cunoştinţă mai veche de-a mea ; o figură ciudată, un pisălog, care voia să ştie tot. Era un om muncitor, dar exploatat la maximum de şefii lui şi de aceea mă determinase să-i public cîteva materiale sub un pseudonim. Avea la trezeci şi cinci de ani, trăia

singur şi-l pasiona fotografierea cerului şi chimia. Era unul din oamenii cu care întreţineam relaţii cordiale, amicale chiar, dar fără să ştim prea mult unul despre celălalt. Ne cunoscusem la un campionat de şah ; apoi, am continuat să ne antrenăm împreună, fiind adversari de aceeaşi talie. Îi eram obligat pentru că-mi făcuse o sumedenie de poze şi alte mici servicii, căci se pricepea la toate. Era foarte serviabil, chiar jenant de serviabil.

El mă iniţiase într-o serie întreagă de probleme cosmice, dîndu-mi adevărate lecţii, cînd aflase că urmează să plec la cosmodrom. Aceasta cimentase şi adîncise prietenia noastră. Îi eram profund îndatorat. L-am întîlnit la „Casa universitarilor" ; îşi comandase o bere şi mă aştepta.

— Mă ierţi că am întîrziat, dar mă tot bat cu colegii mei pentru un material.

— Ce material ?

— Ceva extraordinar ! Dacă-ţi spun, nici tu n-ai să mă crezi.

— Să auzim despre ce-i vorba. De ce anticipezi ? Poate şi de aceea am vrut să te întîlnesc !

— Doar n-ai observat prin telescoapele tale cum mi s-a înmînat mesajul de pe Venus ? — am zis eu şi am început să rîd.

Vasinca a rîs şi el, apoi a zis :

— Eşti pus pe glume ?

— Eram sigur că n-ai să mă crezi nici tu !

— Ce să te cred ? Că ai primt un mesaj de pe Venus ?

— Pe onoarea mea, uite-l, i-am spus, scoţînd din buzunar plicul şi trîntindu-l pe masă, — dar nu mă crede nimeni.

Ospătarului, care părea impacientat, i-am comandat un coniac mare. Vasinca examina plicul, iar eu îi povesteam ce vor colegii mei de la mine : un *gir* ştiinţific.

— Vrei să-mi laşi scrisoarea să o supun unui examen de laborator ? *Girul* îl vei primi pe urmă, de la o mare personalitate. Materia, din care sînt făcute plicul şi scrisoarea, îmi dă de gîndit. O să ne ajute chimia.

— În cinstea chimiei, ştiinţa ştiinţelor ! am urat, ciocnind paharul şi devenind pe dată bine dispus.

În clipa aceea a intrat un alt prieten, — o să vă spun mai multe şi despre el —, colonelul Gheorghieci. Era în civil, şi, după felul cum trecuse în revistă sala, am ghicit că e în căutarea cuiva. I-am făcut semn să se apropie.

— Cauţi pe cineva ? — l-am întrebat.

— Pe unul care şi-a uitat prietenii, răspunse el, strîngîndu-mi mîna.

— Eşti rău. Abia m-am întors. Vă cunoaşteţi ?

— Nu.

— Colonelul Gheorghieci ; inginerul Vasinca.

Ambii au avut parcă o tresărire auzindu-şi numele ; apoi a urmat obişnuita formulă de politeţe.

— Sînt deosebit de încîntat. De mult doream să vă cunosc, a spus Vasinca.

— Sînteţi astronomul-chimist, zise colonelul politicos.

— Meseriile noastre se aseamănă, spuse Vasinca. Aş dori să instalez un telescop pe un avion de-al dumneavoastră.

Gheorghieci se prefăcu că nu aude propunerea lui Vasinca, iar eu zîmbii, gîndindu-mă că Gheorghieci n-o să scape chiar aşa de uşor de Vasinca. Pisălogul acesta, dacă-şi punea ceva în cap, nu se lăsa cu una cu două. Şi, parcă pentru a-mi confirma presupunerea, Vasinca urmă :

— Ar putea să vă servească şi dumneavoastră.

— Nu vă supăraţi. Asemenea chestiuni nu se discută în localuri publice, i-o reteză Gheorghieci, destul de brutal. Ei, cum te mai lauzi, fericitule ? mi se adresă el direct, dînd a se înţelege că a pus punct convorbirii cu Vasinca.

— Fericit pe dracu ! Să vezi ce-am păţit ! Şi începui să-i povestesc şi lui întîmplarea.

— Trebuie analizată de urgenţă.

— O va face Vasinca şi te voi ţine la curent, dacă te interesează problema.

— Mă interesează, spuse colonelul. Mă interesează chiar foarte mult.

— O să mă trudesc să intru în posesia rezultatelor cît mai repede, promise Vasinca. Sper să nu fie prea dificil ; am un laborator bine dotat.

— Vă doresc succes, spuse colonelul şi ciocni paharul.

Făcu semn ospătarului, achită, şi, tot atît de grăbit precum venise, se ridică făcîndu-mă să bănuiesc că nu eram eu cel căutat.

Apariţia şi dispariţia colonelului nu ne tulbură discuţia. Vasinca se interesa de amănuntele călătoriei, iar eu i-o istoriseam cu deosebită plăcere şi lux de amănunte. Faptul că se arătase dispus să facă analiza plicului îmi schimbase dispoziţia, mă simţeam din nou sigur pe mine şi aveam certitudinea că Vasinca o să reuşească.

— Îmi face impresia, zise Vasinca sucind cu nouăzeci de grade discuţia, că amicul tău, colonelul, s-a supărat că mi-ai încredinţat plicul spre analiză. La un moment dat am avut senzaţia, ca să nu zic certitudinea, că el dodorea acest lucru !

— Şi tu ? Ce-ai fi zis dacă aş fi acceptat ? Nu te-ai fi simţit jignit ?

— Sînt înțelegător, dacă el ține neapărat...

— Nu, nu pot accepta așa ceva. Colonelului o să-i treacă supărarea, îl cunosc prea bine. De altfel e un băiat foarte bun și o să-ți pară ciudat dacă-ți spun că e plin de complexe.

— Nu mai spune !

— Da, de cîte ori se află în mijlocul colegilor mei, crede că prezența lui restrînge discuțiile.

— Interesant ! Nu-mi puteam închipui că un ofițer superior de aviație poate să sufere de complexe... de complexe de-astea de care suferă numai domnișoarele de pension. Îmi pare rău că mi-a respins colaborarea.

— Așa-i el cînd e vorba de militărie.

— Înțeleg, știu și eu ce-i un secret. Avem și noi secretele noastre...

VICTORIE

Gheorghieci îmi telefona de obicei aproape zilnic. Eram prieteni buni și-mi facea impresia că scrie versuri în taină, dar, prea mîndru, sau prea modest, nu îndrăznea să mi le arate. Eu îl prețuiam nu atît pentru cunoștințele sale din domeniul aviației, cît pentru gusturile lui în materie de beletristică și nu o dată îl făcusem confidentul proiectelor mele literare. Acum păstra tăcere. Mă pedepsea pentru că-l preferasem pe Vasinca. Era, desigur, absurd. Trebuia să-l fac să înțeleagă că nu era vorba de *preferință*, ci de *întîmplare*. N-am dat prea mare importanță tăcerii lui, fiind pradă neliniștii și aș-

teptînd cu înfrigurare rezultatul analizelor lui Vasinca. Nerăbdător din cale afară, eram gata să mă duc la el, să-i cer scrisoarea şi să i-o încredinţez lui Gheorghieci, care era mai operativ, cînd am fost chemat la telefon de Vasinca. Ne-am dat întîlnire la cofetăria „Arizona".

— Analiza — începu chimistul, sorbind din cafea — a confirmat presupunerile mele. Chimia a făcut minuni. Am „disecat", ca să zic aşa, o bucăţică din plic şi am descoperit în compoziţia materialului un element nou, pe care l-am botezat *beuraniu*, după numele tău. Pregătesc comunicarea către Academie şi în momentul în care primim omologarea, poţi publica materialul. Pînă atunci, tăcere !

— Cît durează asta ?

— O lună, două, trei, patru... Depinde de Academie.

— Te felicit, dragul meu, eşti un geniu !

— Mulţumesc. În privinţa genialităţii, aş fi dacă aş realiza beuraniu pe cale sintetică, în laborator.

M-am despărţit de Vasinca puternic impresionat de vestea primită şi flatat de faptul că noul element purta numele meu. Cu capul în nori, plin de orgoliu, abia aşteptam să trîntesc bomba în redacţie, să-i pun cu botul pe labe pe „ironiştii" care mă luaseră peste picior cu mesajul din Venus. Dar trebuia să mai aştept, îi promisesem lui Vasinca tăcere. Totuşi, nu m-am putut abţine şi i-am telefonat lui Gheorghieci. Apoi ne-am întîlnit la Casa Armatei, îndeplinindu-i astfel dorinţa. Preferam şi eu localul acesta mai sobru, unde puteai să stai liniştit de vorbă la un pahar, fără să te tulbure tot felul de indivizi.

— Ţi s-a făcut dor de mine ? — m-a întîmpinat Gheorghieci.

— Da, i-am răspuns pe acelaşi ton, aşezîndu-mă pe scaun. Am adăugat : Aşa, acum ofiţerii care stau la mesele vecine o să mă ia drept general de aviaţie, aflat, incognito, în inspecţie.

— Nici o grijă, se vede de la o poştă că eşti civil, rîse Gheorghieci, apoi comandă coniac, arahide, telemea şi măsline, fără să mă întrebe ce prefer.

— O bere, te rog, i-am spus ospătarului, pentru a-mi manifesta independenţa faţă de colonel.

El s-a mulţumit să zîmbească ; era sigur, de altfel nici nu s-a înşelat, că o să beau coniacul întîi.

— Ei, ce-i nou în lumea literară ? — începu colonelul.

— Vasinca a găsit în compoziţia plicului un element nou, după părerea lui extra-terestru, şi l-a numit *beuraniu*.

— Tu ai mai băut ceva azi ? — spuse Gheorghieci privindu-mă patern.

— Pe onoarea mea, n-am băut nimic, deşi ar fi cazul să trag un chef zdravăn. Îţi dai seama, nu-i vorba numai de confirmarea mesajului din Venus, ci şi de descoperirea unui element nou ! Un element extra-terestru, care — lucru, bineînţeles, mai puţin important — va purta numele meu, am spus cu o mină atît de dezinteresată pe care nici fariseul biblic n-a reuşit să o realizeze.

— Poţi să-l rogi pe Vasinca să-mi arate şi mie *beuraniul* şi procedeul prin care a ajuns la descoperirea lui ?

— Are vreo importanţă ?

— O verificare nu strică, să nu se fi înşelat, iar două analize sînt mai mult decît una.

— În privinţa asta, nici o grijă. Verificarea o va face cel mai competent for : Academia.

— Te rog să nu mă înţelegi greşit. Se pare că Vasinca a făcut o descoperire de a cărei importanţă nici nu vă daţi seama. Presupun că beuraniul l-am putea folosi la construcţia unor avioane.

Argumentul colonelului era zdrobitor ; la aşa ceva nu mă gîndisem. Cu toată emoţia de care eram stăpînit, dîndu-mi seama de importanţa descoperirii, i-am răspuns :

— Nu cred ca Vasinca să fie de acord. E un secret al lui. Rezultatul muncii sale aparţine Academiei.

Colonelul nu era nici el omul care să se dea uşor bătut. După cîteva clipe de meditare, zise :

— Încearcă totuşi. Apelează la sentimentele lui patriotice.

— Patriotice ? ! — l-am întrerupt eu. Tu vezi patriotismul prin prisma ta, de militar. Academia n-o să păstreze secretul pentru ea, te asigur.

— Fie, acceptă colonelul, dar tu încearcă să-l convingi pe Vasinca ; dacă nu vrea, nu-l putem obliga. E dreptul lui. Totuşi, cere-i plicul, nu văd la ce ar mai avea nevoie de el.

Simţii cum sîngele îmi năvăleşte în cap şi-l întrerupsei :

— Şi vrei să ţi-l dau... să faci acest lucru fără ştirea lui Vasinca ?...

— Exact !

— Nu sînt de acord.

— De ce ?

— Mi se pare nedrept, ar însemna să-i furi munca, iar eu să-ţi fiu complice.

Colonelul se făcu alb la faţă şi începu să rotească paharul pe masă. Mi-am dat seama că-l dureau vorbele mele.

— M-ai jignit îngrozitor, de fapt mi-ai aplicat o corecție, spuse colonelul. În intenția mea nu a fost nici o clipă gîndul să-i *fur*, cum zici, munca, să i-o iau înainte, să intru în posesia unor lauri care nu mi se cuvin. Îți dau cuvîntul meu de ofițer, nu voi aduce nici un prejudiciu omului de știință Vasinca. Tot ce o să întreprind, o să fie „strict secret" și din pură curiozitate personală. Descoperirea va fi a lui.

Ca să-l împac, i-am promis că voi face întocmai. Vorbele lui mă îndîrjiseră. Eram gata să fac orice pentru ca *beuraniul* să intre cît mai repede în patrimoniul științei.

ÎNCĂPĂȚÎNATUL

A treia zi l-am întîlnit pe Vasinca, de data asta la cofetăria „Pacea". O cofetărie frecventată, în general, de oamenii de știință, fiind în apropierea institutelor de cercetări științifice. Mobilierul, nou, modern, mese în trei colțuri, taburete cu picioare din țeavă, cam incomode, pictura, cam aiurită, ambiționau să-i dea un aer monden.

Vasinca sorbea cu paiul dintr-o citronadă și răsfoia o revistă englezească. La ora aceea cofetăria era puțin populată și mi-am permis să-l salut destul de zgomotos, ceea ce l-a iritat.

— Fii mai sobru, mi-a șoptit el. Ce vînt te aduce la mine ?

— O misiune diplomatică, am început eu, voind să fac pe spiritualul. Gheorghieci ar dori să vadă și el *beuraniul* și, eventual, să repete analizele.

Brusc, Vasinca deveni posac, goli paharul dintr-o singură aspiraţie prin paiul de nylon, şi izbucni :

— Asta nu ! E munca mea şi descoperirea n-am s-o comunic decît Academiei.

— Fii calm, i-am zis eu. Cînd faci comunicarea ?

Faţa lui Vasinca s-a relaxat într-un zîmbet :

— Dă-mi voie să-ţi spun că eşti puţin cam naiv. Crezi că mă pot prezenta în faţa unui areopag cum te prezinţi tu cu un material la redacţie ? Analiza trebuie s-o mai repet.

Minimalizarea muncii mele m-a scos din sărite :

— Deci, nu eşti sigur de existenţa *beuraniului ?*

— Ba da ! Dar lasă-mă te rog de rever, se uită ospătăresele la noi.

— Atunci, de ce tergiversezi lucrurile ?

— Fiindcă nu-i uşor să-i convingi pe alţii de o nouă descoperire ştiinţifică. Asta îmi cere timp ; trebuie să repet analizele, să întocmesc fişe, referate...

— Gheorghieci te poate ajuta. Un colectiv poate duce cu mai mult succes la bun sfîrşit o astfel de cercetare.

— Vreau să culeg singur gloria acestei descoperiri.

— Eşti un încăpăţînat şi un egoist, i-am azvîrlit eu în faţă toată revolta ce se adunase în mine.

— Da, sînt, a recunoscut Vasinca, fără să se supere. În munca noastră fără asta nu reuşeşti.

— N-ai dreptate ! Uiţi sutele sau miile de colective care studiază azi în ţara noastră...

— În cazul de faţă, nu mai e nevoie de cercetări.

— Atunci, dă-i drumul comunicării !

— Mai sînt cîteva lucruri mărunte de pus la punct, înţelege-mă. Orice mic amănunt în cercetările ştiinţifice e ca un pilon la un pod.

— Nu înţeleg nimic ; eu vreau să obţin cît mai repede

confirmarea descoperirii tale, pentru a da drumul reportajului-bombă.

— Asta-i ? ! Şi mă acuzi pe mine de egoism !... Nu-ţi dai seama că pripindu-ne putem strica absolut totul ? Ştii doar că avem nevoie de un gir ştiinţific. Acesta nu ni-l poate da decît Academia.

— Şi, nu văd de ce n-ai lucra împreună cu Gheorghieci ?

— Fiindcă am impresia că Gheorghieci al tău e un fripturist, un ratat. N-a reuşit să se afirme în construcţia de avioane şi acum vrea să se facă părtaş la descoperirea mea.

— Eşti prost informat. Gheorghieci nu-i un ratat şi a reuşit să creeze ceva în aviaţie.

— Ce ?

— Cîteva tipuri de avioane.

— Gogoşi ! Ai văzut tu măcar unul ?

— Nu, dar i-am văzut decretul de decorare cu Ordinul Muncii clasa I-a, în care se spunea că i se conferă pentru merite deosebite în domeniul aviaţiei.

— Şi nu-i ajunge asta ? Vrea acum să se înfrupte şi din munca mea ?

— Greşeşti cumplit ! Pe Gheorghieci îl interesează *beuraniul* deoarece e sigur că poate fi folosit la construcţia avioanelor şi în special a rachetelor. În plus, şi-a dat cuvîntul de onoare... — şi am continuat să-i relatez ce-mi spusese Gheorghieci despre garanţiile ce e gata să i le dea lui Vasinca.

— Să aibă răbdare ! *Beuraniul* va revoluţiona întreaga industrie. Şi trebuie să-ţi mai destăinuiesc un mic secret : am cerut institutului de geologie să-mi pună la dispoziţie o serie de roci în care bănuiesc că există *beuraniu*. Aşa că trebuie răbdare.

Mi-am dat seama că n-am cu cine discuta. Vasinca era pornit să rezolve singur problema şi n-aveam ce-i face.

— Atunci, cum crezi, dar te rog să-mi înapoiezi plicul.

— Bine, zise Vasinca, am să ţi-l înapoiez, dar să ştii că domnul colonel Gheorghieci nu va reuşi să scoată în evidenţă *beuraniul*... Şi eu l-am descoperit întîmplător, după ce epuizasem toate procedeele chimice consacrate.

Vasinca s-a ridicat apoi de la masă şi mi-a zis :

— Pe mîine, deci, la aceeaşi oră.

Îmi părea rău de optica îngustă a prietenului meu, care se încăpăţîna să creadă că Gheorghieci are interes să-l frusteze de munca sa. Eram convins însă că, nu peste mult, el îşi va recunoaşte greşeala şi va bea un pahar de şampanie cu Gheorghieci, sărbătorindu-şi victoria şi recunoscîndu-i colonelului ajutorul dezinteresat pe care i l-a dat, animat de aceeaşi dorinţă, spre triumful ştiinţei.

O DESCOPERIRE ŞI MAI SENZAŢIONALĂ

A doua zi, la ora fixată, eram la cofetărie. Vasinca intră ca o furtună şi, contrar temperamentului său, agitat. Începu să vocifereze, deşi la ora aceea în cofetărie îşi sorbeau cafeaua doar cîţiva academicieni.

— Unde umbli, domnule ? Am răscolit oraşul şi n-am reuşit să te prind. La redacţie mi s-a spus că ai plecat la tipografie. Acolo mi s-a răspuns...

— Bine, ia loc şi vorbeşte mai încet.

Vasinca se calmă, salută în stînga şi în dreapta, apoi se aşează pe scaun şi-mi şopti :

— Băiatule, am făcut o descoperire uluitoare. Nu, nu-s un geniu, dar descoperirea e epocală. Citeşte asta, îmi zise el şi-mi înmînă o fotocopie cu următorul text :

Am încercat şi încerc mereu să iau legătura cu Pămîntul prin radio, încercaţi recepţionarea mesajelor mele, la orele patru ora României pe lungimea de undă 0,003 kilomerti. Nu voi transmite decît după publicarea textului mesajului meu. Aici am mijloace tehnice atît de perfecţionate încît pot citi acest mesaj.

Am parcurs cu emoţie rîndurile prezentate de Vasinca. Acelaşi scris mărunt, cu literele rotunjite, ca de tipar.

— E extraordinar ! am exclamat eu şi am adăugat : Te felicit, eşti formidabil ! Dar cum ai ajuns la textul acesta ?

— Ieri m-am întors la laborator...

Vasinca mi-a povestit că descoperirea o făcuse cu totul şi cu totul întîmplător. Destăinuirea aceasta îi desminţea titlul de geniu, am remarcat eu în sinea mea, dar m-am contrazis pe loc, spunîndu-mi că aproape toate marile descoperiri ale omenirii au fost opera întîmplării şi am continuat să-l ascult. Ce se întîmplase ? Ca să nu uite să-mi aducă plicul, îl pusese lîngă o planşă de pe care trebuia să scoată o fotocopie. Nervos cum era, din cauza schimbului nostru de cuvinte de ieri, din greşeală scăpase plicul într-o baie cu o soluţie destinată altor scopuri. Speriat, scosese repede plicul, să nu i se şteargă mesajul. De ce i-a fost frică, n-a scăpat. Scrisul de pe mesaj dispăruse. Era speriat. Se gîndea ce o să spun eu ? A aşezat plicul pe planşă. Între timp, aparatul de

fotografiat care trebuia să înregistreze planşa pe peliculă şi care era aşezat pe un trepied, s-a declanşat. Vasinca s-a înfuriat şi mai rău. Stricase şi filmul. L-a scos din aparat şi l-a lăsat în camera obscură. Laborantul, neştiind că filmul e stricat, l-a developat şi i l-a prezentat. A descoperit atunci minunea : în mijlocul planşei era noul mesaj. A luat plicul, să mi-l aducă, şi a avut o nouă surpriză. Reapăruse vechiul mesaj.

— Ce zici de toate astea ? — a încheiat Vasinca.

— E nemaipomenit ; nici nu-mi vine să cred.

— Şi eu am rămas uluit, spuse Vasinca. Se pune acum o problemă pentru mine : să cercetez cum a apărut acest mesaj. Dacă nu ar fi reapărut primul text, lucrurile ar fi fost simplu de explicat.

— Cum ?

— Sub acţiunea reactivilor din baia respectivă, textul a dispărut deoarece s-a dizolvat aşa-zisa cerneală. A fost o supraimprimare. Înţelegi ?

— Da, da, înţeleg, dar nu înţeleg cum a reapărut noul text.

— Rămîne o taină pe care trebuie să o dezleg. Din păcate, tu vrei să-mi iei plicul.

— Dacă aşa stau lucrurile, sînt de părere că plicul mai poate rămîne la tine.

Lui Vasinca îi străluceau ochii de bucurie.

— O să-i explic lui Gheorghieci şi cred că va înţelege.

— Nici nu mă îndoiesc de asta. Descoperirea nu-mi va aparţine, o voi pune la dispoziţia armatei. Îţi dai seama ce importanţă ar putea să aibă aceste supra-imprimări, căci sînt sigur că sînt mai multe.

— Ce vrei să zici ?

— O simplă presupunere. Dacă se confirmă, să ştii

că Vasinca e cineva. M-am gîndit să-i dau lui Gheorghieci o bucăţică din plic şi din scrisoare, dar mi-e frică să nu stric textul supraimprimat.

— Ai dreptate! am răspuns eu citind din nou mesajul.

— Ar trebui să începi publicarea materialului, să vedem dacă vom primi sau nu veşti de pe Venus. Vezi, în scrisoare Petre Petrescu condiţionează începerea emisiunilor de publicarea materialului.

— Bine, să zicem că public materialul, dar cum recepţionăm mesajele de pe Venus?

— Apelează la Gheorghieci, ei sînt dotaţi cu aparatura tehnică necesară.

— Dacă refuză, din cauza plicului?

Vasinca rămase cîteva clipe pe gînduri, apoi izbucni:

— N-are încredere în mine? Nu-i nimic, mă retrag din afacere. Dă-i plicul şi scrisoarea, dar pentru nimic în lume n-am să-i comunic formula, compoziţia băii şi celelalte procedee. Sînt sigur că n-o să ajungă la nici un rezultat. Eventual, o să strice totul. Fă cum crezi!

Între timp am mai citit o dată mesajul, apoi am exclamat:

— Acum ştiu de ce cosmonautul mi-a înmînat scrisoarea: îl interesează emisiunile de pe Venus.

Vasinca a tăcut cîteva clipe, surprins de concluzia la care ajunsesem, apoi a izbucnit în rîs.

— Prezumţia ta nu-i lipsită de temei. Lupta pentru cucerirea cosmosului e foarte strînsă şi aceste mesaje pot avea conţinuturi revelatoare, dar cum nimeni nu cunoaşte formula băii mele, cosmonautul nu avea cum să afle dublul mesaj. Să zicem că l-ar fi aflat?! Cred că atunci ar fi intrat în tratative cu guvernul nostru, ne-ar fi propus cooperarea.

— Se poate să ai dreptate !

— Nu „se poate", e sigur că am dreptate. O să vezi ce vîlvă o să fie cînd o să publicăm toată povestea. Eu sînt de părere ca tu să publici mesajul omului de pe Venus sub forma unei ficţiuni. Vedem apoi dacă Gheorghieci recepţionează sau nu alte mesaje. Sînt sigur că o să recepţioneze. Între timp termin şi eu comunicarea, o înaintez Academiei şi, coroborînd toate acestea, transformăm ficţiunea în realitate şi-i punem cu botul pe labe pe toţi. Inclusiv pe domnul cosmonaut. Principalul e ca textul de mai sus să intre în reportaj.

Argumentele lui Vasinca mi s-au părut deosebit de temeinice. Eram doar uşor îngrijorat de atitudinea pe care o va adopta Gheorghieci, căci fără concursul lui nu puteam recepţiona mesajele din Venus şi făceam treaba pe jumătate.

PILOTUL ELECTRONIC

După ce părăsi Casa Armatei, în loc să o ia spre casă, colonelul Gheorghieci îi spuse şoferului :

— La Securitate !

Îl primi locotenent-colonelul Piru. Cei doi ofiţeri superiori îşi strînseră mîinile, apoi gazda îi făcu lui Gheorghieci semn să ia loc, şi-i zise :

— Vă ascult, tovarăşe colonel.

— E ceva mai mult decît putred în Danemarca ! Şi nu ştiu cum să intervin !

— Să chibzuim şi să lăsăm lucrurile să se desfăşoare normal. Reporterul spuneţi că vă este prieten ?

— Da, răspunse colonelul Gheorghieci ferm. Din păcate, n-am putut pune mîna pe mesaj, l-a luat Vasinca.

— Nu vă faceţi probleme, tovarăşe colonel. Deocamdată vom juca piesa cum o regizează ei. Ştim ce vor să afle ; restul nu contează. Faceţi aşa cum ne-am înţeles.

— Iertaţi-mă, tovarăşe locotenent-colonel, amicul meu, ziaristul, ce rol are în toată afacerea asta ?

— E pilotul electronic, pe care, bineînţeles, noi îl dirijăm, deşi cred că *ei* au comanda...

— Sînt aviator şi, cîndva, am condus şi un serviciu de contra-informaţii. Totuşi vă mărturisesc, mă tem de ceva.

— N-aveţi de ce vă teme ! Ştim obiectivul pe care-l urmăresc, prin deducţie. Partida de şah continuă. Prevăd unde se va da matul. Partida a început de mult... A fost reluată atunci cînd am surprins emisiunea destinată satelitului-spion !

— Dar nu cunoaştem adversarul !

— O să-l cunoaştem. Aţi reuşit bruiarea emisiunii. Că n-aţi detectat postul, e explicabil. Bruiarea i-a pus în gardă, au încetat emisiunile. Personal, dacă m-aţi fi consultat atunci, n-aş fi opinat pentru bruiere. Dar, acum, partida continuă. Urmează mişcarea a patra, cînd o să dăm şah-mat. Remiza nu este posibilă !

— Reporterul e un om cinstit. N-ar fi bine să-l punem în cunoştinţă de cauză ?

— Pilotul electronic funcţionează după anumite indicaţii, dacă nu mă înşel, replică locotenent-colonelul Piru. Iar indicaţiile le transmiteţi dumneavoastră, tovarăşe colonel, prin radar.

— Dar dacă radarul celălalt e mai puternic decît al meu ?

— Trebuie vegheat să nu fie. Stăpîniţi pilotul electronic şi nu uitaţi de noi.

— Totuşi, e amicul meu !

— Şi al lui Vasinca !

— Atunci ?

— Secretul militar, înainte de toate. Iertaţi-mă, nu era cazul să vă amintesc asta.

— Desigur. Dar, să ştiţi, îmi vine foarte greu !

— Aţi mai pilotat dumneavoastră şi pe furtună... Şi, apoi, nu uitaţi, eu am făcut şi puţină medicină, de acolo ştiu : puroiul trebuie lăsat să colecteze, incizia prematură nu ajută.

Cei doi ofiţeri îşi strînseră din nou mîinile şi se despărţiră.

Pentru cititorul neiniţiat şi pe care nu l-a şocat stilul indirect al acestui capitol, nu-i nevoie de nici o explicaţie. Iniţiaţii au nevoie însă de precizarea că, deşi n-am fost prezent la această convorbire, am putut să o relatez exact datorită unui mijloc strict secret din punct de vedere al tehnicii literare...

PE RECEPŢIE

După ce m-am despărţit de Vasinca, am plecat la Gheorghieci. Speram că, după ce o să-i povestesc cele relatate de Vasinca, o să fie înţelegător şi o să-mi dea concursul, fără să-mi mai pretindă în schimb scrisoarea.

Nu m-am înşelat. Colonelul m-a ascultat atent, a luat copia mesajului şi, cu toate că-l studiam, mimica feţei lui nu-mi spunea nimic. Parcă era din marmoră.

— Voi raporta mai sus. Asta, pentru a pune pe recepţie toate posturile noastre şi sper să prindem mesajele de pe Venus, să mă achit onorabil de sarcina ce mi-o dai şi fără şantaje...

— Acum eşti rău. Doar ţi-am explicat...

— Dragă, am înţeles ; de aceea am acceptat diviziunea sarcinilor. Uite, nu-s supărat nici pe tine, nici pe Vasinca şi vă dau concursul, dar, pentru asta, am nevoie de o aprobare de mai sus. E clar ?

— Foarte bine ! am izbucnit, bucuros de întorsătura favorabilă a lucrurilor. Şi am adăugat : Ce părere ai, să public scrisoarea ?

Faţa de marmoră a colonelului prinse viaţă. O tresărire nervoasă îi încreţi fruntea ; rămase o clipă pe gînduri, apoi zise :

— Văd că-mi ceri şi sfaturi.

— Asta demonstrează că n-am renunţat la vechea noastră prietenie.

— Şi că, indiferent de sfatul meu, tu tot o să publici scrisoarea, zise colonelul, cu sarcasm.

— Sigur, o public ! E o condiţie pentru ca omul nostru de pe Venus să înceapă emisiunea. Voi proceda astfel ca totul să pară o ficţiune.

— Deci, tot te îndoieşti de existenţa mesagerului tău de pe Venus ?

— Voi vă îndoiţi ! Eu şi Vasinca nu !

— Cînd vrei să publici scrisoarea ?

— În numărul de mîine.

— Te grăbeşti, zise colonelul. Apoi apăsă pe butonul soneriei. Îmi oferi o ţigară.

Intră un sublocotenent. Colonelul îi înmînă hîrtia mea şi-i ordonă :

— Să fie văzută de serviciul cifrului. Să nu plece nimeni fără ordinul meu.

— De ce e nevoie să fie văzută de serviciul cifrului ? l-am întrebat după ce ieşi ofiţerul. Pe cine suspicionezi : pe Vasinca sau pe mine ?

Colonelul îşi aprinse ţigara, lansă cîteva cercuri de fum spre tavan şi cînd se destrămară, îmi răspunse :

— Fiindcă vrei să o publici. Mesajul provine din altă ţară.

— Planetă, l-am corectat eu.

— De ce te deranjează că e văzută de specialiştii de la cifru ?

— Suspiciunea şi neîncrederea ta mă deranjează !

— Atunci, de ce apelezi la mine ?

— Fiindcă eşti singurul în măsură să recepţionezi mesajele de pe Venus. Şi nu văd nici un pericol în astfel de mesaje. Sau... Îţi închipui că e altceva la mijloc ?

— Ce altceva ar putea fi ?

— Ştiu eu ? După atitudinea ta îmi face impresia că suspectezi de spionaj pe cineva. Crezi oare că-s nebuni să folosească oameni ca mine în astfel de scopuri ? Crezi că ar indica ora, lungimea de undă şi...

— Dacă te-aş bănui de aşa ceva, aş schimba foaia, răspunse colonelul. Trebuie să fii înţelegător. În meseria noastră prudenţa e mama înţelepciunii. Ştii, apoi, în armată există anumite regulamente ; îţi dau concursul, dar nu pot uita de regulamente. Văd că intenţionezi să publici scrisoarea, indiferent de părerea mea. Public-o, frate, şi lasă-mă în pace.

Îl scosesem din sărite. Ca să-l domolesc, i-am demonstrat că lucrurile trebuie văzute altfel. După părerea

mea, mesajele de pe Venus nu puteau avea caracter militar. Pentru progresul ştiinţei mondiale scrisoarea trebuia publicată, iar într-o privinţă, era indiferent cine recepţionează mesajele.

Între timp, sosise şi răspunsul de la serviciul cifrului, pe care Gheorghieci l-a examinat cu multă atenţie.

— Ai dreptate — mi-a spus —, pentru începerea emisiunilor mesajul trebuie publicat, dar te rog un lucru: să nu pomeneşti nimănui, nici chiar lui Vasinca, de intervenţia serviciului cifrului.

Jocul acesta dintre Gheorghieci şi Vasinca îmi părea pueril; îmi atrăgea atenţia, cînd unul, cînd altul, să nu afle celălalt un anumit secret, deşi în realitate ei colaborau. Asta mă amuza. L-am asigurat pe colonel că o să fiu mormînt şi am plecat.

ŞI O SARCINĂ REDACŢIONALĂ

De la primul telefon public l-am înştiinţat pe Vasinca să se bucure şi el că avem tot sprijinul necesar. Am alergat apoi la redacţie şi m-am apucat de scris. Am lucrat cu spor la primul din seria reportajelor intitulate „Un oltean în Venus ?“ Scriam cu entuziasm, convins că aduc un mare serviciu umanităţii, înlesnind prin scrisul meu legătura dintre Terra şi Venus. A doua zi, materialul trebuia să intre. L-am predat redactorului şef, care l-a citit, a dat viza necesară, apoi, zîmbind, mi-a trasat o sarcină:

— Nu-i rău, stai bine cu imaginația. Fă bine însă și te urcă în mașină, du-te la cooperativa agricolă „Drumul nostru" și vezi ce se întîmplă cu producția de lapte, că a început să scadă. Ai două zile pentru un reportaj-anchetă ; e timpul să mai cobori și pe pămînt. Vreau ceva tare, să zbîrnîie.

N-am avut încotro, mi-am luat delegația și m-am deplasat la „Drumul nostru", deși numai de vaci și de mulgătoare, îngrijitoare și agrozootehnie nu-mi ardea. Am stat două zile și am descoperit misterul scăderii producției de lapte. Conducerea cooperativei se lăsase pe tînjeală, normele agrozootehnice erau neglijate. Toate, din cauza președintelui, care se îndrăgostise de preoteasă și-și pierduse capul, umblînd cu ea la cinematografe, teatre, restaurante. Pentru deplasare, folosea camionul cooperativei. Popa, ca să se răzbune și să-i rupă gîtul președintelui, îndemna oamenii, de la amvon, să nu mai lucreze în sărbători și zile de post.

Reportajul l-am scris pe loc. Cititorii își amintesc, desigur. Îl intitulasem : „Unde duce dragostea...".

Redactorului-șef i-a plăcut, m-a felicitat și mi l-a plătit la maximum...

Între timp apăruse și primul capitol din reportajul-fantastic „Un oltean în Venus ?". Citindu-l, în revistă, am constatat cu stupoare că, la corectură, scăpaseră rîndul *„la orele patru, ora României, pe lungimea de undă 0,003 kilomerti"*. M-am scandalizat. Redactorul-șef m-a domolit : le-a tras o săpuneală corectorilor... ! Și, de fapt, zise, reportajul nu suferă din această cauză... Colegii făceau însă ironii, consolîndu-mă că omisiunea n-are nici o importanță din moment ce eu, căruia îi erau adresate mesajele, cunoșteam ora și lungimea de undă...

Am plecat din redacție extrem de furios, tovarășii mei de muncă îmi creau o adevărată nevroză, bătîndu-și joc de cele în care eu credeam ca un fanatic. Ce le puteam face ? Erau convinși că totul nu-i decît o povestire științifico-fantastică. Dacă ar fi să aștern pe hîrtie stările sufletești prin care treceam, aș putea da cîteva bucăți de proză de-o profundă analiză, care să releve chinurile omului dedicat cu întreaga viață progresului științei și care nu se bucură de stima semenilor decît *după* triumful adevărului științific. Asta se poate însă realiza și printr-o maximă : Nimic nu se naște fără durere. Sau, printr-un proverb : Cine rîde la urmă, rîde mai bine... Pînă la urmă, voi demonstra, *Omul din Venus* nu-i o ficțiune, ci o realitate !

UN NOU MESAJ

A doua zi, Gheorghieci mi-a telefonat că n-au recepționat nimic. I-am comunicat telefonic lui Vasinca rezultatul și, spre surprinderea mea, el nu s-a arătat de loc dezamăgit, dimpotrivă, deosebit de optimist ; m-a rugat să vin urgent la cofetăria *Pacea,* avînd o surpriză pentru mine. Am lăsat totul baltă și m-am îndreptat spre cofetărie, care acum era plină de studenți și studente. Vasinca, spre mirarea mea, era ocupat cu o studentă cu care schimba ochiade.

— Ai văzut ce stupidă întîmplare ? — am început eu discuția.

— Ce ! — a întrebat Vasinca.

— N-ai observat greşeala din reportajul meu ?

— Iartă-mă, dar nu l-am citit încă...

Întîi m-am supărat, apoi i-am explicat despre ce e vorba, dar îmi făcea impresia că el e mai atent la studentă decît la mine.

— Să ştii că de aceea n-a transmis nici un mesaj.

— Ce ?

— Ori eşti atent la mine, ori la fetişcană. Mă faci să vorbesc în vînt.

— Nu, n-are importanţă pentru mine. Cred că Gheorghieci nu dispune de aparatura necesară. Dar asta, repet, nu are importanţă.

— Dar ce are importanţă pentru tine ? Fetişcana aceea ?

— Şi ea. Află că eu sînt în al nouălea cer. Am obţinut un nou text de pe scrisoare.

— Cum ?

— Foarte simplu. Întîmplarea de acum cîteva zile am transformat-o în experiment ştiinţific şi poftim rezultatul. Îmi puse pe masă o nouă fotocopie. Părea un capitol de carte şi începea aşa :

„M-am născut undeva pe Jii.

Jiul e o apă mică, fără prea mare importanţă economică şi geografică, el fiind menţionat pe harta Republicii Socialiste România, a regiunii Oltenia, precum şi a raionului Gorj. Pe planiglob nu figurează, probabil din lipsă de spaţiu. În Jii se varsă mai multe rîuri şi pîraie. Pe unul din ele, care nu-i trecut nici măcar în harta raionului, m-am născut eu. Pîrîul acesta izvorăşte din munte, dar la noi în sat munţilor li se zic dealuri, deşi aici sînt zăcăminte de fotoniu. La ele ajungi acum,

după cum am observat de pe Venus, cu funicularul, trenul forestier și camionete. Cînd m-am născut eu nimeni nu bănuia că aici ar fi fotoniu. Oamenii se ocupau cu exploatarea lemnului, care se făcea pe atunci cu totul altfel. Cei mai mulți din consătenii mei sînt lucrători la pădure și de aceea li se spune pădureni. Acum li se spune muncitori forestieri și nu-i bine să te tragi cu ei în degete că-s aprigi la mînie ca apa Lotrului cînd se umflă și iuți la limbă ca a Jiului. Dar sînt buni la suflet. Eu mă trag din oamenii aceștia și sînt mîndru de ei. Pe tata îl chema, ca și pe mine, Petre Petrescu, era tăietor de lemne și a murit într-un accident. S-a prăvălit un stejar peste el. Fotoniul a fost descoperit aici, în munți, abia în anul 1965. Acum a început exploatarea lui masivă. Mama se numește Lina. Am avut zece frați, eu fiind cel mai mic."

— Ce vrea omul acesta ? Își povestește viața ?! — am exclamat, după ce am parcurs manuscrisul.

— Nu-i rău ! Și așa te temeai de o farsă. O să aflăm dacă individul în cauză a existat sau nu. Ar fi bine să o iei pe urmele lui, să-i reconstitui viața și, cu ocazia asta, dai o raită și prin noua regiune petroliferă. Împuști doi iepuri dintr-o dată. Scrii un reportaj despre noile regiuni petrolifere și miniere, că și așa n-a prea scris nimeni despre ele mai pe larg, și afli și adevărul despre omul nostru !

Ideea mi s-a părut interesantă. Am stat de vorbă cu redactorul șef și a fost de acord. Vorba lui, „să cobor cu picioarele pe pămînt". În privința fotoniului și a noilor regiuni petrolifere, m-a sfătuit să mă abțin, fiindcă n-are de gînd să publice asemenea reportaje. Și mi-a spus-o așa, de la obraz : „Cînd o să înțelegi în ce

constă noul în literatură ?" Nu reproduc aici întreaga discuţie cu redactorul-şef, nu fiindcă ar constitui un secret de redacţie, ci fiindcă m-ar pune pe mine într-o lumină proastă. Poate, totuşi, n-ar strica să o reproduc, ea ilustrînd exact starea mea de nelinişte, chinuit de întrebarea : cum o să se sfîrşească povestea omului din Venus ? Un drum prin regiuni neumblate îmi va prinde bine, mi-am zis. O să găsesc formula pentru un reportaj modern... Dacă n-o să reuşesc, dau lovitura cu „Omul din Venus". Celebritate mondială, nemurire, — pe două căi : arta reporterească, satisfacţie de creator, dacă nu — Petrescu ! Căile astea mă vor arunca pe orbita unui senzaţional care o să răscolească omenirea ! Nu mai vorbesc de beuraniu... I-am destăinuit şi lui Gheorghieci frămîntările, planurile mele. El m-a privit cam ciudat. Mi-a spus :

— Vanitatea te poate duce la ridicol. Nu cred în ea ca stimulent al muncii de creaţie, nici ca justificare a existenţei umane.

Şi a început între noi o lungă discuţie pe tema raţiunii de a exista. Am constatat cu groază — de aceea nu reproduc discuţia — că eu eram pe poziţii greşite, caraghioase chiar.

Am plecat în Oltenia, cum s-ar zice, întors pe dos, pradă unor îndoieli în privinţa capacităţii mele intelectuale şi profesionale. Dacă aş sta să analizez aceste stări, cititorul n-ar rezista, fiindcă îmi lipseşte măiestria necesară descrierii zbuciumului meu sufletesc. Pentru aceasta ar fi trebuit să mă nasc psiholog, măcar poet, nu reporter. Un reportaj despre mine însumi, despre frămîntările mele, despre incapacitatea mea de a explica în scris starea mea sufletească, mi se părea prea neinteresant.

Cum am sosit în Oltenia, peripețiile prin care am trecut pînă am ajuns la întîmplarea de față le-am descris într-un reportaj, publicat în revistă, dar neinteresant din punct de vedere politist, în care acțiunea trebuie să fie palpitantă ; iată de ce intru direct în bufet, renunțînd la balastul introductiv. Acolo am întîlnit-o pe țața Lina Petrescu. Femeia își bea liniștită cinzeaca și glumea cu bărbații :

— Decît să-mi purtați mie de grijă, mai bine ați vedea de muierile voastre. Cîtu-i săptămîna de mare și voi stați în pădure, ele, săracele, vă duc dorul, că nu de toate pot avea grijă mînjii ăștia de șoferi. Pe cînd eu, cot la cot cu voi, și acolo și aici.

M-am apropiat de ea și i-am spus cine sînt.

Avea o față plină de cute, de suferință, parcă ar fi fost sculptată de Romul Ladea. Am dat să-i sărut mîna. Gestul a mai îmblînzit-o.

— Zici că ești de la ziar, maică ?

— De la revistă, tu, Lină ! se amestecă țapinarul Simion Țapu, căci tocmai intrase și el în bufet.

— Așa, maică, de la ziar, reluă țața Lina, parcă nici nu l-ar fi auzit. Să scrii acolo că tovarășii de la raion ne cam uită cînd e vorba de făină și de carne !

— O să scriu, nici o grijă. Aș vrea, măicuță, să stăm puțin de vorbă.

— Cu plăcere, mi-a răspuns țața Lina, privindu-i parcă de sus pe cei din bufet. Numai, mă mir cum m-ai ales tocmai pe mine.

— De ce, maică ?

— Să nu vorbesc cu păcat, maică, dar la şedinţe nu prea-s luată în seamă, măcar că Constituţia noastră ne dă drepturi egale cu ale bărbaţilor.

— Iar baţi cîmpii, ţaţă Lină ! Cum să nu fii luată în seamă ? Nu vorbeşti dumneata de ne doare capul ? — interveni iarăşi ţapinarul.

— Vorbesc, că-i dreptul meu. Dar vorbesc în pustiu, că voi vă daţi coate şi rîdeţi. Să scrii asta, tovarăşe, la ziar, să văd, le convine ? Eu, femeie bătrînă, le pot da multe sfaturi bune, dar ei, ca nărozii, tot ce-i taie mintea fac !

— Tovarăşă Lina, am încercat eu să scurtez discuţia. Am să scriu şi asta. Altceva aş vrea să vorbesc cu dumneata, şi, dacă s-ar putea, în altă parte.

— Dacă ai de vorbit, vorbim aici.

— Nu vrea să-i iasă vorbe... — hohoti ţapinarul — de aia nu te duce acasă la ea, tovarăşe !

— Eu n-am secrete cu ziaru, se aprinse femeia. Dacă vrei să afli ceva de la mine, apoi întreabă-mă aici, că nu vreau să intru în belea.

— Noi nu vîrîm oamenii în belele, măicuţă.

— Lasă că vă ştiu eu pă ăştia de la gazetă. Trageţi omul de limbă şi p-ormă trosc cu critica în capul tovarăşului inginer şef !... Dacă-i vorba să critic pe cineva, şi merită, uite, aici, să discutăm faţă cu toată lumea. Dă-i drumul, aici, de faţă cu toţi !

Ce mai puteam zice ? !

— Cîţi copii ai avut, mătuşă ?

— Zece ! Ca brazii, dar pe toţi mi i-o potopit Antonescu şi Hitler.

Ţaţa Lina făcu semn vînzătoarei să-i mai dea o ţuică.

— Pe cel mic cum îl chema, mătuşă ?

— Ca pe răposatul tat-so, Petre. O fost deştept foc. Pe el am vrut noi să-l facem om cu carte. Toţi banii ce i-am cîştigat, în el i-am băgat, aşa să ştii. Tot ce am cîştigat eu, tat-so şi fraţii lui, i-am cheltuit cu el. La toţi ne era drag Petre şi ne-am tras de la gură. Şi-n Germania a fost şi apoi s-a prăpădit.

— În Germania ? — am exclamat eu, sigur că sînt pe drumul cel bun.

— Da, maică ! S-a făcut inginer de avioane şi apoi a fost trimis în Germania. Apoi s-a întors în ţară, a venit acasă — asta o fost în patruzeci şi trei, toţi oamenii îşi aduc aminte —, era ca un general. Aşa-i, oameni buni ?

— Eu, zise Simion Ţapu, după ce oamenii aprobară din cap, i-am zis, ţin minte ca şi acum : „Mă, Petrică, o să cîştige nemţii tăi războiul ?“ „Îs ai mei cum îs şi ai dumitale, bade Simioane, iar războiul o să-l cîştige cînd o face plopul mere...“. Cuvintele lui mi-au mers drept la inimă şi n-am să le uit niciodată. Cînd s-a îndepărtat, pierzîndu-se pe uliţă, am zis către oameni : „Pe noi, ăştia, bă, nu ne cumpără nemţii cu tot aurul din lume. Îl vedeţi pe Petrică ? L-au dus nemţii la ei să le muncească, l-au umplut de bani, dar el a belit ochii la maşinăriile lor şi acum e mai deştept ca ei. Să vedeţi bă, voi ăştia, ce om mare o să iasă din el...“. Şi ieşea, dacă nu i-ar fi fost scris să se prăpădească.

În bufet se făcuse liniște. Oamenii se așezară pe scaune, pe lăzi, numai țața Lina nu voia să șadă, deși i se oferise un scaun. Asculta mută, cu o durere încrîncenată, cu broboada strînsă pe cap. Mă temeam să continui discuția. Totuși, am întrebat:

— Cum s-a prăpădit?

— Apoi, nimeni nu știe nimic. De aici a plecat în orașul B., la o fabrică de avioane. Îmi trimitea bani. Frații lui au căzut pe front. O dată doi și o dată trei, apoi încă trei și încă unul. Le-am făcut parastase, a venit și el, a zis să merg cu el în orașul B., dar nu m-am dus.

Țața Lina tăcu din nou. Nu-și punctase povestirea cu nici un oftat, relatase totul cu sobrietatea unui reporter, apoi îi făcu semn vînzătoarei să-i mai dea un țoi și, după ce gustă din țuică, adăugă:

— Apoi, odată m-am trezit că întreabă jandarmii de el; cică ar fi fugit. Unde, nu mi-au spus. De ce să fi fugit? Nu mi-a răspuns nimeni. L-am căutat, dar nu i-am dat de urmă și nici slujbe nu i-am făcut, că-i păcat, dacă-i în viață. Dar unde poate fi?

Eram gata, gata să-i împărtășesc secretul meu, dar mi-am dat seama că ar fi prematur și oamenii aceștia nu numai că nu mi-ar da crezare ci, dimpotrivă, ar crede că nu-s în toate mințile... Întîi trebuia să stabilesc cum a ajuns Petrică al lor în Venus, apoi să-i fac să înțeleagă, deși acum cu zborurile cosmice era explicabil, dar...

— Eu, zise Simion Ţapu, o ţin pe a mea. Am zis şi atunci, o zic şi acum. Băiatul ăsta a fost furat de hitlerişti. Era mai deştept decît ei şi de aia l-au furat. Cîte nu se întîmplă în război ? Sorbi din ţoi şi adăugă : N-ai aflat de el fiindcă se zice că pe ăştia cu ştiinţă de carte multă din aviaţie şi acum îi ţin la popreală.

— Autorităţile ce ţi-au spus, ţaţă Lină ?

— Ce să-mi spună ? ! A fugit... L-a înghiţit pămîntul. Apoi m-au pus să dau o declaraţie că dacă o să vină acasă, o să-i anunţ. Unul mi-a spus că ar fi fugit la ruşi... Şi la Crucea roşie internaţională am fost, la Bucureşti, şi acolo mi-au spus cucoanele că ele nu se ocupă cu cei ce-au fugit, ci numai cu cei ce-au dispărută pe front. Dumneata ce zici de toate acestea ?

Întrebarea mi-a adresat-o ţaţa Lina direct mie.

— Ce să zic ? — am încercat eu să cîştig timp. Asta vreau să aflu şi eu : ce s-a întîmplat cu fiul dumitale !

Ţaţa Lina s-a uitat într-un fel foarte ciudat la mine, apoi a zis către Simion a Ţapului :

— Ia vezi tu, Simioane, ce-i cu dumnealui, n-o fi cumva din ăia care au mai încercat să se oblogească la mine ?

Simion Ţapu, fără să stea prea mult pe gînduri, s-a ridicat în picioare şi m-a luat de mînă, zicîndu-mi :

— Fără supărare, tovarăşe, dacă eşti tovarăş, dacă nu, hai pînă la miliţie.

Aşa s-a încheiat prima parte a cercetărilor mele, cu o verificare amănunţită a actelor de către şeful de post al miliţiei, un băiat dezgheţat, care n-a ezitat să pună mîna pe telefon şi să se intereseze la redacţie dacă eu sînt eu. Am înţeles şi am aşteptat verificarea, făcînd în acelaşi timp eforturi de voinţă să-mi stăpînesc nervii,

pentru a înfrunta ironiile colegilor care, eram sigur, n-aveau să mă cruțe. După convorbirea telefonică avută cu redacția, șeful de post a devenit mai vorbăreț. — Știți, a început el, cu Petre Petrescu acesta e o afacere tare încurcată.

— Știu, de aceea sînt aici.

— Cunosc și eu puțină meserie, spuse el. Știu să-mi fac datoria și să mă limitez la atribuțiile mele. Asta nu înseamnă că nu-mi dau seama cu cine stau de vorbă. Actele *e* una, omul alta.

— Nu înțeleg.

— Știu ce-i o acoperire... N-ar strica să puneți o vorbă bună pentru mine la regiune. Îmi fac datoria. Mai acum cîțiva ani au fost parașutați spioni. La prima vedere aveau acte în regulă. Cînd i-am luat la bani mărunți, a ieșit mîța din sac. Actele erau false. Îi interesa același lucru : Petre Petrescu. I-am arestat.

Plutonierul mă privea cu șiretenie.

Am înțeles, mă lua drept altcineva. M-am hotărît să profit de acest lucru.

— Sigur ! Dar ce necazuri ai, de ce să intervin la regiune ?

— Eu, cum se zice, am miros, mi-am dat seama din prima clipă. Nu sînteți spion. Cu toate acestea, după cum vedeți, datoria... Am verificat actele și telefonic. Sînt operativ, vigilent, conștiincios !

— Și ?...

Oftă, mă examină încă o dată și cum dădeam aprobator din cap, continuă :

— Înseamnă că eu știu tot ce se întîmplă în satul ăsta !... Meritam și eu insigna de evidențiat.

— Sigur !...

— Așa că, vă rog, pentru mine tot redactor rămîneți...

Dar, ştiţi, la regiune raportaţi că... faptul că aţi ajuns la mine demonstrează că nu stau cu mîinile în buzunar.

— Bine... Aşa am să fac. Dar, ia spune, cine a fost pe aici ultima dată ?

— Rămîne între noi... Am raportat la timp, mie nu-mi place să amîn lucrurile. Dar, să-mi faceţi un raport favorabil.

— Nici o grijă.

— A fost tovarăşul sublocotenent Oprea Bălan. Ţaţei Lina i s-a prezentat ca de la Crucea roşie. Eu însă l-am dibuit imediat... Dacă oamenii l-au adus la mine, ce era să fac ? ! A trebui să se legitimeze.

— Şi, ce a aflat ?

— Tot ce aţi aflat şi dumneavoastră. Asta-i tot. Asta am aflat şi eu, am raportat. Dar, dumneavoastră ştiţi mai bine decît mine, ceva tot nu-i în regulă cu Petrescu ăsta, altfel nu aţi fi venit şi dumneavoastră. Una sînt rapoartele, alta să urmăreşti pe viu : un amănunt, o vorbă, un indiciu...

— Da, aşa-i, i-am zis, privindu-mi ceasul.

— Oamenilor ce să le spun ?

— Spune-le că am să scriu despre ei, că sînt reporter. Şi asta şi sînt !

— Am înţeles, să trăiţi ! Dar nu uitaţi ce v-am rugat.

— Nu, n-am să uit.

Şeful de post s-a scuzat că nu mă conduce la gară. Mi-a explicat, accentuînd că ştiu eu mai bine de ce n-o face. Oamenii trebuie să rămînă convinşi că sînt gazetar.

În drum spre gară îmi venea să rîd de întîmplare, hazlie într-un fel. Îi promisesem să pun o vorbă bună. Cum puteam s-o fac ? Nu cunoşteam pe nimeni la miliţie şi, apoi, dacă se afla ce mi-a spus, nu prea-l vedeam

evidenţiat. Şi totuşi, omul îşi pusese nădejdea în mine. Puteam... da, puteam să-l amintesc în reportaj. Şi, mai era o soluţie : să vorbesc cu Gheorghieci, poate găseşte el o modalitate.

N-am vorbit nimic cu Gheorghieci, e drept ; luat de vîltoarea evenimentelor, am uitat. Cu toate acestea, cred că nu-i exclus ca plutonierul să fi primit între timp insigna visată. E, cred, de datoria mea a nu-mi asuma merite pe care nu le am. Şi e bine şi pentru respectivul plutonier să afle, citind aceste rînduri, că nu s-a bucurat de intervenţia nimănui, în cazul în care a primit insigna. Nu ştiu de ce, am presimţirea că a primit-o. Presimţirea mi-o bazez pe faptul că, omul, după părerea mea, nu m-a rugat numai pe mine să intervin.

CE SE AUDE DIN VENUS

În timpul documentării mele printre ţapinari, colonelul Gheorghe N. Gheorghieci n-a stat de pomană.

Cînd am ajuns acasă am găsit un bilet de la el cu următorul conţinut : „*Caută-mă urgent*". Deşi eram frînt de oboseală, m-am îndreptat spre cartierul Grigorescu. Era destul de tîrziu şi cînd am ajuns în faţa blocului Lama E, am privit spre etajul V : era lumină. Sînt cam zăpăcit, mi-am zis ; puteam să-i dau un telefon. Liftul era mai mult defect. Nu ştiu de ce l-au mai montat ; nu merge de la darea în folosinţă a blocurilor. Colonelul meu se amuză de obicei pe seama liftului. El e preşedintele comitetului de bloc şi a început un război total

cu I.L.L.-ul pe seama liftului. I.L.L.-ul susţine că nu-l poate repara decît atunci cînd se vor face reparaţii generale.

— Auzi, dom'le, ăştia sînt buni de legat! Clădirile sînt nou-nouţe şi ei îi dau înainte cu reparaţiile generale!

Colonelul şi-a luat în serios rolul de preşedinte şi dă-i cu adrese în sus, dă-i cu adrese în jos, a făcut uz şi de faptul că e deputat în Sfatul orăşenesc şi pînă la urmă I.L.L.-ul a fost înfrînt: a trimis doi copilandri, care au meşterit la lift cîteva zile şi tot în starea aceea l-au lăsat. Colonelul a obţinut o victorie à la Pirus.

Cunoscînd povestea, am urcat treptele în goană; am sunat şi mi-a deschis colonelul în persoană.

— Ce gîfîi aşa? — mi-a zis el.

— Fi-v-ar liftul!... am ripostat eu. Ştiţi că pe cei de la I.L.L. praf o să-i fac într-un material. Lasă-i pe mine.

— Să-i fi făcut praf cînd te-am rugat. Acum e tîrziu. Am adus doi mecanici, de la mine, de la unitate, liftul nostru funcţionează ca o rachetă. Vorba ceea, am folosit mijloace locale.

Între timp am intrat în cabinetul de lucru al prietenului meu, în care era o întreagă flotilă de avioane în miniatură, de toate tipurile, din aluminiu, plumb, alabastru şi lemn lustruit. De un candelabru cu şapte lumînări atîrna o rachetă dotată cu două beculeţe: unul verde şi unul roşu, care marcau poziţia. Cu ajutorul unui dispozitiv ingenios, racheta făcea revoluţii în jurul becurilor-lumînări. Colonelul punea în mişcare dispozitivul rachetei numai cînd era în toane bune. Acum racheta funcţiona, atrăgîndu-ţi fără să vrei atenţia. Privind-o, mă simţeam bine şi mi-am zis: copilul din om trăieşte atîta timp cît trăieşte omul. Ne maturizăm, îmbătrînim, dar

undeva, în adîncul sufletului, tot copii rămînem. Apoi am conchis, fără pretenţii de biolog : de aceea omul la bătrîneţe se zice că dă în mintea copiilor.

În timp ce eu filozofam, colonelul, om la patruzeci de ani, înalt, bine legat, puţin brunet, apăsă pe un buton şi de pe masa lui de lucru dispărură hărţile, globul şi tratatele, împreună cu întreaga flotilă, şi în locul lor apărură cîteva sticle cu ţuică, coniac, vin şi rom, băuturile preferate ale aviatorilor ; deci nici în această privinţă amicul meu nu-şi dezmintea profesiunea, cum nu-şi dezmintea nici diploma de inginer mecanic : instalaţiile din casă mulţi ar vrea să le aibă.

— De ce nu le prezinţi unei fabrici de mobilă ? i-am spus. Multe ţi-ar putea purta numele.

— Mulţumesc. Ambiţiile mele sînt ceva mai mari. Aş vrea ca numele meu să-l poarte un supersonic, sau aşa ceva.

Colonelul umplu între timp paharele, ciocni şi îmi zise :

— Mi-ai dat de furcă !

— Cum ?

— Ai răbdare. Am primit aprobările de resort.

— Şi ? — am zis eu, umplînd la rîndu-mi paharele. Avea un coniac *Segarcea* veritabil, care îmi deschisese apetitul.

— Mai domol cu coniacul, nu-s dispus să te transport acasă cu maşina.

— Cînd îi vorba de băutură, ştii, nici breasla noastră nu-i mai prejos decît a voastră.

— Văd că ai băut un pahar şi ai şi luat-o razna. E vorba de Venus.

— Da ? N-aţi prins nimic ?

— Nimic, şi totuşi ceva, zise colonelul sorbind din coniac.

— Atunci e ceva extraordinar !

— Extraordinar şi totuşi nimica. Nu ne putem hazarda să afirmăm că am recepţionat mesaje din Venus, deşi am recepţionat următorul cuvînt : *Developaţi !*

— Şi zici că asta-i nimic ? — strigai eu, înciudat.

— Egal cu zero ! De unde ştiu eu că mesajul acesta e din Venus ?

— Dar de unde poate fi ?

— De la un radiofonist amator !

Argumentele colonelului îmi părură temeinice. Totuşi nu m-am lăsat.

— N-aţi recepţionat pe unda indicată în mesaj ?

— Ba da, dar asta încă nu spune nimic din punct de vedere ştiinţific, deşi mesajul a fost prins de un avion special de al nostru, o şmecherie de a mea, dacă vrei să ştii.

— Ce fel de avion ?

— Şi aşa ţi-am spus prea mult, dragul meu amic. E o mică şmecherie de a mea şi, dacă vrei, un mic secret al nostru. Despre asta poţi să scrii, am fost autorizat să-ţi fac această mică destăinuire. Din păcate, mesajul a fost prins numai de acest avion ; nici o staţie terestră nu l-a confirmat.

— Atunci înseamnă că e din Venus !

— Asta o poţi afirma tu, nu noi, oamenii de ştiinţă. Cîte piuituri care seamănă a Morse, sau alte semnale, nu prindem din univers, fără să ştim despre ce e vorba...

— Dar, aici e clar. Tu ai spus-o : s-a recepţionat *Developaţi !*

— Intri în amănunte care nu te privesc. Textul poate fi cifrat, deşi, îţi mărturisesc, serviciul cifrului n-a putut ajunge la nici o concluzie.

— Şi n-aţi mai încercat ?

— Ba da, dar din păcate în nopţile următoare s-au înregistrat descărcări electrice şi alte bazaconii, aşa că, domnul meu, acum hai să bem un coniac şi să continuăm a supraveghea cosmosul.

— Dacă staţiile străine... am încercat eu.

— Ce prind ei, prindem şi noi. O singură deosebire : ei dau drumul, de dragul senzaţionalului, şi la lucruri incerte. Adu-ţi aminte ! Au afirmat, de altfel sub semnul întrebării, că s-au recepţionat semnale din Marte ! Asta nu e ştiinţă, dragul meu. Simple semne de întrebare, ipoteze.

I-am relatat colonelului toate cele aflate în munţi şi, desigur, ca să nu mă fac de rîs, fără incidentul cu şeful de post.

— Deci, Petre Petrescu a fost ofiţer de aviaţie...

— Vezi că nu-s baliverne în mesaj ?

— Bine, zise colonelul, mă voi interesa personal de acest caz la Ministerul Forţelor Armate. Poate dăm de lucruri interesante în dosarul lui, dacă-l vom mai găsi în arhive.

Pe cît de bine dispus am sosit la colonel, pe atît de indispus am plecat, cu toate că băusem zdravăn din minunatul său coniac. Dacă el ar fi confirmat mesajul, puteam da drumul la bombă, puteam deveni o celebritate mondială. Aşa, n-aveam încotro ; trebuia să mai aştept.

M-am trezit singur în stradă. Peste tot blocuri înalte. Cîte o fereastră luminată. Becurile aruncau o lumină difuză. Cerul, spuză de stele. Îndrept privirile spre Venus. Ridic pumnul, amenințător și strig :

— În ce încurcătură mă vîrîși, bre Petrescule, dacă exiști !?

Liniște. Ascult atent. Din Venus, doar o sclipire rece. Repet întrebarea, tot cu pumnul îndreptat înspre tării. În spate, aud pași. Întorc capul. Posesorul pașilor nu se zărește. În picioare, sînt sigur, poartă pantofi cu blacheuri. Bocăne pe trotuar ca pe o toacă. Dacă m-a văzut și m-a auzit vorbind de unul singur, o să mă considere beat, sau nebun. Poate mă cunoaște ! Îmi continuu reflecțiile. Nu sînt de acord cu rezerva colonelului. Coroborînd mesajul scris, primit de pe Venus, cu mesajul interceptat de avionul lui Gheorghieci, puteam da drumul reportajului-bombă. Ce voia să transmită mesajul radio-telegrafiat, sau știu eu cum să-i mai zic ? Pentru un astfel de termen e absolut necesar să consulți manuale tehnice sau să te adresezi specialiștilor. Și mai zic unii că-i ușoară meseria de scriitor !

Zgomotul pașilor se apropie, sînt din ce în ce mai apăsați — parcă ar fi produși de niște bocanci.

Misteriosul urmăritor era la cîțiva pași și-mi dădea o senzație destul de neplăcută. Dacă e un bătăuș, mi-a încolțit în gînd, atunci am dat de dracu. Singura figură pe care o cunosc în materie de bătaie e fuga. Și n-o puteam aplica, îmi dădeam seama, distanța fiind prea mică. Putea fi și un cititor ! Cîți dușmani nu are un scriitor !

Parcă le poți fi tuturor pe plac ? Te trudești să intri în voia cititorilor și nemulțumești criticii ! Te sfărîmi să intri în voia criticilor și nemulțumești cititorii ! Dumnezeu știe cum e mai bine ! Grea meserie !

Individul din spate îmi pusese nervii la grea încercare. Eram mai nerăbdător să aflu cine-i misteriosul meu urmăritor decît o cucoană sfîrșitul romanului palpitant pe care-l citește. În treacăt fie spus, și fără intenții ironice, cărțile astea polițiste (intenționez să scriu și eu una, cîndva) ating tiraje care bat pe cei mai renumiți scriitori și, dacă nu te consacră, te fac cunoscut în galop — ca să întrebuințez o expresie clar neliterară, dar care ar merge în romanele polițiste.

Ca să scap de teroarea pașilor care mă urmăreau, am uzat de un truc mai cunoscut, folosit în vechile romane polițiste.

Deci — după trucul pe care mi l-am amintit, de unde veți vedea cît de utilă mi-a fost lectura acestor romane —, m-am oprit să-mi aprind o țigară cu bricheta-pistol.

La lumina brichetei, misteriosul meu urmăritor s-a oprit și el și, dacă m-ar fi salutat cu : Mii de bombe !... Pipe...! aș fi scris că salutul ar fi însemnat o pastișă după aceleași vechi romane, dar nu, cu totul altfel, zicîndu-mi :

— Deci, nu m-am înșelat, ești dumneata !

Preferam să fie un borfaș, dar ei nu prea există, un bătăuș, dar nu era. În fața mea se găsea o persoană înaltă și deșirată.

— Da, eu sînt. Dumneata cine ești ?

— În cartierul ăsta eu pun întrebări !

În lumina vînătă a nopții statura lui înaltă deveni înfiorătoare. Căutam să-i disting fața. Mă oprisem între două becuri și eforturile mele rămaseră zadarnice. Cel

mai bun lucru ce-l aveam de făcut era să-l ascult, să-l îmblînzesc, să nu arăt că-mi este frică. Cu un efort nemaipomenit şoptii :

— Bine atunci. Te ascult.

— Aşa ! Te rog să-mi spui, cum se sfîrşeşte povestea dumitale cu Petrescu ?

— Şi eu aş vrea să ştiu, răspunsei spontan, uşurat.

— Cum, nici dumneata nu ştii ?

— Nu.

— Nu cred, şi de mine nu scapi pînă nu-mi povesteşti finalul. Află, domnul meu, că din cauza povestirii dumitale publicată în foileton nu pot dormi. Mă tot frămînt, fac ipoteze !

— Cine te pune să anticipezi ?

— Cine ? Întîi : curiozitatea din mine, demonul curiozităţii. Apoi nevastă-mea, al doilea demon. Mă sîcîie şi iar mă sîcîie. Ba că e aşa, ba că e altfel. Te rog, deci, curmă-mi suferinţele !

— Domnul meu, nu te supăra, n-am finalul. Nici eu nu ştiu cum o să se termine povestea asta.

— Minciună !... Publicaţi în foileton să vindeţi revista, ţineţi omul în tensiune o săptămînă întreagă, cunosc şmecheria !... Cunosc !

— Regret ! Te înţeleg, stimate domn, dar n-am cum să-ţi satisfac curiozitatea, am spus eu, răspicat şi cu un ton categoric.

— N-are rost să vă supăraţi. Tare aş vrea să ştiu cum a ajuns Petrescu în Venus.

— Misterul acesta mă trudesc să-l aflu şi eu.

— Drept să vă spun, eu am pus un pariu, cu un prieten, pe o ladă cu bere, că Petrescu nu există, că-i o născocire scriitoricească. De atunci vă caut mereu !

— Regret. Ce pot să-ţi spun, e că dumneata ai pierdut pariul.

— Ba nu, l-am cîştigat ! exclamă interlocutorul meu, bucuros. Eu am susţinut că-i adevărat ! Că tot ce scrie în cărţi e adevărat !

— Atunci, te felicit ! I-am strîns mîna cu putere. Eram deosebit de încîntat de interesul pe care-l purtau cititorii eroilor mei. Mi-am văzut de drum. De altfel, nici nu mă oprisem. Nu întîlnisem pe nimeni. Imaginaţia îmi jucase o festă.

SURPRIZA VINE PESTE NOAPTE

Furios, pe Gheorghieci, pe nervii ce-mi jucaseră festa, am hotărît să mai beau ceva. Uitîndu-mă la ceas, am tresărit. Se făcuse tîrziu. Ghinioanele se ţineau lanţ : la ora aceea toate localurile erau închise. M-am îndreptat spre gară, acolo întotdeauna găseşti restaurantul deschis. Iritat, auzeam răspicat vorbele colonelului : „N-avem certitudinea că mesajul e din Venus". Eu însă aveam ! Dar n-aveam cum să-l conving ! Am comandat un coniac mare, „Dunărea", şi un pahar cu sifon, şi am început să meditez la misteriosul mesaj. Pînă la urmă, mi-am dat seama, Gheorghieci are dreptate. Cum să dai publicităţii un astfel de mesaj, ca din Venus, cînd el semăna mai mult cu un crîmpei dintr-un mesaj cifrat... ?

Cîţiva studenţi intrară gălăgioşi în restaurant şi asta mă enervă. Privii ceasul : 5,30. Îi făcui semn ospătarului să-mi aducă nota, plătii şi mă ridicai. În clipa aceea

zării la tejgheaua bufetului pe Fănel, şoferul lui Gheorghieci.

— Ce faci aici ?

— Cumpăr ţigări pentru tovarăşul colonel.

— La ora asta, măi Fănel ? Tovarăşul Gheorghieci nu doarme ?

— Nu, să trăiţi. E afară, în maşină.

Am ieşit cu Fănel. Gheorghieci era în maşină, cu un alt ofiţer.

— A, tu ?! Aici erai ? De aceea n-ai răspuns la telefon. Şi eu credeam că dormi dus.

În timp ce-mi spunea toate acestea îmi făcu semn să urc.

— Unde mergem ? — întrebai eu.

— Aceeaşi direcţie ! Viteză maximă !

Gheorghieci era nervos ; fuma ţigară după ţigară. La un moment dat, ofiţerul însoţitor, pe care colonelul omisese să mi-l prezinte, ceru permisiunea să fumeze. Gheorghieci aprobă.

După drumul pe care-l parcurgea maşina, mi-am dat seama că ne îndreptăm spre unul din aeroporturile militare, pe care-l mai vizitasem cu Gheorghieci cu prilejul „Zilei aviaţiei" cînd scrisesem un reportaj despre „şoimii" colonelului.

— S-a întîmplat ceva grav ?

— Din fericire nu e grav, mai mult misterios, spuse colonelul.

— E vorba de Venus ?

— Inteligenţa ta e mai mult decît sclipitoare, răspunse colonelul. Altfel crezi că te luam cu mine ? !

Spărsesem gheaţa, puteam să intru în subiectul care mă interesa. Am continuat, cu curaj :

— Ce s-a întîmplat în fond ?

— Avionul nostru, dotat cu aparate speciale de radio-locaţie, a recepţionat la orele ştiute un nou mesaj. Apoi aparatele şi motoarele s-au oprit. Avionul a aterizat forţat.

Acum înţelegeam de ce alergam spre aerodrom cu viteză maximă. Eram încredinţat că pe aerodrom nu vom descoperi nimic, din examinarea avionului, sau aproape nimic, care ar putea lămuri misterul acestei aterizări. Eram gata să-i împărtăşesc colonelului părerea mea, dar mi-am dat seama că aş fi din nou ţinta ironiilor sale, izvorîte din încrederea nemăsurată pe care o avea în cunoştinţele sale tehnice. De aceea am preferat să aduc discuţia pe făgaşul dorit de mine :

— Şi acum te mai îndoieşti de existenţa omului din Venus ?

— Aterizarea forţată nu îndreptăţeşte confirmarea.

— Dar exclude serviciile de spionaj. Doar nu vrei să spui că ar exista astfel de aparate care să oprească motoarele unui avion în loc !

— Scoţi nişte concluzii de, pur şi simplu, îmi stă mintea. Vrei să mă tragi de limbă.

— Nu. Ştiu că e greu. Omul încearcă.

— Dacă nu mă scuteşti de toate astea, mă pui în situaţia să nu-ţi dau drumul pe aeroport. O să te ţin la corpul de gardă.

Ştiam că în materie de secrete militare nu-i de glumit cu Gheorghieci şi, ca să-l îmblînzesc, i-am dat un răspuns care să-l amuze.

— Am înţeles, tovarăşe colonel, să trăiţi ! Am să vă scutesc de concluziile mele, aşteptîndu-le pe ale dumneavoastră cu viu interes ! Nu uitaţi că sînt un profan în materie şi vă rog să-mi permiteţi din cînd în cînd cîte o întrebare.

— Bine, bine, zise colonelul, amuzîndu-se cu adevărat.

Maşina stopă în faţa unei santinele, al cărei glas tună în noapte :

— Stai ! !

Somaţia — cred că se auzise pe o rază de un kilometru — era inutilă. Maşina stopase în faţa unei bariere care avea prinsă în mijlocul ei o lanternă mare, roşie, al cărei rol era de a avertiza intrarea pe aeroport. Ostaşul, cunoscînd maşina comandantului, ţinea cu orice preţ să demonstreze că-i bine instruit. Mai răcni o dată : Stai !

— Am stat, ce dracu, eşti chior ? spuse, furios, şoferul. Ridică bariera şi nu mai striga, că-ţi strici bojocii ! Nu vezi că-i maşina tovarăşului comandant ?

— Parola ! strigă imperturbabila santinelă, ţinînd pistolul mitralieră îndreptat asupra maşinii.

— Podeţ ! molfăi şoferul.

— Pod ! răspunse santinela, apoi se întoarse spre corpul de gardă şi răcni : Caporal de schimb, vin' şi recunoaşte...

— Recunoască-te dracu în iad ! tună Fănică.

— Lasă vorba, i-o reteză scurt Gheorghieci, — regulamentul trebuie respectat.

— Asta o fac numai cînd sînt cu dumneavoastră. Cînd îs singur n-au nevoie de parole.

— Gata ! — i-o reteză Gheorghieci, simplu.

În acest timp sosi şi caporalul de schimb, însoţit de un alt ostaş, îşi vîrî nasul în maşină şi-l „recunoscu" pe colonel. Şi, în ciuda mea şi a lui Fănică, care murmura într-una înjurături pe înfundate, bariera nu fu ridicată decît la ordinul caporalului de schimb.

Maşina trase în faţa aerogării şi pe aripile ei se căţărară cîţiva ofiţeri. În clipa aceea, numeroase reflec-

toare se aprinseră ca la o comandă, inundînd în lumină aeroportul. Maşina porni, strecurîndu-se printre avioanele care stăteau pe aerodrom ca nişte păsări adormite. În faţa unuia din avioane era aliniat întregul echipaj, în costum de zbor. Comandantul, un ofiţer înalt şi bine legat, raportă colonelului cum a decurs zborul şi celelalte amănunte ale aterizării forţate.

— E foarte ciudat, tovarăşe colonel, acum motoarele funcţionează perfect ; la fel, întreaga aparatură.

— Mecanicii ce-au constatat ? — întrebă colonelul.

— Nimic, n-a fost necesară intervenţia lor, raportă comandantul avionului. Ajunşi pe aeroport, motoarele şi aparatele au început să funcţioneze din nou.

— Ce concluzie trageţi de aici ?

— Nu putem trage nici o concluzie. În stratosferă, cînd s-au oprit motoarele, am crezut că e vorba de un defect. Am încercat să pun în funcţie pilotul electronic, dar a refuzat să execute manevra ; în acelaşi timp radiotelegrafiştii mi-au raportat că nici aparatele lor nu funcţionează. Am vrut să sărim cu paraşutele. Aparatele de catapultare au refuzat să execute manevra. Vă închipuiţi, totul era încremenit pe bord. Busola îşi rotea acul de parcă ar fi fost supusă unei forţe magnetice circulare. M-am hotărît să planez pentru a evita prăbuşirea avionului. Dar n-a mai fost cazul. Avionul a început să coboare, fără să intre în vrie, de parcă ar fi fost remorcat. Mîinele mele, pe manşă, parcă erau cuprinse de alte mîini.

— Cît au durat acestea ?

— Nu vă pot spune, şi ceasurile mi s-au oprit, cred însă că două-trei minute.

— Nu te înşeli ?

— Ştiu eu, tovarăşe colonel ? ! Sincer vă spun, încă nu m-am dezmeticit, mai cred că visez. Aşa ceva, în analele aviaţiei, după cîte ştiu, nu s-a consemnat. Să fi intrat într-un cîmp magnetic ?

— Lasă supoziţiile ! Care a fost ultimul mesaj înregistrat ?

— *Costumul confiscat ! Pericol ! Incorect ! Developaţi !*

— E clar, am izbucnit eu. Mesajul e din Venus. Omul nostru n-a putut transmite mai mult.

— De ce ? — m-a întrebat colonelul.

— Ştiu eu...

— Atunci nu te pripi, lasă specialiştii să se pronunţe. Mai are cineva de raportat ceva ? — întrebă el.

— Nu, să trăiţi, tovarăşe colonel. Vă interesa cît a durat aterizarea. După părerea mea, trei minute. Eu păstram legătura prin radar cu avionul. La orele...

— Nu interesează orele, îmi vei raporta în scris.

Colonelul i-o tăiase scurt ofiţerului. Se vedea că acesta îl iritase şi în tonul colonelului am descoperit mai mult decît o imputare adresată subalternului şi nu-mi puteam explica de ce. Dar cum n-aveam timp de analize psihologice, ci eram preocupat de omul din Venus, l-am întrebat pe colonel :

— Toate acestea nu mă îndreptăţesc să scriu... ?

— Deocamdată nu. Te rog să păstrezi cea mai mare discreţie în privinţa celor petrecute aici.

— Am înţeles ! am răspuns eu.

Între timp, se făcuse ziuă. Pe aerodrom începuse forfota.

— Eu rămîn aici, maşina o să te ducă acasă, îmi zise colonelul.

— O să mai încercaţi ?... — spusei, arătînd spre avion.

— Dacă primim din nou dezlegare de sus. Problema s-a complicat — îmi şopti colonelul — prin această aterizare de pomină.

— Sper să nu ai neplăceri !

— Nu ! Fii liniştit ! Am avut aprobare de sus, aşa că, vezi, nu-i milităria chiar aşa... cum ţi-o închipui tu.

Mi-am luat rămas bun şi am plecat.

DUPĂ PATRUZECI ŞI OPT DE ORE

Două zile am fost extrem de ocupat cu problemele curente din redacţie. Colegii şuşoteau că umblu după cai verzi, iar redactorul şef a fost nevoit să-mi aducă aminte, în felul lui politicos de a vorbi cu oamenii, că, totuşi, principala mea îndatorire e să-mi văd de munca redacţională.

— Iar dacă ţii cu orice preţ să te ocupi de probleme poliţiste, dă-ţi demisia şi deschide-ţi o agenţie particulară de detectivi — a încheiat el.

— O agenţie particulară nu pot deschide, i-am răspuns şefului. Eventual, o secţie de detectivi particulari în cadrul cooperativei „Deservirea".

— Treci la treabă ! Şi nu mai da prilej colegilor să se plîngă de tine.

Cu aceasta am încheiat discuţia cu şeful. Starea mea de spirit aş putea-o caracteriza printr-o surescitare nervoasă, suspiciune faţă de colegi, pe care-i bănuiam că, pe ascuns, îşi bat joc de mine şi se distrează bagatelizînd tot ce credeam eu despre „Omul din Venus". Astfel m-am trezit că sub sticla de pe biroul meu a apărut întîi o fotografie, decupată ştiu eu din ce album, a zeiţei Venus,

apoi tot felul de titluri de articole decupate din presă, cum ar fi de exemplu : *Poşta redacţiei,* la care adăugaseră cu cerneală : *din Venus ; Caleidoscop* — adăugat cu cerneală : *din Venus* etc. Răbdam cu stoicism, încredinţat că am să le dovedesc pînă la urmă că dreptatea e de partea mea.

La sfîrşitul celei de a doua zile, pe la orele 13, m-am pomenit cu un telefon de la Vasinca. Mă chema să-i fac o vizită la institut. Am pornit imediat, convins că Vasinca nu mă chemase numai de dragul de a mă vedea, că survenise ceva nou în cazul nostru.

Institutul e amplasat pe un deal de unde ţi se deschide o perspectivă minunată. De aici vezi întregul oraş. Seara, cînd se aprind luminile, oraşul îţi apare ca o mare fosforescentă. De obicei, îmi plăcea să privesc această panoramă a oraşului, atît ziua cît şi noaptea. Acum, fiind grăbit şi stăpînit de curiozitatea de-a afla ce-i cu omul din Venus, nu-mi mai ardea de panorame. Am intrat în clădirea institutului.

Portarul, un bătrîn adormit, a tresărit auzindu-mi paşii şi, cu toate că mă cunoştea, contrar obiceiului, m-a oprit. Portarii ăştia, cîteodată, ştiu să-ţi calce pe nervi. Cînd eşti mai grăbit, atunci îi apucă legalitatea. Supărat, probabil că l-am deranjat din somn, l-au apucat formalităţile.

— La tovarăşul Vasinca ; mă aşteaptă. Şi, prefăcîndu-mă extrem de grăbit, am vrut să urc.

— Buletinul, vă rog. Aşa-i regulamentul la noi, mi-a răspuns el, barîndu-mi calea.

— Cînd te apucă pe dumneata năbădăile ! — am izbucnit eu.

— Regulamentul, răspunse portarul şi arătă cu degetul spre un petec de hîrtie afişat deasupra ghişeului.

I-am întins buletinul şi am dat din nou să urc.

— Un moment, să vedem dacă tovarăşul Vasinca e aici.

— E aici, cînd îţi spun eu.

— Ce-mi spuneţi dumneavoastră e una şi ce-mi va spune dînsul e alta.

— Ei drăcie, crezi că te mint ?

— Nu, dar dacă tovarăşul Vasinca îmi va spune că nu-i aici, atunci nu-i.

I-am tras în gînd cîteva blagoveştenii, deşi nu obişnuiesc.

Foarte calm, a pus mîna pe telefon şi a format un număr. A pus apoi receptorul jos, spunîndu-mi :

— E ocupat !

— Cum e ocupat, cînd de un sfert de oră am vorbit cu dînsul la telefon ?

— Telefonul e ocupat, răspunse portarul şi făcu din nou numărul, apoi, fără nici o vorbă, puse din nou receptorul jos.

Ce puteam face ? M-am aşezat pe bancă şi am scos o ţigară.

— Fumatul e interzis !

— Dar nu vezi că n-am aprins-o, i-am zis, nervos din cale afară.

În sfîrşit, după o nouă încercare la telefon, portarul mi-a dat drumul sus.

Am urcat în fugă treptele de marmoră roşie ale institutului, apoi am luat-o pe un coridor lung, plin de tot felul de aparate şi m-am oprit în faţa unei uşi pe care scria : *Intrarea interzisă.* Am ciocănit uşor şi în clipa aceea Vasinca mi-a apărut în faţă, mititel cum e el. Ochii îi radiau.

— Am o surpriză pentru tine !

— Să nu fie ca aceea, cu avionul.

— Ce avion ? întrebă, mirat, Vasinca.

Era cît pe ce să comit o imprudenţă. Gheorghieci îmi interzisese categoric să vorbesc despre avion, aşa că am schimbat repede vorba.

— Să vedem surpriza.

— Ia loc, mi-a spus Vasinca, arătîndu-mi un taburet nichelat. M-a servit apoi cu o ţigară, iar el şi-a aprins pipa. Aprinsul pipei — o pipă ciudată, un cap de nimfă — a durat cam mult şi eu ardeam de nerăbdare să văd surpriza. — Ştii, pufăi Vasinca, scrisoarea...

— Ce-i cu ea ? A dispărut ?! am exclamat eu sub impresia straniilor evenimente petrecute pe aerodrom.

— Nu, n-a dispărut, dimpotrivă, s-a înmulţit, aş zice. Am repetat procedeul cu baia şi fotografierea. Primul text a dispărut din nou. Apoi am „îmbăiat-o", fără să mai aştept apariţia vechiului text şi, să zicem, textul numărul doi a dispărut ! Atunci am fotografiat din nou scrisoarea şi a apărut textul numărul trei, adică un nou text.

— Să-l văd ! — am izbucnit eu.

— E ceva nemaipomenit, a continuat Vasinca. Îmi zdrobesc creierul să-mi explic fenomenul şi nu reuşesc. Îţi dai seama că dezlegînd misterul produc o revoluţie în arta fotografică ?

— Lasă consideraţiile ştiinţifice; arată-mi textul, poate dezlegăm enigma cu avionul.

— Ce avion ? întrebă din nou, de astă dată cu persistenţă, Vasinca. S-a recepţionat ceva din Venus, sau a căzut vreun avion din Venus ?

— Da, da, o escadrilă întreagă.

— Nu umbla cu prostii. S-a întîmplat ceva cu un avion, dar probabil Gheorghieci ţi-a interzis să vorbeşti. Mie poţi să-mi spui liniştit, nu suflu o vorbă. Dacă nu-i

în legătură cu problema noastră, cu domnul din Venus, nu mă interesează. Dar, sînt sigur că e în legătură cu asta ; pe mine nu mă poţi duce.

Vasinca era un bun fizionomist şi avea o privire de parcă te hipnotiza. Nu-mi pot explica altfel cum de am început să-i spun tot ce s-a întîmplat pe aerodrom. Sau, poate caut o scuză pentru limbuţia mea. Cînd am terminat de povestit m-am speriat şi i-am cerut cuvîntul de onoare că nu va spune nimănui nici un cuvînt.

— De asta poţi să fii sigur, mi-a zis el. Deţinem aici la institut secrete mai mari decît fleacul ăsta. M-am obişnuit să le păstrez. N-ar strica dacă m-ai putea ţine la curent cu toate amănuntele. E o problemă care mă interesează, din punct de vedere ştiinţific. Probabil avionul a intrat într-un cîmp magnetic. Păcat că nu pot examina şi eu avionul.

— Crezi ?

— Sînt sigur, dar nu-i uşor să-l convingi pe Gheorghieci.

— S-ar putea, totuşi. Spui că deţii şi aici o serie de secrete, am să-i vorbesc lui Gheorghieci.

— Nu direct. Nu-i bine să afle că nu ţi-ai respectat angajamentul. Tu trebuie să-i plasezi propunerea cu abilitate, ca o părere a ta, o sugestie a ta.

— Foarte bine.

Vasinca mi-a prezentat apoi noua fotocopie. Am citit-o cu sufletul la gură. Era o continuare a povestirii, mai bine zis a vieţii lui Petre Petrescu.

După ce am parcurs textul, am exclamat :

— E extraordinar ! Aceeaşi scrisoare să-ţi dea altă imagine, şi altă imagine... Cît va continua oare ? l-am întrebat pe Vasinca. Fotografiază din nou !

— Crezi că n-am încercat ?! Dar e o taină. Trebuie să

treacă o anumită perioadă de timp pînă ce apare un nou text.

— Prostii !

— Nu, e o certitudine, mi-a explicat Vasinca. Ştii ce am de gînd să fac ? O pun pe doamna scrisoare sub observaţia unui aparat de filmat cu încetinitorul.

— Şi ?

— Şi voi afla timpul cînd se petrece procesul chimic, proces care rămîne deocamdată tot un mister pentru mine. Dar nu mă dau bătut.

— Cu beuraniul cum stăm ?

— Nu pot continua repetarea analizelor pînă nu scoatem din scrisoare tot ce ne poate da.

— A dracului afacere ! Deci, nici Academiei nu-i poţi înainta referatul !

— Nu. În cercetările ştiinţifice, dragul meu, marele secret e răbdarea. Ea e cheia succesului.

— În presă, dimpotrivă, cheia succesului e operativitatea ! am izbucnit. Şi tu, şi Gheorghieci, şi cosmonautul — mă ţineţi cu mîinile legate !

— N-ai dreptate. Scrie în continuare seria reportajelor fantastice, cu datele ce ţi le furnizez eu, cu ce te autorizează Gheorghieci şi, între timp, noi continuăm cercetările. Vasinca şi-a aprins o nouă pipă, apoi mi-a spus : Am impresia că Gheorghieci are anumite rezerve faţă de tine. Eu unul nu cred că n-a recepţionat nimic din Venus.

— Ce te face să crezi asta ?

— Fotocopiile, analiza, descoperirea beuraniului, cercetările tale pe teren, toate confirmă că Petre Petrescu nu-i o ficţiune. Va trebui să continui cercetările. Putem avea surprize.

Vasinca era o inteligenţă sclipitoare, trebuie să recu-

nosc. După cum vedeți, presupunerile lui erau întemeiate. În toată destăinuirea mea despre avion nu-i pomenisem nimic de mesaj. Dorința lui Gheorghieci de a nu sufla o vorbă despre serviciul cifrului și despre mesaj mă făcuse să tac. Mă simțeam foarte stingherit din cauza aceasta ; aveam impresia că Vasinca joacă cinstit, cu cărțile pe față, iar eu trișez.

— Crezi asta ? am izbucnit iar, dar mi-am dat seama că întrebarea e stupidă, Vasinca îmi expusese punctul lui de vedere, — apoi am continuat: Acum mă duc la Gheorghieci, o să-l iau de guler. Ori lucrează cu noi cinstit, adică sîntem un colectiv de trei, ori dacă nu, mă voi vedea obligat să renunț la serviciile lui. Ce crede el ! Plec la București și-i expun ministrului problema. Sînt sigur că o să ne acorde sprijinul necesar !

— Calmează-te. Hai acasă. O să mergem împreună, hotărî Vasinca.

— Nu ! Zbor la Gheorghieci ! i-am spus eu, din ușă.

CONCLUZIILE COLONELULUI GHEORGHIECI

Am luat o mașină și, clocotind de mînie, m-am îndreptat spre aeroport. Gheorghieci m-a primit imediat.

— Arăți ca un zmeu. Ce s-a întîmplat ?

Plimbîndu-mă prin cabinetul lui, i-am mărturisit tot ce aveam pe suflet și i-am imputat că-i nedrept cu Vasinca, că neîncrederea lui e nejustificată, că în felul acesta nu se poate lucra și l-am rugat să mă absolve de

cuvîntul de onoare prin care mă legasem să nu-i destăinuiesc lui Vasinca anumite lucruri.

— Văd că n-ai ținut seama de el. Așa că, nu înțeleg de ce te scandalizezi !

— Pardon, era vorba de mesajul recepționat de voi, de serviciul cifrului. Din toate astea n-am pomenit o fărîmă lui Vasinca. Dar, dragul meu, el nu păstrează nici un secret față de noi...

— Bine, șezi te rog, că-ți risipești argumentele de pomană. Resping ultimatumul ca nefondat. E adevărat ce spui, dar... Dă-mi voie să am anumite secrete.

— Află că nu-ți dau. Nici eu n-am secrete față de tine.

— Eu, în afacerea ta, sînt colaborator tehnic, înțelegi ? Dar nu asta are importanță, altceva. Acum înțeleg mesajul.

— Ce mesaj ? — am întrebat, surprins că după explozia mea colonelul reacționează în așa fel încît îmi dă să înțeleg că altceva era mai important.

— Mesajul din Venus !

— Cum ? Pînă acum nu voiai să recunoști că-i din Venus !

— Simplu, spuse el, arătîndu-mi fotocopia pe care o pusese pe masă.

— Nu înțeleg.

— *De — ve — lo — pați !* apăsă colonelul fiecare silabă.

— Asta să fie ? !

— Asta, domnule ! Dar, cui să-i fi trecut prin cap să fotografieze și să developeze scrisoarea de mai multe ori ? !

— Lui Vasinca ! De-aia îmi e necaz pe tine că-i dai cu piciorul.

— El a refuzat întîi colaborarea şi n-a vrut să-mi arate analizele cu beuraniu.

— Iar o luăm de la început ? Am ajuns doar la concluzia că e dreptul lui. Trebuie să recunoşti, e foarte capabil. Şi, ca să mă răzbun, am adăugat : A developat şi a doua oară, şi a treia oară, fără să treacă mesajul pe la serviciul cifrului !

— La prima vedere se pare că nu e nimic cifrat. E clar, limpede, românește. *Developaţi !* Acum înţelegi ? Deschise sertarul din care scoase o hîrtie. Continuă după ce o citi. Da, asta e. Poftim rezultatul, spuse, bătînd cu palma peste fotocopia care o primise de la mine. *Pericol !* Iar înţeleg. Dar ce vrea să spună cu *Incorect* şi *Costumul confiscat ?*

— E drept, sună bizar.

— Ba nu sună de loc bizar, se înfurie colonelul. E clar. Dar încă n-avem date cu privire la costum. Sper însă să le aflăm.

— Cum ?

— Asta nu ştiu. Am să raportez mai sus şi o să fim ajutaţi. Povestea începe să mă intereseze. Sînt curios ce o să se găsească în arhive cu privire la Petre Petrescu.

— Ce, ai şi raportat ? am întrebat, uluit.

— Sîntem operativi, dragul meu. Cred că acum arhivele se şi răscolesc.

— De avion ce ai mai aflat ?

— Nimic. Mister !

— Şi ce-o să faceţi ?

— Ce ? O să continuăm recepţiile. Avionul va fi condus de pilotul electronic. Nu riscăm viaţa oamenilor. Avioane mai avem. O să vedem ce se întîmplă. Petre Petrescu se vede că ne protejează ; e fiul pămîntului

nostru. Îi e dor de patrie şi se pare că fără ajutorul nostru nu poate reveni pe Pământ.

— Cum ? Crezi că putem să-l ajutăm ? Sondajele cosmice...

— Ştiu, dar el a descoperit ceva. Ce, nu ştiu încă. În tot cazul, ceva ce i-a dat posibilitatea să ajungă în Venus. Poate că în arhive descoperim secretul, poate chiar planuri cărora nimeni nu le-a dat importanţa cuvenită. Colonelul se opri brusc. M-am înfierbîntat. Fac şi eu presupuneri. Apoi privi fotocopia. Asta o trimit mai sus.

— E unicul exemplar, am spus eu.

— Să mai scoată Vasinca o copie. Mare lucru...

— Are şi el o dorinţă. Ar vrea să vadă avionul, am spus eu.

Colonelul se făcu că nu mă aude. Apăsă pe butonul soneriei. Vîrî fotocopia într-un plic şi-l lipi. În clipa aceea intră un sublocotenent, care încremeni în poziţie de drepţi, lîngă uşă. Sub braţ avea o mapă.

— Sigilează plicul şi dă-i drumul imediat, cu un avion, la Bucureşti !

Sublocotenentul luă plicul, salută, apoi spuse :

— Permiteţi să raportez, tovarăşe colonel ?

— Raportează !

— Pot să vă prezint rapoartele scrise ale echipajului avionului E. 8. ? Tovarăşii aşteaptă în biroul meu.

— Să aştepte ! Dă-mi rapoartele.

Sublocotenentul, un băiat înalt, blond, ciupit de vărsat, puse mapa în faţa colonelului şi ieşi. Colonelul începu să citească, apoi, nervos, aprinse o ţigară. „Avionul E.8., îmi zisei eu. Trebuie să fie avionul observator din stratosferă".

— Asta-i bună ! exclamă Gheorghieci.

În clipa aceea subiocotenentul deschise uşa. Colonelul îmi întinse mapa.

— Să intre echipajul.

Citii în fugă rapoartele. Un adevărat model al genului scurt practicat de moderniști. Intrară cei trei ofițeri. Comandantul raportă scurt.

— În rapoartele scrise menționați ceva nou ? — întrebă colonelul şi, după tonul coborît, îmi dădeam seama că-şi maschează supărarea.

— Da, tovarăşe colonel ! — răspunse comandantul echipajului. Cînd am raportat verbal, n-am menționat că înainte de-a se opri motoarele, am simțit o clipă un curent de aer puternic, de parcă cineva ar fi pătruns în carlinga avionului, şi nici faptul că am avut apoi tot timpul, pînă la aterizare, senzația că în avion ar mai fi cineva. Am raportat atunci că am avut impresia că peste mîinile mele s-au suprapus alte mîini.

— Atît ? — tună colonelul şi țîşni de pe scaun.

— Atît, să trăiți !

— De ce ați omis să raportați asta noaptea pe aeroport ?

— Probabil din cauza emoției, răspunse comandantul.

— Emoție ?

— E o explicație ! mă amestecai eu în discuție, deşi ştiam că lui Gheorghieci nu-i place să intervină cineva cînd îşi muştruluia subalternii.

— Pentru dumneata, ca scriitor, da ; pentru noi, ca aviatori, nu ! — îmi răspunse Gheorghieci şi eu am înțeles că e o invitație să nu mă amestec. Apoi se adresă din nou comandantului : Ce emoție ?

— Tovarăşe colonel, tot ce s-a întîmplat a fost atît de bizar, încît ne-am pierdut cumpătul.

— Da, înţeleg, zise colonelul. Pentru asta aveţi patru zile arest sever la unitate. Un aviator are datoria să-şi păstreze cumpătul, luciditatea în orice împrejurare. Executarea !

Echipajul salută cu „Am înţeles" şi ieşi.

— Măsura îmi pare absurdă, îi zisei.

— Ştiu ! Milităria în sine îţi pare absurdă. Şi mie îmi pare aşa uneori, dar n-am ce face. Au fost totuşi băieţi de ispravă. Pentru asta o să-i felicit, după ispăşirea pedepsei.

— Altă absurditate. Acum chiar nu te mai înţeleg.

— Ei o să mă înţeleagă ! Au avut curajul să spună ceea ce au spus, deşi ştiau că asta poate să-i coste ; alţii ar fi tăcut.

— Atunci la ce bun pedeapsa ?

— Să-ţi explic ? N-are rost ; de altfel, nu-s obligat să raportez decît superiorilor mei.

Colonelul Gheorghieci mă punea la punct. Cum nu eram subalternul lui, m-am ridicat. El intui starea mea de spirit şi căută să mă îmbuneze :

— Te miri că mi-am ieşit din pepeni ? Înseamnă că nu-ţi dai seama de importanţa omisiunilor !

— Un aviator, şi mai ales un comandant, n-are voie să-şi iasă din pepeni. Dacă aş fi generalul tău comandant, ţi-aş da zece zile de arest.

Gheorghieci începu să rîdă.

— Aşa, acum te-ai descărcat, sîntem chit. Să trecem la lucruri mai serioase. Formă un număr de telefon, apoi zise, în pîlnia receptorului :

— Tovarăşul maior Păiş ?... Să trăieşti, dragul meu, colonelul Gheorghieci aici. Te-aş ruga să-mi trimiţi,

imediat dacă poţi, experţii dumitale în dactiloscopie ! Nu, nu-i vorba de nici o spargere. De altceva, mai complicat. La telefon nu-ţi pot explica. Da, nu-i nevoie de cîini... Bine, atunci cînd se întorc.

Gheorghieci închise telefonul şi, întorcîndu-se spre mine, zise :

— Mai ştii de unde sare iepurele ? ! Dacă n-a fost o simplă fantezie a echipajului, înseamnă că o fiinţă a pătruns în avion. În spirite nu cred. Şi dacă a fost o fiinţă, posibil să fi lăsat şi urme.

— Crezi în oameni invizibili ?

— Cred, nu cred, cercetez ! Trebuie să folosim toate mijloacele ştiinţifice de care dispunem. De undeva trebuie prins dracul de coadă. Ştii, în poveştile noastre se spune că Păcală l-a dus pînă şi pe dracu şi atunci nu văd de ce noi să fim mai prejos decît un alt semen al nostru.

— Dar dacă e vorba de nişte unde, propulsate de pe pămînt ?

— Or fi ! Dar, atunci cade povestea ta cu „Omul din Venus“ şi ce te faci ?

— Am probele lui Vasinca !

Colonelul începu să rîdă şi-mi întinse mîna.

— Stai, nu mă concedia aşa uşor. Cum rămînem cu Vasinca ?

— Simplu. Îi spui că am să raportez mai sus şi dacă primesc aprobarea, n-am nimic împotrivă să examineze şi el avionul. Un lucru însă rămîne secret : mesajul... De altfel, pe el nu-l interesează. N-are cum să-l ajute în cercetările lui. Asta e o chestiune care ne priveşte pe noi doi.

— Şi dacă o să i-l spun ?

— Atunci n-ai ce să mai cauţi pe la mine. Te rog însă să-mi faci un serviciu : să mă anunţi, ca să-mi pot înainta demisia ! Colonelul făcu o pauză. — N-am fost autorizat să-ţi împărtăşesc cuprinsul mesajului recepţionat din Venus.

— Ai făcut o imprudenţă !

— Nu ! M-am bazat pe prietenia ta. În momentul cînd vom fi convinşi că mesajul e din Venus, fii fără grijă că...

— Deci mai sînt rezerve.

— Sînt forme de făcut, aprobări, înţelege...

— Am înţeles ! Voi păstra secretul. Totuşi, ce crezi, mesajul e din Venus ?

— Dacă n-aş crede aşa ceva, află că nu-ţi suflam o vorbă. Dragul meu, trebuie răbdare...

— Eşti ca şi Vasinca. Şi el tot cu răbdarea mă asasinează.

Cu aceste cuvinte m-am despărţit de Gheorghieci.

PERSEVERENŢA CHIMISTULUI

Vasinca se aşternuse foarte serios pe muncă. Îl enervase faptul că aparatele lui Gheorghieci nu recepţionau nimic din Venus. Eu îi mărturisisem că singura nădejde mi-o pusesem în el şi că dacă nu mi-ar fi mărturisit nimic despre *beuraniu* şi ar fi păstrat şi textele ciudatei scrisori secrete, m-ar fi scutit de atîtea frămîntări. A fost o imputare nedreaptă. Vasinca persevera cu pasiunea omului de ştiinţă care nu considera pierdut timpul con-

sacrat analizelor şi răsanalizelor. Se încăpăţîna să smulgă taina. Îmi povestise că pînă a ajunge la *beuraniu* încercase toată gama dizolvanţilor, dar fişia din plic şi scrisoarea rezistau. Ajunsese la concluzia că la mijloc e vorba şi de presiune atmosferică, de cîmpuri magnetice etc. etc... Încercase apoi cu ajutorul unor pompe speciale, cu care institutul era dotat, să scadă sau să mărească presiunea, să producă vid, aer lichefiat, în fine, nu-şi mai găsea astîmpăr. Umpluse sute de pagini de hîrtie cu observaţiile sale, cu formule, dar materia rezista. Dacă n-aş fi văzut caietele acelea, care depăşeau un roman voluminos, aş fi rămas la credinţa mea, naivă, că o cercetare ştiinţifică e mai mult rodul întîmplării decît al unei munci sisifice. Cu toate că-mi dădeam seama de efortul susţinut al chimistului, nerăbdarea mă făcea să-l îmboldesc mereu şi i-am zis :

— Deci, *beuraniul* e încă sub semnul întrebării ?

— Din punct de vedere ştiinţific, nu ! Dar n-am putut să-l obţin din rocile procurate de geologii noştri. Totuşi n-am să mă las...

— Asta pe mine nu mă încîntă. Fă, te rog, comunicarea Academiei, dă-mi certificatul de care am nevoie pentru autentificarea mesajului din Venus şi, după aceea, n-aveţi decît să vă spargeţi capetele, voi oamenii de ştiinţă, cu aplicarea practică a descoperirii tale.

— Îndată ce se va termina cu cititul întregii scrisori, căci, dragul meu, acum am aflat secretul. Pelicula cinematografică m-a ajutat. Textul nou apare din patru în patru zile. Crede-mă, n-a fost uşor ! Trebuie să-ţi mărturisesc că nici acum, din punct de vedere ştiinţific, nu-mi pot explica fenomenul. Parcă aş fi victima unor vrăjitorii, încheie el, întinzîndu-mi o nouă fotocopie.

— Dar e extraordinar, i-am răspuns eu încurajîndu-l. Ştii acum că la fiecare a patra zi obţii o nouă fotocopie!

— Asta pentru mine e egal cu zero. Trebuie să găsesc explicaţia ştiinţifică. Înţelegi? Explicaţia ştiinţifică! Păcat, zău, că n-a sosit încă aprobarea să examinez şi eu avionul.

— Găseşte explicaţia ştiinţifică! De unde ştii că aprobarea n-a sosit? Eu n-am mai trecut pe la Gheorghieci de zece zile.

— Poate au şi recepţionat ceva şi tu nu-ţi dai seama ce importanţă au toate acestea pentru mine.

— Nu, sigur că nu-mi dau seama.

— Să-ţi explic. Poate că mesajul conţine explicaţia misterului pe care-l ascunde scrisoarea.

— Am să alerg la Gheorghieci, dragul meu, am răspuns eu şi am luat fotocopia ultimului mesaj. Am început s-o citesc. Vasinca îmi urmărea atent mimica feţei şi aştepta reacţia mea. Citeam cu o adevărată pasiune următorul mesaj care părea o filă dintr-un roman poliţist:

„Reîntors în ţară, am fost repartizat la fabrica de avioane din oraşul B. Nemţii mă încondeiaseră bine. Am dedus asta din felul în care eram tratat la fabrică. Aici am fost numit şeful secţiei proiectare. Gestapoul şi siguranţa antonesciană mă supravegheau. Mi-am dat seama de aceasta, fiind invitat de cîteva ori la masă la inginerii nemţi şi la cîţiva ingineri români. Din discuţii am tras concluzia că sînt filat. Ar fi fost o prostie să mă dau pe mîna lor, după ce reuşisem să scap din Germania. Am încercat să stau de vorbă cu inginerul şef proiectant, părîndu-mi un om cinstit, de încredere, un bun român. La concluzia aceasta am ajuns observînd că

purta multă grijă muncitorilor. Se numea Gheorghe Șoimaru, și avea cam patruzeci de ani. Își făcuse studiile în Franța și Anglia, era din Ardealul de Nord și nu-i înghițea pe nemți în primul rînd pentru Dictatul de la Viena, în al doilea rînd pentru că era un francofil și nu înghițea bădărăniile. El m-a prevenit :

— Vedeți, domnule Petrescu, să nu faceți cumva pe placul celor ce ar dori să vă prăbușiți cu un avion la o probă de încercare.

— N-am să le fac această plăcere, domnule inginer-șef, nu mă urc decît în avioane sigure. Dar aș vrea să vă rog ceva. Am cîteva proiecte îndrăznețe, n-ați vrea să mă ajutați la înfăptuirea lor ?

Inginerul șef s-a ridicat de la birou — convorbirea avea loc în cabinetul lui — a deschis ușa brusc și i-a spus secretarei :

— Vezi să nu stea nimeni aici. Și nu lăsa pe nimeni să intre la mine. Sînt plecat. S-a înapoiat în cabinet și, oftînd, a adăugat : Ce să-i faci ? Sîntem în război ! Trebuie să fim foarte prudenți, trebuie să ne ferim de aliați și de șefi. N-am chef să înaintez note despre convorbirile noastre. Apoi, cu brutalitate : Ești declarat suspect și pus sub supraveghere. Am ordin în privința asta.

— Dar secretara ?

— Nici o grijă ! E amanta mea !

Destăinuirea era brutală. Privirea mea, neîncrezătoare. Secretara era o femeie gheboasă, urîtă foc, cu ochelari, iar el, un bărbat mai mult decît frumos. Bine legat, cu părul ondulat, buze cărnoase și o bărbie energică. Surprinzîndu-mi privirea, uimirea, el a oftat din nou și a continuat :

— *Știi că proiectele dumitale îi interesează pe nemți ? Am ordin să înaintez ministrului, accentuă cuvîntul foarte semnificativ, fotocopiile tuturor lucrărilor dumitale ? Și, fii atent, nu numai eu, în secție mișună agenții gestapoului și ai siguranței pe care nici eu nu-i cunosc. Așa că n-am ce face, trebuie să te vînd. Dar fiindcă te-am prevenit, nu mai e nici un pericol. Știi ce marfă să expui spre vînzare și ce nu. Cu asta cred că mi-am făcut datoria de bun român.*

— *Mulțumesc, i-am răspuns, vă înțeleg.*

— *Pînă acum mi-a fost frică de dumneata, șopti inginerul șef, credeam că ești un nou spion și, pentru a te acoperi mai bine, nemții au dat ordinul să te supraveghez. Sînt foarte perfizi !*

I-am strîns mîna, recunoscător, apoi am adăugat :

— *Cum să fac cu proiectele mele ? Trebuie să le lucrez, e ceva uluitor. În mîna hitleriștilor nu trebuie să ajungă, cu nici un preț.*

— *Sînt chiar atît de...*

— *Ar putea hotărî soarta războiului și nu numai asta, chiar și cucerirea altor planete.*

Inginerul șef nu se putu stăpîni să nu dea drumul unui șuierat și să mă privească oarecum ciudat.

— *Sînt planuri nemțești ? — întrebă el.*

— *O coincidență ! Dar nu-i vorba de „arma secretă" ; e cu totul și cu totul altceva.*

— *Spuneai că ar putea hotărî soarta războiului, cucerirea altor planete.*

— *Nu vă supărați, l-am întrerupt eu, să nu intrăm în amănunte.*

— *N-ai încredere în mine ?*

— *Vă rog să aveţi răbdare. Cînd totul va fi gata, veţi fi primul care veţi afla. Acum vă cer doar concursul.*

— *Să găsim o modalitate!*"

Aici filmul din nou tăcea. Am citit textul cu răsuflarea tăiată, după cum am mai mărturisit, iar cînd am parcurs şi ultimul rînd, am exclamat:

— Grăbeşte developarea, poate se lămureşte misterul. Aflăm cum a ajuns Petrescu în Venus şi atunci, dragul meu, şi eu şi tu vom fi celebri, iar pe tine te văd laureat al Premiului Nobel!

Entuziasmul meu nu se transmise lui Vasinca. Acesta îmi răspunse calm, dar foarte optimist:

— Imposibil! Developarea nu poate fi grăbită. Am încercat.

— Mai încearcă.

— Asta şi fac, nu-mi mai scoate şi tu peri albi. Misterul care te interesează pe tine poate fi dezlegat, dar cel ce mă interesează pe mine, foarte greu. Nu pot stabili încă unde începe procesul chimic şi unde se sfîrşeşte cel fizic, şi asta e cheia problemei.

— Nu dispera! Totul se va lămuri, l-am încurajat eu, — dar absolut totul. Alerg acum la Gheorghieci şi n-o' să mă las pînă n-o să-l conving să-ţi arate avionul E. 8.

— E 8., repetă Vasinca. Nu-i o invenţie a lui Gheorghieci?

— Ba da! Dar te rog să uiţi ce ţi-am spus, i-am răspuns eu şi am ieşit pe uşă, auzindu-l pe chimist murmurînd:

— Mare taină mi-ai mai destăinuit şi tu, şi ţi-e frică să n-o difuzez fetelor din cofetării.

Colonelul Gheorghieci părea obosit, îngîndurat, cu toate că disimula, făcînd oficiul de gazdă, servindu-mă cu amabilitatea-i obişnuită.

— Ce se aude cu arhivele ? l-am întrebat eu.

— Încă nimic ; au de răscolit vrafuri de dosare. Crezi că merge cît ai bate din palme ?

— Atunci, m-am enervat eu, de ce m-ai chemat ?

— De ce ? În legătură cu expertiza întreprinsă pe bordul avionului E. 8. Ştii că în urma ei am hotărît ca avionul acesta să rămînă momentan pe sol. De fapt, aşa am primit ordin de sus.

— Ei drăcie ! Asta înseamnă că aţi încetat recepţionarea mesajelor din Venus ! E nemaipomenit. Cînd să vînăm iepurele ni se ia puşca.

Colonelul clipi din ochi, opri jocul rachetei, mă servi cu o ţigară, apăsă pe un buton şi masa se transformă din nou în birou. Pe ea apărură cîteva planşe, globul şi fotografii.

— N-am încetat de loc recepţionarea. În văzduh se află un alt avion E. 8, de unde poţi trage concluzia, dar numai pentru tine, că avem mai multe avioane de acest tip. El este însă condus de pilotul electronic.

— Şi aţi mai recepţionat ceva ? am continuat eu discuţia, mirat oarecum că amicul meu uitase că îmi mai spusese toate acestea la aeroport.

— Nimic. Venus tace !

— De ce ?

— Asta n-o pot şti, decît dacă aş fi acolo. Presupun că omul nostru a fost obligat să tacă.

— Deci, nu te mai îndoieşti că mesajul era din Venus ?

— Nu ! răspunse colonelul, calm.

— Ce te-a făcut să-ţi schimbi poziţia ? Dacă nu mă înşel, acum cîteva zile erai de altă părere, adăugai eu, cu răutate, să mă răzbun pentru neîncrederea pe care o manifestase atîta timp.

— Asta, spuse colonelul, şi-mi înmînă o serie de fotografii. Vasinca nu ţi le-a arătat ?

— Nu avea cum, nu l-am mai văzut de trei zile, de cînd cu ultima developare, am minţit eu, făcînd pe diplomatul.

O clipă am rămas uluit ; nu-mi puteam explica această radicală schimbare a atitudinii colonelului. Voiam să-i cer o explicaţie. El nu-mi dădu răgaz, continuă :

— Fotografiile nu-ţi spun nimic ?

Am început să le examinez. Erau fotografii ale avionului E.8., exterioare şi interioare. Erau detalii, avionul fusese fotografiat pe porţiuni.

— Nu-mi spun nimic, am recunoscut, dezamăgit.

Colonelul îmi înmînă o lupă şi zise :

— Examinează-le cu asta. S-ar putea să nu-ţi spună nici aşa nimic. Dar experţilor le-au spus ceva. Mare lucru nu, dar ceva tot le-au spus. Ştii, piloţii au mănuşi. Cînd am ordonat expertiza nu mă îndoiam de cele relatate de echipaj. Cineva a pătruns în carlingă. Uită-te atent. Colonelul îmi arătă pe fotografie cîteva pete mari, negre. Ştii ce sînt aceste pete ?

— Habar n-am !

— Experţii spun că ar fi nişte amprente. Aşa au zis, apoi au formulat rezerve.

— Uite popa, nu e popa !

— Ba e popa, răspunse colonelul, rîzînd. Acum îmi explic şi ce-i cu *costumul confiscat* şi cu supraimprimările de pe scrisoarea lui Petrescu.

— Ce ?

— Răbdare. O să afli totul la timp. Experţii „au colectat" aceste amprente şi au emis ipoteza că e o pulbere extraterestră.

— Pulbere cosmică ! am exclamat eu.

— Exact ! Lucrul acesta l-a confirmat şi Vasinca şi Institutul de cercetări cosmice. Dintr-o materie asemănătoare sînt formaţi şi meteoriţii. Am tras concluzia, de aici, că echipajul a relatat adevărul. Comandantul a fost pur şi simplu imobilizat şi altcineva a condus avionul spre aerodrom.

— Cu alte cuvinte sînt oameni invizibili, am început eu să rîd.

— N-am spus asta. Se poate să fie şi se poate să nu fie.

— Sînt sau nu sînt ? — am ţipat eu, în culmea enervării.

— Strigi de pomană. Deocamdată nimeni nu-ţi poate da un răspuns la această întrebare.

— Atunci ce presupui ?

— Un lucru e cert : în avion au fost persoane străine. De ce nu le-au văzut cei din echipaj, deocamdată rămîne o enigmă pentru noi. Poate scrisoarea de la Vasinca să ne dezvăluie misterul, mă gîndesc la ce am recepţionat : *costumul confiscat !*

— Vrei să spui că Petrescu a descoperit un costum de cosmonaut şi încă unul invizibil ? !

— Nu spun nimic ! Mă gîndesc, spuse colonelul.

— Ce părere ai acum de amicul meu Vasinca ? Află că vin de la el şi n-a scos o vorbă despre fotocopii, despre pulberea cosmică, în fine, n-a pomenit absolut nimic de toate acestea, deşi eu i-am promis că voi interveni pe lîngă tine să-i permiţi examinarea avionului.

— Experţii noştri sînt de părere că e o mare capacitate ştiinţifică şi de aceea i-am cerut concursul. Dacă ar reuşi să descopere fenomenul multiplicării scrisului pe aceeaşi foiţă de *beuraniu,* cum îi spune el, ar aduce mari servicii armatei. Dar, accentuă colonelul, te rugăm şi pe tine, cum l-am rugat şi pe el, să păstrezi secretul descoperirii.

— Dar eu ce să scriu, cum să-mi continuu reportajele ? Văd că-mi pui tot felul de piedici !

— O să ai ce scrie, fii liniştit, zîmbi colonelul. N-o să te deposedeze nimeni de meritele pe care le ai. Trebuie să recunoşti că anumite lucruri nu-ţi aparţin şi deci nu le poţi publica, deocamdată... Cînd va veni timpul, îţi vom furniza şi alte date, care te vor ului. Colonelul se întunecă la faţă şi continuă : Văd că Vasinca ştie să tacă, pe cînd tu...

— Ei, ce sari la mine ? N-am spus nimic.

— Dar ţi-au scăpat cîteva aluzii, zise colonelul, sfredelindu-mă cu privirea.

— Eram sigur de chimist, am răspuns eu. Apoi, privindu-mi ceasul, am sărit ca ars, scuzîndu-mă : Te rog să mă ierţi, am şedinţă.

— Bine, bine, vrei să scapi cît mai uşor, zise colonelul, conducîndu-mă pînă la ieşire.

Şi nu se înşelase.

Colonelul Gheorghieci părea să fi preluat firul cercetărilor. Mă ţinea la curent din cînd în cînd cu toţi paşii făcuţi, şi-mi furniza materialul brut pentru reportajul meu, care, altfel, ar fi rămas fără continuare. Într-o zi mă chemă la el, la unitate. Pe masă avea un dosar. După ce-mi strînse mîna, îmi arătă mapa.

— S-a dat de urma căpitanului Petre Petrescu, începu el. Iată-i şi poza.

Dintr-o fotografie lipită pe o fişă personală, zîmbea un tînăr sublocotenent de aviaţie, cu mustăcioară şi cascheta trasă şmechereşte pe un ochi ; poza şi fişa erau îngălbenite de scurgerea vremii.

— Iată şi panglica roşie, semnul de suspect, continuă colonelul, fluturînd-o în faţa mea. Poftim şi rapoartele de trimitere în Germania, poftim şi încondeierea pe care i-o fac hitleriştii ; lucruri cunoscute, zise colonelul. Iar ultima piesă a dosarului e raportul comandantului militar al fabricii I.A.R. care spune că în 2 aprilie 1943 căpitanul Petre Petrescu a dispărut de la unitate, în împrejurări destul de tenebroase. Mai sînt aici şi rapoartele siguranţei, ale serviciului de contrainformaţii şi ale Direcţiei generale a jandarmeriei, din care reiese că cercetările întreprinse n-au dus la nici un rezultat.

— Şi ? am exclamat eu.

— S-ar putea ca Petre Petrescu să fi fost răpit de Gestapou şi dus în Germania, după unele note de la dosar.

— Prezumţia cade de la sine ; ştim că Petre Petrescu e în Venus.

— Ştiu, dar încă nu ştiu cum a ajuns acolo ! Am fi putut obţine informaţii de la comandantul militar al fabricii, dar din păcate el e mort. Am căutat să dau de urma fostului inginer şef Şoimaru, însă informaţiile sînt foarte dubioase. Se pare că ar fi la pensie, că ar fi fugit cînd a izbucnit insurecţia. Deci, nimic precis. Am răscolit arhivele fostei fabrici I.A.R. A fost o muncă destul de migăloasă, am înghiţit la praf cu tonele. Dar ceva mi-a atras atenţia : o schiţă ce pare la prima vedere un costum de cauciuc, din acelea folosite de ostaşi pentru a intra în zonele gazate cu iperită. Am făcut legătura cu *costumul dispărut*, şi am ajuns la concluzia că schiţa aceasta nu era altceva decît un costum de cosmonaut. Ataşat de această schiţă, am dat de un caiet de sarcini, un mic deviz şi de încă o schiţă a unui motor minuscul, care pare să funcţioneze cu baterii solare. Ia seama, acestea nu sînt decît simple presupuneri, pe care le fac eu acum, ştiind ce ştim în materie de explorare a cosmosului şi cele scrise de Petrescu. Motorul acesta însă e prea mic, după părerea mea şi a altora, pentru a transporta un om în cosmos. Examinînd cu atenţie schiţele şi datele cuprinse în anexe, am ajuns la concluzia că datele sînt cifrate, iar motorul nu poate fi reconstituit deocamdată. Cercetările noastre şi ale specialiştilor vor continua, deşi sînt slabe speranţe că vom putea descoperi taina. Lipsesc date importante.

— Ce fel de date ?

— Cele privitoare la compoziţia materialului din care s-a confecţionat costumul, precum şi cele privitoare la combustibilul motorului, aşa că n-are rost o in-

vestiție de fonduri în reconstituirea lui, dacă nu poate fi folosit.

— Deci, crezi că întregul costum, precum și motorul, au fost fabricate la noi în țară ?

— Tot ce se poate. Din păcate, Petre Petrescu a lucrat în mare secret. Bănuiesc că fiecare piesă a motorului a fost confecționată fără ca cineva să poată bănui la ce ar servi. Toți, probabil, credeau că lucrează la o machetă sau, pur și simplu, o piesă fără prea mare importanță. Mai cred că aceste piese s-au lucrat din ordinul lui Șoimaru, care le-a livrat apoi lui Petrescu, iar el le-a asamblat în mare taină. Cînd totul a fost gata, omul nostru și-a luat zborul. Un lucru nu-i clar pentru mine : Șoimaru știa sau nu știa totul ? Ceva mă face să cred că Petre Petrescu nu i-a destăinuit chiar totul. L-a lăsat, cum s-ar zice, fără cheie.

— Ce te face să crezi asta ?

— Șoimaru n-a reușit să mai facă al doilea costum.

— Crezi ?

— Sînt absolut sigur !

— Dacă și Șoimaru e în Venus ?

— Nu-mi vine să cred. La vîrsta pe care o avea Șoimaru, oamenilor nu le prea vine să se avînte în cosmos. Mai repede ar fi plecat Șoimaru în Anglia, iar pentru asta avea mijloacele obișnuite, verificate. Își putea lua zborul cu un avion, cum se pare că a și făcut-o la un moment dat.

— Înseamnă că proiectele detailate le-a dus cu el.

— Le-a dus, nu le-a dus, e tot atît de stăpîn pe ele cum sîntem și noi.

— Ce te face să crezi asta ?

— Sîntem, dragul meu, în era zborurilor cosmice. Un astfel de costum, dacă ar fi fost realizat, vestea ar fi fost de mult trîmbițată în cele patru colțuri ale lumii.

Dar, cum ţi-am spus, Petre Petrescu i-a tras clapa şi lui Şoimaru.

— Ai dracului oltenii, nici în cămaşa de pe ei n-au încredere. Şi cînd te gîndeşti că această cămaşă îi mai poate face şi invizibili, să mori de rîs !

Colonelul izbucni într-un hohot sănătos, apoi îmi înmînă o copie a dosarului aflat la arhive, inclusiv o copie pe hîrtie de calc a costumului şi motoarelor.

— Ce să fac cu ele ? l-am întrebat eu.

— Le păstrezi acasă, nu sufli nici o vorbă nimănui despre ele şi cînd o fi cazul, te anunţ şi le dai publicităţii.

Am luat dosarul şi am zburat cu el acasă, l-am încuiat în sertarul din mijloc al biroului, apoi am urcat la Vasinca, deoarece îi auzisem paşii. Locuia deasupra apartamentului meu. Cu toate acestea ne vizitam destul de rar. Cînd era unul acasă, lipsea celălalt. Ca burlacii.

NECAZURILE LUI VASINCA

Am sunat. Vasinca mi-a deschis. Am intrat în garsonieră.

— Înnebunesc ! Idiotul de laborant mi-a golit baia în canal ! a izbucnit el.

— Ce baie ? l-am întrebat, explicîndu-mi acum de ce se plimba ca un leu în cuşcă.

— Baia în care cufundam scrisoarea înainte de-a o fotografia ; aşa că, pentru un timp, trebuie să întrerup lucrările.

— Calmează-te. Nu-i nici o nenorocire. Prepari o altă soluţie.

— Prepar pe mama dracului. Baia conţinea un reactiv procurat din străinătate cu mare greutate. Pînă să-mi sosească, trebuie să stau cu mîinile încrucişate din cauza unui idiot.

— Să urgentăm trimiterea reactivului, am zis eu.

— N-avem ce urgenta. L-am cerut unui coleg din Viena şi o să mi-l trimită de îndată ce face rost de el. Şi la ei se găseşte într-o cantitate extrem de mică.

— Ce fel de reactiv e ? Poate-l putem procura din altă parte ? !

— Imposibil ! gemu Vasinca.

Ca să-l smulg din gîndurile-i negre, i-am zis :

— Gheorghieci mi-a încredinţat un mare secret. În arhive s-au găsit cîteva piese extrem de importante cu privire la Petre Petrescu.

Vasinca a tresărit.

— Ce piese ?

— Secret. Gheorghieci mi-a încredinţat copiile, dar mi-a interzis să suflu vreo vorbă.

— Atunci, de ce îmi spui ?

— Să-ţi demonstrez că nu numai tu ai necazuri. Închipuie-ţi, să-mi încredinţeze pînă şi copia costumului ! Mă luase gura pe dinainte şi am tăcut.

Vasinca s-a uitat la mine foarte surprins, şi pe bună dreptate, de tăcerea mea. Jenat de privirea lui, care era mai mult decît o imputare, am explodat.

— E un caraghios. Mi le încredinţează şi mă obligă să le păstrez acasă în sertar !

— Cu alte cuvinte nu-ţi dă voie să publici materialul ?

— Deocamdată. Şi eu care alergasem la tine sperînd să-mi livrezi urmarea scrisorii...

— Plec, zise Vasinca. Am să încerc o nouă combinaţie, poate am noroc. Trebuie să găsesc o ieşire.

Am pornit împreună, tăcuţi, munciţi fiecare de gîndurile sale.

UN FURT IEŞIT DIN COMUN

Reîntors acasă a doua zi, am rămas încremenit în pragul uşii. Geamul era spart, ferestrele larg deschise. Casa — răvăşită.

Stau la etajul şapte şi nu-mi puteam explica în ce fel a putut intra cineva pe geam. Am vrut să mă îndrept spre telefon, dar m-am oprit la timp. Am urcat la Vasinca şi am sunat, dar nu era acasă. Am sunat la vecinul din dreapta. E contabil la Gostat, iar soţia lui dactilografă la Academie.

Mi-a deschis contabilul, scuzîndu-se că soţia e în baie. M-am scuzat şi eu că-l deranjez.

— Aş dori să dau un telefon!

Apoi i-am explicat că sînt victima unor răufăcători şi l-am întrebat dacă n-a auzit cînd s-a spart geamul la mine.

— Ba da, a zis el, la orele două, azi-noapte. Am crezut că dumneavoastră l-aţi spart.

— Nu, n-am fost acasă. Altceva suspect n-aţi auzit?

— Nu! Eu am deschis geamul să văd ce se întîmplă,

dar n-am văzut şi n-am auzit nimic. La dumneavoastră era întuneric.

I-am telefonat colonelului Gheorghieci. El m-a ascultat atent.

— Cred că e în legătură cu povestea noastră, am încheiat, vorbind acum cifrat, să nu înţeleagă contabilul despre ce e vorba, că-l ştiam limbut şi nu voiam să afle tot Gostatul, apoi tot oraşul, secretul meu.

— Vin imediat, cu experţii ! Sînt la mine. Am terminat chiar acum de reexaminat avionul.

Contabilul făcea tot felul de presupuneri în legătură cu spargerea operată la mine ; el cînta, el descînta. Spunea că ar fi putut coborî cineva cu o funie de la etajul opt, că de jos n-ar fi putut ajunge nimeni decît cu scara automată a pompierilor. Îl lăsam să îndruge vrute şi nevrute, atent să aud soneria la mine. În sfîrşit, am auzit-o şi am ieşit. Era colonelul Gheorghieci cu trei civili. Am făcut cunoştinţă, apoi unul a examinat uşa şi mi-a cerut cheia.

— N-aţi făcut nici un pas în locuinţă ?

— Nu.

— Foarte bine.

Au început să examineze pragul uşii, apoi l-au fotografiat şi au intrat în apartament. Eu îi urmăream atent, înregistrîndu-le fiecare mişcare ; mă gîndeam că nu se ştie cînd voi avea nevoie să descriu o asemenea operaţie. Studiindu-i, uitasem că sînt victima unei spargeri.

— Geamul a fost spart dinafară spre înăuntru, a remarcat unul din experţi şi eu nu-mi puteam explica cum de a ajuns la o astfel de concluzie ; nu mi-am putut stăpîni curiozitatea şi l-am întrebat :

— De unde această concluzie ?

— Toate cioburile au căzut în cameră. Nu-i nici o filozofie.

Terminaseră de cercetat camera centimetru cu centimetru. Apoi s-au apucat să examineze cioburile. Unul a scăpat un şuierat şi a exclamat :

— Ce-aţi spune ca analiza de laborator să scoată la iveală praf cosmic ? Urme de meteori ?...

Au împachetat bucata de sticlă cu mare precauţie şi au continuat să examineze pervazul ferestrei, fără să mai poată descoperi ceva.

— Cine stă deasupra dumneavoastră ?

— Inginerul Vasinca.

— Vă rugăm să vedeţi ce vă lipseşte, să putem stabili mobilul spargerii.

Expresiile „mobilul spargerii", „praf cosmic" m-au fulgerat ca o lamă de cuţit.

— Manuscrisele, dosarul ! am exclamat eu şi m-am repezit spre masa de scris.

— Un moment, unde le păstraţi ? — m-a oprit cu un gest unul din experţi. Examină apoi din nou biroul cu toată atenţia şi spuse :

— Nici o urmă. În ce sertar le ţineaţi ?

— Jos !

— Deschideţi !

Am deschis ; hîrtiile erau răscolite.

— Au dispărut ! am exclamat eu.

— Un moment, m-a oprit din nou expertul, şi a examinat atent hîrtiile răvăşite. S-a lucrat cu mănuşi — preciză — era şi de aşteptat. Speram să mai găsesc urme. Puteţi să continuaţi, să vedeţi ce anume vă lipseşte.

Am răscolit cu înfrigurare hîrtiile şi am privit cu groază spre Gheorghieci, spunîndu-i :

— Dosarul !

— Mă aşteptam la aşa ceva, spuse colonelul.

— Ce vrei să spui ? l-am întrebat pe Gheorghieci.

— Nimic — absolut nimic !

— Putem pleca ? întrebă unul din experţi.

— Da, încuviinţă şeful lor, aici nu mai avem ce face.

Pe culoar se îngrămădiseră vecinii, curioşi.

— O pasăre de noapte s-a izbit de geam şi l-a spart. Ne-am alarmat şi noi, şi dumneavoastră, pentru nimic, spuse unul din civili, obişnuit probabil să calmeze spiritele.

Vecinul meu, contabilul, dispăru primul. Îmi ascultase rugămintea, nu suflase o vorbă : dovadă, culoarul plin.

RĂZBUNAREA

Eram la redacţie, cufundat într-un maldăr de manuscrise adunate pe parcurs. Lucram sub presiune.

N-am auzit ciocănitul în uşă şi literalmente am scăpat stiloul din mînă cînd o voce dogită a dat bună ziua. Am apucat repede stiloul şi am înălţat capul. În faţa mea se găsea un bătrînel înalt, foarte elegant, cu ochi vioi, pătrunzători. I-am răspuns la salut şi l-am întrebat pe cine caută.

— Pe dumneavoastră !

— Luaţi loc o clipă !

Şi, în timp ce el se aşeza pe scaunul din faţa biroului meu, mă prefăceam că scriu, gîndindu-mă cum să-l expediez în doi timpi şi trei mişcări pe acest colaborator ; îl intuisem, dintr-o ocheadă, face parte din categoria

pensionarilor care, nemaiavînd ce face, se apucă de scris.

— Se poate fuma ?

Bătrînul meu ţinea în mînă un pachet de ţigări *Camel !*

— Cum să nu ! — şi m-am grăbit să-i dau un foc, dornic şi eu de o ţigară străină.

Bătrînelul, probabil distrat, nu m-a servit.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră, i-am zis, furios de afrontul suferit şi gata să-l expediez, uzînd de formula consacrată în redacţii : „Lăsaţi manuscrisul şi mai treceţi peste o săptămînă".

Bătrînelul s-a ridicat în picioare, n-a scos nici un manuscris, ci a rostit cunoscuta formulă :

— Îmi permiteţi să mă prezint ?

Am ţîşnit în picioare şi, cu toate că îmi era ostil, nu puteam fi bădăran, de aceea i-am zîmbit, în timp ce el, rostindu-şi numele, a făcut să-mi îngheţe zîmbetul pe buze :

— Inginer Şoimaru !

Apoi s-a aşezat pe scaun. Eu în schimb rămăsei în picioare încercînd din răsputeri să-mi revin după şocul ce mi-l produsese.

— Luaţi loc ! şopti el. Mă căutaţi, nu ?

M-am aşezat şi n-am reuşit să scot nici un cuvînt.

— Dacă prezenţa mea vă tulbură în aşa măsură, pot să plec.

— Nu, vă rog ! Dar sînt uluit ! De unde aţi aflat... — am început eu să mă bîlbîi.

— De la Institutul de cercetări cosmice — răspunse bătrînelul, calm.

— Ştiam ! Adică, cum să vă spun... Am obţinut... Nu ! N-am putut stabili unde vă aflaţi, — m-am bîlbîit eu din nou, căutînd să-mi revin.

— Am fost în străinătate ! răspunse Şoimaru cu acelaşi calm.

— În Anglia, am răsuflat eu uşurat, şi v-aţi reîntors !

— Nu, am fost în U.R.S.S.

— Deci n-aţi fugit în 1944 în Apus ?

Şoimaru zîmbi şi căută din ochi o scrumieră. L-am servit cu o promptitudine pe care n-o pot descrie.

— Văd că vreţi să-mi luaţi un interogatoriu... Eu am venit în alt scop.

— Vreţi să vedeţi manuscrisele ?

— Nu ! Să vă ajut !

— Dar cum aţi aflat despre mine ? Aţi citit reportajele mele despre cosmonauţi ?

— Nu ! Fără să te jignesc, nu citesc reportaje în general, dar mai pe urmă le-am citit.

— Cînd ?

— După ce am examinat pulberea cosmică.

— Deci ?

— Da, noi am pus diagnosticul şi nu ştiu de ce te miră.

— Ce ştiţi despre Petrescu ?

— Asta vreau să-ţi povestesc.

— Am telefonat secretarei să aducă citronadă, suc de roşii şi cafea.

— Prefer coniacul şi cafeaua, a intervenit Şoimaru.

— Şi eu, i-am replicat, şi am schimbat comanda.

— Să trecem la Petrescu, a continuat Şoimaru. L-am cunoscut pe Petre Petrescu şi cele relatate de dumneavoastră corespund adevărului. Drept să-ţi spun, m-am bucurat că Petrescu nu m-a uitat. E adevărat că am căutat să-l ajut să-şi pună invenţia în aplicare. O să vă relatez cîteva amănunte pe care nu le cunoaşteţi. La început, cînd am aflat de planurile lui, am vrut să-l ex-

pediez peste graniță, în Apus, sau în Uniunea Sovietică. El a refuzat. Era un mare patriot. Nu voia să-i folosească alții invenția. În fața acestui refuz atît de categoric, am găsit altă formulă de a-l scoate de sub observația Gestapoului, care-i paraliza activitatea ca o obsesie sumbră. De comun acord cu el, am jucat puțin teatru. Nu vă ascund că treceam drept o persoană grata, atît pentru hitlerişti, cît şi pentru antonescieni. Singur Petrescu a aflat care sînt adevăratele mele sentimente şi numai mărturisindu-i-le i-am obținut încrederea. Lucrul acesta îl cunoașteți. Comandantului militar al fabricii, care era un dobitoc de ofițer de jandarmi şi care era cu ochii pe Petrescu, visînd o decorație nemțească, i-am propus să-l mutăm pe Petrescu în incinta întreprinderii, spunîndu-i că în felul acesta l-am putea supraveghea mai îndeaproape. Femeia de serviciu care-i făcea curățenie putea, la indicațiile noastre, să-i cotrobăiască în voie prin lucruri, fără ca Petrescu să observe ceva. Comandantul fabricii s-a prins în jocul nostru, iar cei de la Gestapo jubilau, fiindcă îşi dădeau seama că acasă la Petrescu nu puteau pătrunde decît cu foarte mare greutate, fără ca el să observe. Asta nu le-ar fi convenit, deoarece şi ei voiau ca invenția să fie gata în momentul în care ar fi ajuns în mîinile lor. Ştiau că Petrescu, observînd că-i supravegheat, ar fi distrus totul. Ei erau convinşi că el se va apuca, în țară, de lucru. Aici, nu s-au înşelat. Petrescu ardea de nerăbdare să-şi vadă ideile materializate, invenția realizată.

Profitînd de faptul că secretara intrase cu cele comandate, l-am întrebat pe Şoimaru, în timp ce umpleam paharele de coniac :

— Dar de unde ştia Gestapoul de proiectul lui Petre Petrescu ?

Şoimaru ciocni paharul cu al meu, apoi scoase pachetul de ţigări şi mă servi.

— De unde ? De la el. S-a îmbătat cu o baronesă în Germania şi s-a lăudat. I-a mai spus că n-o să realizeze proiectul decît în ţară. Cînd s-a trezit şi-a adus aminte de cele vorbite cu spioana. Şi-a pus lacăt la gură şi le-a băut celor de la Gestapo, vorba lui, cîteva vagoane de şampanie. Atîta a băut, pînă cînd hitleriştii au renunţat să-l mai descoasă prin baronesă şi l-au expediat în ţară, l-au dat pe mîna noastră.

— Mă iertaţi, dar n-aţi avut de suferit că aţi lucrat cu hitleriştii ?

— Eu ? ! Am lucrat formal cu hitleriştii, dar nu despre mine e vorba. Eu am lucrat cu altcineva. Nu mă laud, şi, de altfel, nici nu interesează. Pe Petrescu, aşa cum v-am spus, l-am mutat în fabrică, într-o cameră care avea acces printr-un tunel la cabinetul meu.

— Petrescu, deci, a lucrat în cabinetul dumneavoastră ?

— Exact ! În fiecare noapte lucra acolo. Aveam mai multe seifuri în cabinetul meu. Unul i l-am încredinţat lui Petrescu spre a-şi păstra documentaţia.

— Ce ştiţi despre această documentaţie ?

— Aproape nimic. Am hotărît cu Petrescu să-l ajut fără să-i intru în suflet, fără să-i cer a-mi destăinui secretele lui. Mi-a spus doar atît : Ştiu să fiu recunoscător. Costumul se va numi, în cinstea dumitale, „Şoimul".

— Costumul aţi spus ? am întrebat eu, cu respiraţia la gură.

— Da !

— Atunci, Petrescu a realizat primul costum de cosmonaut din lume ?

— Poate mai mult ! Mult mai mult ! Dar, să continuu cu povestea. I-am dat cheile de la seifuri şi îi executam tot felul de piese, îi procuram materialele de care avea nevoie.

— Şi n-aţi notat nimic ?

— Îl feream de spioni ; nu-l spionam.

— Şi ?

— Era în aprilie 1943. Am intrat în birou la mine, aşezîndu-mă la masa de lucru. Deodată m-am trezit că hîrtiile îmi sînt smulse literalmente din mînă şi aruncate jos, ţigara mi-a fost strivită în scrumieră, apoi geamul s-a deschis de la sine. Am crezut că visez. În starea aceea de nelinişte, nedumerire şi zăpăceală, m-a găsit secretara. A adunat hîrtiile de pe jos şi mi-am revenit. Atunci ea a arătat spre peretele din fund. Dulapul era deschis şi, culmea, însuşi fundul dulapului, plin de hîrţoage, era deschis şi se vedea intrarea spre tunelul care ducea spre locuinţa lui Petrescu. „Asta ce mai e ? — a întrebat secretara. Uită de existenţa acestei uşi, i-am ordonat, apoi l-am căutat pe Petrescu. Nu l-am găsit. Portarul — toţi portarii aveau ordin să noteze orele de intrare şi ieşire ale lui Petrescu —, mi-a raportat următoarele : Intrase cu o zi înainte, la orele 18, şi nu mai ieşise. Acum, ia-l de unde nu-i. M-am gîndit la consecinţe. Absenţa lui trebuia anunţată. Eram într-o încurcătură mai mult decît penibilă. Ce să fac ? Să-i anunţ dispariţia ? Dacă apărea ? Apoi, mai era şeful !

Bătrînelul mă privi cu ochii lui vii, inteligenţi, apoi, zîmbind, mă întrebă :

— Cum v-a plăcut povestea mea ?

— E foarte interesantă, dar aş vrea să vă mai pun cîteva întrebări suplimentare. Destăinuirea dumneavoastră, de importanţă capitală pentru mine, transformă reportajele fantastice în realitate.

— Inutil, replică bătrînelul. Am vrut doar să vă demonstrez că am şi eu fantezie şi cît de nedrept aţi fost cu mine cînd mi-aţi respins proza fantastică !

Cu acestea se ridică şi-mi puse pe masă o hîrtie. Dintr-o aruncătură de ochi i-am văzut numele.

— Nu sînteţi inginerul Şoimaru ? !

— După cum vedeţi, nu. Am onoarea să vă salut.

— Nu sînteţi de la Institutul de cercetare a spaţiului cosmic ? !

Bătrînelul dispăru, lăsîndu-mă cu un gust amar în gură şi cu sfertul de coală care conţinea răspunsul meu stereotip, pe care-l dădeam tuturor colaboratorilor care ne trimiteau proză ştiinţifico-fantastică.

MISTIFICATORUL

— Mă aşteptam ca Gheorghieci, singurul căruia am avut curajul să-i povestesc farsa ce mi se jucase, să se amuze de păţania mea, de nervii pe care mi-i pricinuise bătrînelul, bătîndu-şi pur şi simplu joc de mine şi de relatarea mea despre olteanul ajuns în Venus. Dar m-am înşelat. Gheorghieci nu s-a amuzat de loc şi nici n-a căutat să mă consoleze, ci a rămas cîteva clipe pe gînduri.

— Cum spui că-l cheamă pe bătrîn ?

— Teodor Tolstoc !

— Ai adresa la tine ? Dă-mi-o !

I-am întins hîrtia, el a parcurs-o, apoi mi-a înapoiat-o.

— Va să zică e din localitate! Ce ar fi să-i faci o vizită?

— Eu? Voiam să mai adaug că mi-a fost suficient duşul primit în redacţie şi nu mai aveam nevoie de altul. Dar el nu-mi dădu răgaz, continuă:

— Tu! Să-i propui să continuaţi povestirea fantastică în doi. El să facă pe Şoimaru în continuare, să-ţi dea date tehnice pe care, trebuie să recunoşti sincer, nu le posezi de fel.

— N-am nevoie! Eu, după cum bine ştii, nu scriu o povestire fantastică, ci relatez adevărul despre Petre Petrescu, iar partea tehnică a invenţiei lui, dacă o descoperim, vă priveşte.

— Şi totuşi, sînt de părere să-i faci o vizită lui Tolstoc chiar azi, mai ales că urmarea scrisorii lui Petrescu abia mîine urmează s-o avem. Ca să nu mai pierdem vremea, haide, mergem acum.

Colonelul se ridică de la birou, dădu cîteva dispoziţii aghiotantului său şi ieşirăm împreună.

Luat oarecum de spate, m-am urcat în maşină şi m-am îndreptat spre strada Grădinilor. Văzînd vilele de pe stradă, colonelul zise:

— Se pare că nu m-am înşelat în presupunerile mele!

Maşina stopă la numărul 71, cel indicat în adresă, aşa că n-am avut timp să-l întreb pe colonel ce intenţii avea. Am sunat. Mi-a deschis o femeie între două vîrste.

— Cu tovarăşul Tolstoc.

— Poftiţi.

Colonelul a rămas în maşină. Femeia m-a condus într-o sufragerie şi m-a rugat să iau loc. Mobila era stil Ludovic al XV-lea, dar n-am avut timp să o admir. În cameră a intrat un tînăr. Am rămas împietrit pe scaun.

Tînărul s-a apropiat de mine şi mi-a întins mîna, zîmbindu-mi :

— Dumneavoastră eraţi ? Mă bucur ! Nici nu vă puteţi închipui cît mă bucur !

— Mă cunoaşteţi ? Sînteţi Teodor Tolstoc ?

— Da, Teodor Tolstoc, şi, de cunoscut, cum să nu vă cunosc ? !

— Eu nu-mi amintesc, îmi cer scuze... Aţi fost pe la redacţie ?

— Nu ! Prefer legătura prin corespondenţă cu redacţiile. Sînt cam timid. Cu ce vă pot servi ?

Femeia aduse o tavă cu dulceaţă.

— Mulţumesc, nu vă deranjaţi, sînt foarte grăbit. Voiam să vă cunosc, domnule Tolstoc !

— Înseamnă că povestirea mea v-a plăcut şi are toate şansele să apară, se entuziasmă tînărul.

Am preferat să gust dulceaţa în loc să-i răspund.

În nici un caz nu eram dispus să discut povestirea lui pe care nici n-o citisem. Am scos din buzunar răspunsul lăsat de falsul Şoimaru şi falsul Tolstoc şi i l-am întins, întrebîndu-l :

— E al dumneavoastră ?

— Da ! Unde l-aţi găsit ? se îmbujoră tînărul şi dădu să-l ia, dar eu îl pusei în buzunar, continuînd cu întrebările :

— Tocmai de aceea am venit, să văd şi eu unde l-aţi uitat ?

— La Hotel Nord, în Bucureşti, pe noptieră, începu să se bîlbîie tînărul. Am dus povestirea unei reviste bucureştene şi le-am arătat şi răspunsul dumneavoastră prin care o apreciaţi, afirmînd însă că nu publicaţi povestiri fantastice. Cum am observat, şi le-am spus-o şi tovarăşilor de la Bucureşti, numai de la începători nu

publicaţi. La dumneavoastră contează, se vede, semnătura.

Nu ştiu ce i-am răspuns, ştiu doar că am dat buzna afară, urmat de tînărul care se tot scuza că n-a vrut să mă supere. Colonelul ieşise din maşină să se mai dezmorţească.

— Dînsul e Tolstoc ! — i-am spus colonelului.

— Îmi închipuiam. Cum a ajuns adresa respectivă la celălalt ?

Tînărul, văzînd un ofiţer superior, se sperie de-a binelea şi începu să se bîlbîie.

— Am uitat-o, tovarăşe... Şi îi relată aceleaşi lucruri ce mi le spusese şi mie.

— Cînd ai fost în Bucureşti ? întrebă colonelul şi scoase un carnet în care începu să noteze, enervîndu-mă ; eu nu vedeam rostul acestor însemnări.

— Pe ziua de 7, luna curentă, răspunse Tolstoc.

— Îţi aminteşti şi camera unde ai locuit, numărul ei ? Ai fost singur în cameră ?

— Singur, fiindcă am fost trimis de Casa de creaţie. Ştiţi, eu am şi piese într-un act.

— Numărul camerei m-ar interesa, insistă colonelul.

— 15 ! Şi scriu şi povestiri...

— Treci pe la noi, caută-mă, i-am spus, urcîndu-mă lîngă colonelul Gheorghieci, care mă privea zîmbind pe sub mustaţă. Eu mă încăpăţînam să tac, furios de farsa care mi se jucase. Şi mă gîndeam, deşi îmi era imposibil să cred, că însăşi scrisoarea din Venus şi toată povestea asta nu era decît o farsă.

— Ei, ce zici ? rupse colonelul tăcerea. Frumoasă poveste !

— Frumoasă, nefrumoasă, eu unul m-am săturat pînă peste cap de ea.

— Sînt curios cine-i bătrînelul.

— Să-l ia dracu !

— Să-l ia, să-l ia, dar trebuie să-i aflăm adresa !

— Are vreo importanță ?

Colonelul se răsuci brusc spre mine și mă privi fix, apoi zise :

— În concluzie, te scoatem din cursă ?

— Nu, asta nu ! am protestat eu, dar nu văd ce rost are să umblăm acum după bătrînel.

— Simplu : sînt dornic să aflu dacă a vrut să banalizeze povestirea sau altceva... Țin neapărat să-l cunosc.

O LOVITURĂ DE TEATRU

Am plecat a doua zi cu colonelul la Institutul de chimie să luăm fotocopia.

Portarul moțăia cu țigara pe jumătate fumată. Am urcat fără să-l deranjăm și ne-am îndreptat spre laborator.

— Și ăsta face slujbă ? — zise colonelul.

— Mai bine ; altfel făcea pe nebunul și pierdeam o groază de timp, — i-am răspuns, cunoscînd metehnele portarului.

Între timp, am ajuns la ușa laboratorului ; am ciocănit. N-a răspuns nimeni. Am ciocănit din nou.

— O fi plecat ? — presupuse colonelul. Am venit de pomană. Trebuia să-i telefonăm.

— Nu era cazul. Eram înţeleşi şi Vasinca e om serios, am ripostat eu, apăsînd cu mîna clanţa uşii, care a cedat. Să-l aşteptăm înăuntru, am propus. În clipa următoare am scos un ţipăt de groază. Vasinca zăcea lungit în mijlocul laboratorului. M-am repezit la el, i-am luat pulsul. Nu mai trăia... Mişcîndu-l, o şuviţă de sînge se prelinse de sub el.

— Ei drăcie, exclamă colonelul. Lucrurile se complică ! Apoi formă un număr de telefon şi anunţă miliţia.

— Unde ţinea filmul ? — zise colonelul.

Îi arătai fişetul de fier. Era deschis. Dintr-o privire mi-am dat seama că filmul nu mai există.

— A dispărut ! — exclamai eu.

— Îmi închipuiam ! răspunse Gheorghieci, apoi adăugă : Să aşteptăm experţii. Se poate ca filmul să nu fi dispărut.

— Atunci, mobilul crimei ?

— Să aşteptăm experţii, care trebuie să sosească din clipă în clipă.

— Să fie oamenii din Venus ?

— Nu, răspunse colonelul categoric, apoi, înciudat, insistă : Să vină experţii !

Treceam printr-o stare de tensiune nervoasă, care se manifesta printr-o crispare a întregii musculaturi şi o amnezie totală ; creierul, pur şi simplu, nu-mi mai funcţiona. Am încercat să fac un pas. Colonelul, care-şi păstrase întregul calm, m-a oprit.

— Stai pe loc pînă vin experţii.

— Să-i ia dracu de experţi, eu simt că înnebunesc !

În clipa aceea apăru un om mărunţel, cu ochelari, un sublocotenent de miliţie şi doi civili, unul înalt şi deşirat, iar celălalt bondoc, cu părul creţ.

Sublocotenentul îl salută pe colonel şi se prezentă, apoi îi recomandă pe cei doi civili. Erau procurorul şi medicul legist.

Ascultară cele relatate de noi, apoi examinară cadavrul şi medicul legist conchise :

— A fost împuşcat, cu un pistol de calibru foarte mic, aproximativ acum două ore.

— Cum de nu s-a auzit detunătura în laboratorul vecin ? — întrebă procurorul, apoi, neprimind nici un răspuns, ni se adresă nouă : Dumneavoastră ce căutaţi aici ?

— Permiteţi să nu răspund, zise colonelul, apoi se adresă sublocotenentului de miliţie : Experţii în amprente n-au sosit ?

— Sînt afară, răspunse sublocotenentul, apoi îi introduse. Experţii, pe care îi cunoşteam, îşi începură cercetările minuţioase. După ce terminară se adresară colonelului, de parcă acesta ar fi aşteptat un răspuns de la ei.

— Nici urmă de pulbere cosmică ! spuseră ei.

Apoi, după ce executară fotografiile indicate, se retraseră.

— Să căutăm filmul, spuse colonelul.

— Nu-i, am spus eu, aruncînd o privire spre seif. Aici îl ţinea !

— Da, înseamnă că seiful a fost deschis de Vasinca, de aceea nu s-au găsit urme.

— A fost obligat, probabil, să facă asta sub ameninţarea pistolului.

— Ameninţat de cine ? întrebă colonelul.

— Asta n-am de unde şti.

Între timp, organele de miliţie au anchetat personalul, dar n-au putut stabili nimic precis. Ultima persoană

care-l văzuse pe Vasinca fusese un asistent, care mărturisese că acesta era agitat şi-l rugase să-l lase singur că aşteaptă pe cineva. În acel timp, Vasinca răscolea cu înfrigurare printre filme.

— Interesant, murmură colonelul, apoi se apropie de telefon şi zise : Trebuie să cerem sprijinul securităţii. Povestea a luat o turnură care miroase a spionaj. Formă un număr de telefon, apoi continuă : Aici colonelul Gheorghieci. Cu tovarăşul locotenent-colonel Piru. Chiar dumneavoastră ? Să trăiţi !

Probabil locotenent-colonelul Piru întrebase de unde vorbeşte ; am dedus asta din răspunsul lui Gheorghieci.

— De la Institutul de chimie. E vorba de...

Gheorghieci nu mai continuă ; ascultă, apoi răspunse :

— E aici ! Înţeleg. Perfect, de acord, credeam că e necesar. Dar, bineînţeles, trebuia... să-mi dau seama. Da, da, am înţeles...

Închise telefonul, apoi zise :

— Să aşteptăm în hol oamenii securităţii. E nevoie de prezenţa ta acolo !

— Ce să fac eu acolo

— O să afli !

— Nu mă duc ! Mă interesează concluziile experţilor.

— O să ţi le comunice locotenent-colonelul Piru.

— Crezi că o să-mi dea date ?

— Cred, dimpotrivă, că te cheamă pe dumneata să-i dai date.

Colonelul Gheorghieci mă luase cu „dumneata" şi asta mă şocă. În uşă apărură doi civili. Îl salutară pe colonel şi mi se adresă mie :

— Dacă sînteţi bun, vă rugăm să poftiţi pînă la noi.
— De ce ?
— O să aflaţi asta de la tovarăşul comandant.
M-am întors spre Gheorghieci. Era calm, liniştit, şi pe buze îi apăruse un zîmbet.
— Şi dacă refuz ? am întrebat eu.
— N-am vedea motivul, zise unul din civili. Sînteţi invitat oficial.
Din tonul lui politicos am înţeles că nu-i cazul să refuz invitaţia. În mintea mea era o învălmăşeală de gînduri de nedescris. Păşeam ca un automat şi nu m-am dezmeticit decît în faţa locotenent-colonelului Piru.

NU SÎNT EU SIMPLON

Locotenent-colonelul Piru era un om de statură potrivită, slab, cu ochelari de soare şi o voce catifelată. M-a poftit să iau loc pe un scaun, foarte confortabil ; apoi m-a întrebat dacă doresc o cafea.
— Un coniac, am răspuns eu.
— Din păcate, domnul meu, nu avem aşa ceva la bufetul nostru.
— Nu cred, am ripostat eu spontan, fără să-mi dau seama că am făcut o gafă.
— Nu aveţi decît să vă îndoiţi de afirmaţia mea. E singura de altfel pe care n-am să mă trudesc să v-o dovedesc prin probe, căci e absolut veridică, răspunse dînsul, prefăcîndu-se că n-a observat că l-am jignit prin afirmaţia mea.

— Sînt arestat ? am întrebat eu.

— Nu ! V-am invitat pur şi simplu la o discuţie. Aştept să-mi vorbiţi !

Am aprins o ţigară şi l-am privit mirat. Nu ştiam ce doreşte de la mine. El m-a examinat îndelung şi i-am suportat privirea calm. A mai aşteptat cîteva clipe, apoi a rupt tăcerea.

— Deci, nu vreţi să vorbiţi ?

— Ba da, cu cea mai mare plăcere, dar nu ştiu despre ce.

— Despre dumneata ; deocamdată să-mi povesteşti cîteva crîmpeie din viaţa dumitale.

— Amănunte autobiografice ?

— Din ultima perioadă a vieţii dumitale.

— Cred că-i inutil. Dacă doriţi o autobiografie, o puteţi procura de la cadre.

— Aş dori să nu vă supăr. M-ar interesa din autobiografia dumitale tot ce-mi poţi spune în legătură cu Vasinca.

— Şi el are, sau a avut o autobiografie la cadre !

— E falsă !

— Cum ? Nu înţeleg !

— Vă rog să-mi povestiţi tot ce ştiţi în legătură cu acest om !

— Am dat referinţe. Sînt la dosar.

— Referinţe, da ! Dar eu vreau amănunte, nu caracterizări, cum aţi făcut în referinţă.

— Puneţi la îndoială referinţa mea ?

— V-am rugat un singur lucru : să-mi povestiţi amănunte despre Vasinca şi să nu-mi puneţi întrebări !

— Şi dacă refuz ?

— O să mă trudesc să vă lămuresc pînă o să binevoiţi să vorbiţi...

Trebuie să recunosc aici că locotenent-colonelul Piru dădea dovadă de-o răbdare nemaipomenită sau poate era pur şi simplu ceva obişnuit la dînsul. Din partea mea, eram decis să nu-i satisfac curiozitatea. În clipa aceea intră un ofiţer şi rosti :

— Permiteţi să raportez, tovarăşe locotenent-colonel ?

Locotenent-colonelul îi făcu semn cu mîna să se apropie. Ofiţerul îi raportă ceva la ureche, apoi se retrase.

— Nu înţeleg un singur lucru : ce te-a făcut să publici scrisoarea aceea a lui Petrescu ?

O clipă am simţit cum clocoteşte sîngele în vinele mele.

— Deci, pentru asta am fost invitat, poftit sau arestat, că nici eu nu mai ştiu ce sînt ? !

— Depinde de dumneata !...

— Atunci am plecat.

— O clipă, domnule Simplon ; te rog să-mi răspunzi în această calitate la cîteva întrebări.

— Simplon ? — am întrebat, la rîndu-mi, mirat. În ochii colonelului sclipea ironia.

— Simplon, nu-i pseudonimul dumitale ?

— Ba da !

— Te rog să-mi răspunzi sincer : materialele semnate Simplon erau redactate de dumneata ?

— Desigur, am răspuns eu, însă nu tot atît de ferm, şi locotenent-colonelului Piru nu-i scăpă şovăiala din glasul meu. Accentuă :

— Simplon, de ce conducerea revistei îţi scotea anumite date din materialele pe care le semnai cu pseudonim ?

— Mi s-a spus că sînt date secrete ; că, publicîndu-le, s-ar putea trage anumite concluzii în străinătate.

— Şi asta nu te-a pus pe gînduri ?

— Nu, sînt un cetăţean loial. Dacă nu ştiţi, vă pot informa că de două ori am fost în străinătate şi de două ori am informat Ambasada noastră că anumiţi cetăţeni au vrut să mă cumpere. Dacă nu ştiţi, puteţi să vă informaţi imediat.

— Deci Simplon eşti dumneata şi nu altcineva ?

— E inutil să mai insistaţi, odată ce-am prezentat materialele semnate aşa.

— Mă interesează nu prezentatorul, ci cine le-a scris. Nici stilul nu era al dumitale.

— E inutil, răspunderea e a mea.

— Ţi-ai asumat o mare răspundere ! Norocul dumitale că alţii au avut grijă de dumneata... Cînd l-ai cunoscut pe Vasinca ?

Interogatoriul locotenent-colonelului mă înfuria. Eu voiam o discuţie aşa cum îmi promisese, iar el mă interoga, mă strîngea în chingi.

— Nu văd ce importanţă are ! De asemenea, nu văd nici o legătură între pseudonimul meu şi Vasinca.

— Poftim ! spuse colonelul, şi-mi întinse o fişă, pe care era lipită o poză din tinereţe a lui Vasinca. Erau trecute pe această fişă toate datele personale, apoi a adăugat : Simplon şi Spumă.

Mi-am revenit cu greu din uimire. O frică inexplicabilă pusese stăpînire pe mine. Eram pur şi simplu prăbuşit moral, văzînd pseudonimul cu care Vasinca semnase acele note înregistrate pe o fişă la securitate. Şi eu care acceptasem pseudonimul propus de Vasinca, înghiţisem toate balivernele pe care mi le debitase ! Simţeam

că sînt pierdut. Infiltrasem în revistă un nume mai mult decît dubios. Simţeam că sînt în pericol, că soarta mea e în mîinile locotenent-colonelului Piru. Totul va depinde de faptul dacă o să creadă în sinceritatea mea sau nu, căci hotărîsem să fiu sincer.

— Dacă — am început eu, bîlbîindu-mă — n-aş fi aici, aş crede că e o mistificare. Nu-mi vine să cred că Vasinca...

— Da, multe nu-ţi vine acum să crezi, mă ironiză colonelul, dar cînd ţi s-a atras atenţia că materiale semnate Simplon au date ce nu pot fi publicate, ce-ai zis, tovarăşe ?

— Că e un capriciu al redactorului şef, de gustibus.

— Aş fi de acord cu dumneata, dacă ar fi fost materiale proprii, dar nu erau... Apoi, mai e ceva : asta nu ţi-a dat de gîndit ?

— Nu ! Datele erau extrem de interesante !

Locotenent-colonelul nu părea satisfăcut de răspunsul meu, şi-mi puse o altă întrebare :

— L-ai întrebat pe Vasinca de ce nu-şi semnează materialele cu numele său, de ce are nevoie de pseudonim ?

— Spunea că n-ar vrea să trezească invidia colegilor şi nici a şefilor. Era un băiat modest şi...

— Cinstit, — adăugă colonelul şi începu să rîdă.

— Aşa mi s-a părut.

— Şi mai inteligent ca dumneata, care i-ai făcut jocul.

Locotenent-colonelul mă jignise, dar argumentul era zdrobitor. I-am cerut o cafea şi am început să vorbesc.

— L-am cunoscut întîmplător...

Locotenent-colonelul schiţă un zîmbet, apoi, jucîndu-se cu un creion, mă întrerupse :

— Aşa crezi dumneata...

— Mă acuzaţi ?

— Recunoşti atunci...

— Nu ! nu pot să-mi trădez patria ! — l-am întrerupt eu, înainte ca el să pronunţe cuvîntul care mă îngrozea.

— Atunci ?...

— Da, recunosc, a fost o prostie.

— Un şir de naivităţi, spuse el. Am să te lămuresc eu mai bine.

— Cum ? Ştiaţi şi nu m-aţi avertizat ?

— Nu sîntem agenţi de circulaţie. Voiam să vedem în ce ape te scalzi.

— Am fost suspectat, deci ?

— Nu dumneata, Vasinca. Dar mi-ai rămas dator cu un răspuns. Cine te-a îndemnat să publici reportajul cu Petrescu ?

— El, am recunoscut eu, dar nu văd în ce scop ! El mi-a întărit credinţa că nu-i nici o mistificare la mijloc. Dar nici acum nu-s în clar, mă iertaţi. Analizele de laborator, fotocopiile... beuraniul...

— Baliverne ! Totul a fost o mistificare. Ţi-a vîndut gogoşi cu carul, iar dumneata le-ai aşternut pe hîrtie.

— Avea imaginaţie. De ce n-a scris el un roman ştiinţifico-fantastic ?

— De ce ? Îl interesa altceva, invenţia lui Gheorghieci.

— Avionul E.8 ! Dar atunci şi-a atins scopul, i-am livrat toate pozele avionului să le developeze, să facă analize dactiloscopice !

— Avionul E.8. n-a fost fotografiat ; ci un alt avion !

— Alt avion ? ! am exclamat. Apoi, plin de revoltă : Colonelul Gheorghieci, deci, ştia că eu...

— Nu ştia precis ce vrei dumneata. A ştiut însă să-i dezinformeze pe spionii care credeau că-l pot duce pe el prin intermediul dumitale.

— Dar nu înţeleg : avionul a fost forţat să aterizeze, l-am văzut cu ochii mei !

— Da ! Dar Gheorghieci ţi-a ascuns un lucru : totul fusese regizat de el.

— Şi praful cosmic ?

— Şi !

— Adică şi-a bătut joc de mine ? !

— Trebuia să facă acest joc !

— Asta-i, n-a avut încredere în mine, am exclamat eu revoltat. Apoi, ridicîndu-mă de pe scaun, am continuat : Şi dumneavoastră ştiaţi...

— Stai, te rog, jos. Calmează-te ! Jocul s-a făcut pentru alţii.

— Adică pentru serviciul străin de spionaj. Ce concluzii a tras ?

— Răbdare, dragul meu. Pripindu-te, vezi unde era să ajungi ?

— Nu mă aşteptam la aşa ceva din partea colonelului Gheorghieci. Nici el nu-mi este prieten ?

— Ba da ! Dar trebuie să ne lămurim cu Vasinca. La poveştile cu mesajul din Venus li s-a răspuns tot cu po-

veşti. Reportajele dumitale trebuiau să constituie mijlocul de transmitere a informaţiilor ce ţi le livra Vasinca.

— Dumnezeule, dar înseamnă că eu eram un fel de agent de transmisiune !

— Datorită lui Gheorghieci, le-ai transmis doar baliverne, au înghiţit tot felul de găluşti, pînă şi cea cu pozele avionului, pe care ţi le-a sustras Vasinca.

— Vasinca ?

— Da, el !

— Şi praful cosmic de pe geam ?

— Îl avea de la Gheorghieci, care i l-a dat spre analiză.

Am simţit cum se învîrte camera cu mine. Îmi dădeam seama că nu fusesem decît un pion în tot jocul acesta, în care se băteau forţe pe care eu nu le cunoşteam.

— Nu înţeleg de ce am fost invitat aici ! Văd că ştiţi mai mult decît mine !

— Simplu : să ne confirmi supoziţiile şi apoi să-ţi poţi continua reportajele.

— Vreţi să scriu toate acestea ?

— De ce nu ? Odată ce-ai început, trebuie să şi termini. Şi acum, să revenim la Vasinca. Nu ţi s-a părut suspect interesul ce-l purta mesajului din Venus ?

— Nu ! Entuziasmul lui mi s-a transmis şi mie, şi apoi totul, analizele, m-au zăpăcit. Ce rost aveau ?

— Să te zăpăcească ! În acelaşi timp, să aştepte veşti de la Gheorghieci. A indicat în mesaj o undă şi o oră falsă pentru Gheorghieci, dar cei din străinătate ştiau că ora şi unda sînt inversate. Te întrebi ce rost aveau toate acestea ? Să concentreze atenţia lui Gheorghieci spre ora respectivă, deci să nu supravegheze emisiunile de la alte ore. S-a indicat lungimea de undă şi ora, dar

inversate, lungimea era 0,4 şi ora 0,3. Aşa a sesizat combinaţia şi Gheorghieci. Dar tehnicienii lui Gheorghieci au dibuit şmecheria, cu toate că n-a fost de loc uşor. Transmisiile se recepţionau de un satelit spion, un lucru extrem de complicat ca să-l înţelegi, dar vorba dumitale, „oltenii e deştepţi". Gheorghieci nu s-a lăsat pînă n-a dibuit secretul.

— Vasinca avea, după cîte înţeleg, un post de radioemisie şi-l avea mai de mult. Nu văd de ce a trebuit să schimbe unda, odată ce n-a fost descoperit şi nu înţeleg cum de n-a fost descoperit ? !

— Conversaţia noastră e neobişnuită, zise colonelul, dar fiindcă tot va avea loc un proces...

— Împotriva cui ?

— Răbdare ! Mă aşteptam să mă întrebi cum de oamenii lui Gheorghieci n-au descoperit postul de radiorecepţie al lui Vasinca ! Au descoperit ceva, dar satelitul spion îi încurca şi atunci s-au apucat să încurce şi ei emisiile, să bruieze. Al doilea mesaj se referea la aceste bruiaje. *Costumul confiscat. Developaţi*, a fost transmis de pe satelit şi voia să însemne *Secretul aflat, încetaţi emisia*, iar *developaţi* însemna să se transmită date prin reportajele dumitale.

— Îngrozitor ! am exclamat eu.

— Gheorghieci a avut grijă să transmită aiureli, dar fotocopiile, biografia lui Petrescu conţineau date care-i interesau, dar care nu ne-au adus prejudicii.

— Ce rost a avut deplasarea mea în munţii Gorjului ?

— Nu acolo voiau ei să ajungi, ci în regiunea petroliferă din Oltenia.

Vorbele colonelului avură darul să împrăştie fiorul de teamă ce se cuibărise în inima mea. Îmi dădeam seama

că nu mă suspectează, ci mă tratează cu puţină ironie şi superioritate. Era om sigur pe el. Poate îl judecam greşit, datorită posturii de complice fără voie în care mă găseam. Dacă mă gîndesc bine eram într-o situaţie foarte penibilă. Complice pe de o parte cu Vasinca şi colaborator, tot fără voie, cu Gheorghieci. Raportul de forţe putea fi schimbat în orice clipă şi atunci... Eram foarte neliniştit. Evenimentele ce se desfăşurau nu-mi păreau de loc favorabile.

O CUNOŞTINŢĂ

La uşa biroului se auzi o ciocănitură, întrerupîndu-mi reflecţiile.

— Intră !

Îşi făcu apariţia acelaşi ofiţer.

— Poţi să-l introduci, spuse comandantul. Eu am înţeles că, deocamdată, am scăpat de întrebările locotenent-colonelului.

— Poftiţi, se auzi vocea ofiţerului în anticameră. Se părea că cel poftit făcea nazuri, căci ofiţerul aspri vocea. Intră, domnule, nu sîntem obişnuiţi să împingem oamenii de spate !

În uşă, spre marea mea surprindere, îşi făcu apariţia bătrînelul care mă vizitase la redacţie.

— Intră, spuse locotenent-colonelul. Ai aici o cunoştinţă ; trebuie să-l ajutăm să scrie un nou capitol, mai verosimil.

Îi fusei recunoscător din ochi locotenent-colonelului

pentru amabilitate, dar el nu-mi observă privirea, preocupat de noul interlocutor pe care-l examina din cap pînă în picioare.

— Cred că n-ai nimic împotrivă, domnul meu, dacă la ancheta dumitale participă şi un reprezentant al presei.

— N-aveţi dreptul să mă anchetaţi. Sînt cetăţean străin.

— Nu de asta e vorba, ci de crimă.

— Inveniii, domnule colonel, calomnii. Sînt turist, de origine român şi mi-a fost dor de ţară. Imputarea ce mi se face e mai mult decît ruşinoasă ; totul nu-i decît o înscenare. Ambasada ţării mele o să protesteze energic şi o să aveţi neplăceri.

— Nu fi îngrijorat din cauza mea. Te rog să iei notă că noi nu facem înscenări şi acum te rog, fără multă vorbă, să-mi răspunzi la întrebări.

— Cu toate acestea, susţin că totul e o înscenare, domnule colonel. Oamenii dumneavoastră...

— Ştiu, îl întrerupse colonelul, au pus material de spionaj : filmele sustrase de la Vasinca şi pistolul cu care l-ai împuşcat.

— Acela nu ! Nu s-a găsit nici un pistol !

— Mulţumesc ! Recunoşti că l-ai împuşcat pe Vasinca ?

— Nu ! Protestez din nou împotriva arestării mele şi vă cer să mă eliberaţi imediat.

— Bine, bine, n-o să ne certăm pentru atîta lucru. Uciderea de către dumneata a lui Vasinca e un fapt dovedit. Vreau însă cîteva amănunte. Cine eşti în realitate ?

— Paşaportul meu vorbeşte. E la oamenii dumneavoastră.

— E la mine, îl am în față ! Dar pașaportul minte ! Spune-mi cine ești ! aspri locotenent-colonelul vocea.

— Dacă pașaportul nu vă este suficient, vă rog să vă interesați la ambasadă.

— Nu, drăguță. Vreau să știu din gura dumitale cine ești. Hai, fii amabil și spune. Știi că sîntem bine informați.

— Dacă-mi era teamă sau aveam de ce mă teme, nu veneam în țară. Văd însă că m-am înșelat, aici domnește liberul arbitru, răspunse bătrînelul cu aceeași dîrzenie, și mie îmi făcea impresia că locotenent-colonelul făcuse o gafă prin arestarea lui și prin acuzațiile ce i le aducea. Un lucru, însă, era neclar : ce rost avusese vizita lui la mine, la redacție ?

Colonelul îl lăsă să-și descarce nervii, apoi îi replică :

— În țară n-ai venit de voie bună, ci de nevoie. N-ai avut încotro : trebuia să faci două lucruri. Te rog să iei loc, să-ți calmezi nervii și să-mi răspunzi la întrebări corect, cinstit, ca să nu pierdem vremea. După cîte îți poți da seama, știm tot adevărul.

Bătrînelul se așeză pe scaun, apoi ceru permisiunea să fumeze.

— Oamenii dumneavoastră mi-au confiscat pînă și țigările. E rușinos. Vă rog să dispuneți să mi le înapoieze ; n-am nici o țigară.

— Le-au confiscat să nu avem surprize ! În momentul de față sînt la laborator. Apoi, locotenent-colonelul scoase din sertar un pachet de țigări Camell și-l întinse bătrînului adăugînd : Acestea sînt mai sigure.

— Aș dori să mi se înapoieze bricheta. E din aur, o amintire de familie.

În momentul acela sună telefonul. Locotenent-colonelul ridică receptorul și ascultă cîteva minute, apoi

intră ofițerul, depuse pe masa lui o hîrtie și ieși. Locotenent-colonelul puse receptorul jos, apoi se întoarse spre bătrînel :

— Bricheta o vreți ?

— Da ! E din aur !

— Da, e din aur, repetă locotenent-colonelul, apoi adăugă : În ea mai sînt cinci gloanțe ! Al șaselea unde se găsește ? De la ce distanță se poate trage cu un asemenea pistol ?

Bătrînelul frămînta nervos între degete o țigară. I-am oferit foc, el a tras două fumuri, apoi a răspuns :

— De la maximum cinci metri.

— Așa ! Acum văd că ne înțelegem, vă dați seama că nu facem înscenări.

Bătrînelul continuă să fumeze, fără să-i răspundă colonelului. Acesta îi puse o nouă întrebare :

— Numele dumneavoastră adevărat ?

— Îl știți !

— Pentru presă, zise colonelul, și arătă spre mine.

— Popescu Viorel !

— E o minciună ! Iar văd că nu ne înțelegem. Vă rog să spuneți adevărul pentru presă. Eu știu tot.

Mă întrebam dacă într-adevăr locotenent-colonelul știa tot, sau totul nu era numai o tactică a lui, un joc ca al pisicii cu șoarecele.

— Chiar tot nu știți, îl înfruntă bătrînelul.

— Ce nu știu o să te întreb. De exemplu, nu știam că bricheta aceea dreptunghiulară era un pistol. Oamenii mei puteau să se împuște cu ea.

— Avea piedica pusă. Funcționa ca brichetă. Mă mir cum au putut afla secretul.

— Și ceasul ? întrebă locotenent-colonelul, fără să-i răspundă bătrînelului.

— Nu prezintă importanţă pentru dumneavoastră. Văd că aveţi tot un Schaffhausen, aşa că vă rog să dispuneţi să mi se restituie.

— E perfect adevărat, şi eu am un Schaffhausen, dar spre deosebire de al dumitale, al meu nu emite pe unde ultrascurte !

— Colosal ! exclamă bătrînul. Asta cum au putut-o descoperi ?

— Probabil întîmplător ! spuse colonelul zîmbind. Au montat la el stiloul şi pipa dumneavoastră. Stiloul e un Parker minunat şi scrie admirabil, iar pipa e din spumă de mare şi are o spirală antinicotină din platină... Antena ! Totul e un aparat de emisie splendid.

Colonelul relata aceste fapte cu ironie, dar zîmbind parcă amuzat, încît aveai impresia că el într-adevăr se distrează pe seama acestui spion, care se încăpăţîna să nu cedeze nici un pas fără luptă.

— Uimitor ! exclamă bătrînelul. Vă rog să-mi daţi voie să-i felicit pe oamenii dumneavoastră pentru această performanţă.

— Nu-i nevoie ! Are cine să-i felicite. Spune, cui îi era destinat aparatul ?

— Sînteţi atotştiutor, aşa că n-am ce să răspund !

— Vasinca trebuia înlocuit. Aţi venit în ţară pentru a-l lichida şi înlocui. De înlocuit, n-aţi avut timp.

— Asta din cauza dumneavoastră, domnule colonel.

— Regret ! Dacă n-aţi fi fost arestat, vă puteaţi convinge că v-aţi asumat o misiune cam grea. Îmi pare rău că n-aţi avut ocazia să vă convingeţi.

Bătrînelul îşi muşcă buzele. Locotenent-colonelul îl rostogolea ca pe un bulgăre de zăpadă, cînd cu ironie, cînd cu sobrietate, încolţindu-l mereu cu adevăruri pe care bătrînelul nu avea încotro, trebuia să le accepte.

— De ce l-aţi ucis pe Vasinca ? urmă o nouă întrebare.

— Ştiţi foarte bine ! răspunse bătrînelul calm. Începuse să lucreze şi cu colonelul Gheorghieci. Ne-a transmis fotocopiile unui avion fabricat de noi.

— Aţi tras concluzii greşite. Vasinca n-a lucrat cu colonelul Gheorghieci. Drumurile lui duceau în alte direcţii...

— Atunci cum se explică faptul că toate informaţiile primite de la el erau false ?

Locotenent-colonelul mă servi cu o ţigară, îl sfredeli pe bătrînel cu o privire ironică, apoi îi zise :

— Dumneata trebuie să-mi dai mie explicaţii, nu eu dumitale. Nu uita că nu sîntem aici la un schimb de experienţă, nici la o şedinţă de lucru, ci la o anchetă în care dumneata eşti anchetatul, iar eu anchetatorul.

— Şi, totuşi, zise bătrînelul, am o rugăminte : explicaţi-mi dacă vizita la redacţie m-a adus aici ?

— Vrei să spui că aţi luat toate măsurile să ne induceţi în eroare şi nu vă explicaţi ce s-a întîmplat pe parcurs. Locotenent-colonelul se întoarse spre mine şi continuă : În aceeaşi zi, în camera respectivă de la Hotel Nord din Bucureşti, au mai fost un bulgar, un olandez, un german, apoi dînsul, „elveţian", iar noaptea a dormit acolo un american. Celorlalţi nu le-a plăcut camera.

Pe faţa bătrînelului citii din nou uimire.

— Era normal să-l bănuim pe american, seamănă leit şi ca vîrstă şi ca statură, continuă locotenent-colonelul să-mi explice. Toţi aceştia se îndreptau spre oraşul nostru.

— Cu alte cuvinte, lucrau mînă în mînă ! am intervenit eu.

— Exact ! Era un mic aranjament pentru a ne induce în eroare. Acelaşi scop l-a avut vizita la redacţie, lăsarea

adresei lui Tolstoc, voia să ne pună pe urmele americanului care ne aşteaptă şi acum la mare să-l vizităm. Bineînţeles, la el n-am fi găsit nici o probă materială. Alibiul era perfect.

— Dar aceştia nu-s spioni ?

— Sînt sateliţi, nu avem nici o probă împotriva lor şi, de fapt, nu aveau altă misiune decît să-l camufleze pe dumnealui. De altfel, de oaspeţii aceştia ne scăpăm peste cîteva zile. Vizele de şedere în ţară le expiră.

— Operaţia am început-o prost, mărturisi resemnat bătrînelul.

Cu permisiunea locotenent-colonelului, i-am adresat bătrînelului o întrebare :

— Deci vizita la mine aţi făcut-o numai în acest scop ?

— Întrebarea dumitale îmi pare fără sens după explicaţiile ce ţi le-a dat domnul colonel.

— Nu ! Vreau să-mi spuneţi ce ştiţi despre Petre Petrescu şi inginerul Şoimaru. Ce este adevăr şi ce este minciună din aşa-zisele fotocopii din Venus. Erau plăsmuiri de-ale lui Vasnica ?

— Plăsmuiri ! răspunse bătrînelul. Pe noi ne interesa avionul E.8. al colonelului Gheorghieci, asta e tot.

Locotenent-colonelul izbucni într-un hohot de rîs, apoi i se adresă bătrînelului :

— Crezi că o să ne mulţumim cu „asta e tot“ ? ! Nu, domnul meu, trebuie să-mi mărturiseşti ce-i cu Şoimaru, ce s-a întîmplat cu Petre Petrescu în 1945 ?

— Vă mărturisesc, sincer, nu ştiu.

— Nu mă îndoiesc o clipă de sinceritatea dumitale, domnul meu, cînd eşti pus în faţa probelor. Cînd ele lipsesc, o iei razna, spuse locotenent-colonelul, sarcastic. Dar, deocamdată, să punem punct şi virgulă. Să luăm

masa, să ne odihnim şi apoi, continuăm. Ne vedem la ora şase. Vă convine ?

Întrebarea părea politicoasă, dar bătrînelul ştiu să-i simtă amarul. Era vădit, locotenent-colonelul îi crea iluzia libertăţii pe care o pierduse. Nu se trădă totuşi. Poate se resemna, meseria lui fiind legată de astfel de riscuri ? Se crezuse un adevărat as, un cerebral care se baza numai şi numai pe logica lui, care nu-i putea aduce înfrîngere. Acum îşi da seama, undeva greşise, adversarul avea o logică mai puternică decît a lui ; pierduse bătălia. După cîte intuiam însă, era decis să nu sufle o vorbă în plus în afara faptelor pe care colonelul îl obliga să le recunoască.

Locotenent-colonelul sună. Apăru ofiţerul de serviciu. Salută, puţin înţepat, spunînd :

— Sublocotenentul Oprea Bălan la ordinele dumneavoastră !

— Luaţi-l ; să mănînce şi să se odihnească. După-masă omul are treabă.

CU GÎNDURILE MELE

M-am despărţit de locotenent-colonelul Piru refuzînd maşina ce mi-o oferise să mă transporte în oraş. Preferam să iau aer, să fac o plimbare pe jos, să mă obosesc puţin şi fizic. Meandrele interogatoriului, după momentele de tensiune prin care trecusem la Vasinca, făcuseră să-mi crească încordarea. Simţeam nevoia de relaxare.

Am ieşit pe poartă. Lumina caldă a soarelui şi o adiere

rece de vînt se întreceau să-mi readucă buna dispoziție. Simții că mă apucă de mînă un copil. Parcă mă tîra după el. Am privit în jos. Nimic, nici un copil. Și totuși ! Îi aud vocea :

— Nene, nu te mai frămînta atîta !

— Cine ești tu ? am întrebat, crezînd că sînt victima nervilor slăbiți în ultimul timp.

— Sînt copilul tău !

— Copilul meu ? am strigat, contrariat. Știam bine. N-am nici un copil, nici legitim, nici nelegitim !

— Da, sînt gîndul tău. Nu tu m-ai născut ?

Trebuie să mărturisesc că, deși n-am avut intenția să mînuiesc simboluri, a trebuit să stau de vorbă cu acest copil, care mă cicălea cu întrebările și, implicit, să-i recunosc paternitatea.

— Ești amărît că te-ai prins într-un păienjeniș abil construit ? Ce să-ți fac dacă n-ai ascultat de mine pe cosmodrom cînd te-am avertizat c-ar putea să fie o farsă ? Setea de celebritate, vanitatea te-a orbit. Acum trebuie să-ți recunoști greșeala, și-ți vine greu. Îți este necaz pe Vasinca ? Lasă-l în plata domnului, și-a primit răsplata de la stăpînii lui. N-ai ce te zbuciuma, nu te-a înșelat un om, el nu mai era om din 1942, atunci și-a pierdut simțul demnității umane.

— Ai perfectă dreptate, dar eu aveam pretenția că mă pricep la oameni.

— Chiar de asta e vorba, de orgoliul tău. Nu poți suferi o înfrîngere, hai recunoaște. Orgoliul acesta e o prostie care te poate costa lucrul cel mai de preț pe care-l ai : liniștea sufletească.

— Lasă-mă în pace, țîncule, oricine ai fi. Ce mi te vîri în suflet, chiar dacă ești cine spui ? Am alte pro-

bleme acum de dezlegat şi nu ştiu cum să fac să închei seria reportajelor.

— N-are rost să mă certi ! Eu sînt un copil cuminte, mă duc unde mă trimiţi, fac, cu alte cuvinte, tot ce-mi spui. Ştiu, acum o s-o iau pe urmele lui Şoimaru şi Petre Petrescu. Nu-mi convine, dar n-am ce face, trebuie să mă supun, deşi eu aş fi fost de părere să scrii un roman ştiinţifico-fantastic, sau numai fantastic, un fel de basm în care să reeditezi mitul lui Anteu, adică tăria lui Petre Petrescu să stea în legătura lui cu pămîntul, iar el, conştient de aceasta, îţi trimite scrisoarea prin cosmonautul numărul 3. Ar fi fost frumos să descrii această luptă a pămîntenilor pentru a lua legătura cu Venus, iar pe de altă parte lupta lui Petrescu cu fiinţele din Venus pentru a se reîntoarce pe Terra. Televiziunea ar fi putut fi folosită pentru recepţionarea şi transmiterea de scrisori lui Petrescu. Ilustraţiile ţi le-ar fi făcut un grafician de seamă. Scrisorile lui Petrescu ar fi trebuit să conţină date despre viaţa din Venus, iar tu ai fi putut consemna eforturile făcute de pămînteni pentru a se ajunge la Petrescu. Ce bătălii minunate s-ar fi putut imagina ! Racheta porneşte în univers.

— Fleacuri ! O astfel de carte n-o ia nimeni în serios. Cine vrea să se informeze despre viaţa din cosmos citeşte tratate de specialitate.

— Şi totuşi !... Romanele ştiinţifico-fantastice au o tradiţie, anticipă uneori şi lucruri serioase. Pe Jules Verne şi Wells i-au luat în seamă chiar oameni foarte serioşi. Chiar prea serioşi.

— Bine, bine. Ştiu toate acestea. Ce fac, însă, acum ?

— Te plimbi şi laşi lucrurile să se desfăşoare normal.

Sfatul, în loc să mă liniştească, îmi mări nervozitatea. Vasinca ! Ah, ce ticălos ! Cum a reuşit să-şi bată joc de

mine. Politicos, mieros, serviabil... Şi eu ? Credul ! Vasinca s-a şi distrat în sine, pe seama mea. Piru m-a tratat cu ironie, Gheorghieci cu viclenie. Ce părere şi-au făcut despre mine ? Cum m-au caracterizat ?

— Trebuie să-i faci să-şi schimbe părerea, şopti copilul.

— Ideea nu e rea ! am răspuns, simţindu-mă mai înviorat. Dar, ce trebuie să fac ? !

— Să acţionezi ca un detectiv. Pentru că nu m-ai ascultat să scrii un roman de anticipaţie şi a ieşit unul poliţist, smulge firul acţiunii din mîinile lui Piru şi mergi pe el !

— Mulţumesc, dragul meu... Dar, ce-i de făcut ? De fapt, ce mai e de făcut ?

— Să o luăm sistematic. Clasicul chestionar al autorilor de scrieri poliţiste pune următoarele întrebări : unde ? ce ? cine ? cînd ? cum ? în ce scop ?

— Aş ! Toate întrebările astea le pune acum Piru, lui Şoimaru. Şi crede, interogîndu-l, că a rezolvat problema.

— Pe ce bază ?

— Pe baza probelor pe care le are la dosar şi pe care i le-am furnizat eu. Şi care-mi e răsplata ? Complice ! N-a zis-o direct...

— N-are probe, de aceea n-a spus-o. Cum n-are toate probele în privinţa lui Şoimaru. Altfel nu s-ar mai ocupa atîta şi chiar personal de spion. Dar nici Şoimaru nu-i prost, te-ai convins. A dovedit-o, nu recunoaşte decît ceea ce rezultă evident, din probe. Piru va fi obligat să completeze ancheta.

— E datoria lui.

— Adevărat. Dar, luînd tu iniţiativa, vei demonstra

că nu eşti o simplă păpuşă. În locul ironiei, a suspiciunii şi aerului de superioritate, va interveni respectul.

— Eşti un copil deştept. Dar, nu văd, ce probe îi lipsesc lui Piru ?

— Crezi că el le ştie ?

— Să zicem că în timpul interogatoriului şi-a dat seama că scîrţîie ceva. De aceea l-a întrerupt, să mediteze. Altfel, cum îţi închipui, îl slăbea pe Şoimarul din chingi ? !.

— Hai să zicem că-i aşa, măi ţîncule, ce pot face ?

— Ce ? Să revenim la clasicul chestionar, să analizăm fiecare întrebare. Eu ţi le pun, iar tu o să răspunzi.

— De acord !

— *Unde* a fost văzut ultima dată Petrescu ?

— În oraşul B.

— *Ce* ştii în privinţa aceasta ?

— Nimic ! N-am fost în oraşul B.

— *Cînd* o să fie interogat, poate să spună tot ce-i trece prin minte. Deci e nevoie să afli *cînd* şi *cum* a dispărut Petrescu.

— Asta înseamnă să...

— Să iei lucrurile de la A, aşa cum se procedează în mod logic. Şi ultima întrebare *în ce scop* a plecat Petrescu şi unde din oraşul B. ?

— Doamne, vrei să spui că Petrescu a plecat împreună cu Şoimaru şi lucrează mînă în mînă ?

— Nu-i exclus ! Trebuie verificat. Dar dacă Şoimaru e una şi aceeaşi persoană cu Petrescu ?

— Exclus ! Locotenent-colonelul Piru are fişa !

— Dacă e o eroare ? Au mai fost cazuri în istoria spionajului.

— Eşti un copil minune ! Cele discutate mă fac să

mă îndoiesc de suficienţa chestionarului clasic. Cred că e cazul să fie amplificat !

— Cînd întrebarea nu satisface logica, se naşte o altă întrebare. Procedînd astfel poţi avea un atu în plus faţă de Piru.

Treceam pe străzi absent. Cîteva cunoştinţe cărora le-am răspuns cu întîrziere la salut m-au privit ciudat. Asta m-a înfuriat şi mai mult şi mi-am zis că n-are rost să fac pe Sherloc Holmes, cel mult pe Sir Conan Doyle, căruia Holmes îi povestea aventurile. Sir Conan Doyle n-avea problemele mele. Îl ajuta logica lui Holmes. El îi scria cronica evenimentelor. Dacă voiam să-i urmez nu avem decît să-l rog pe locotenent-colonelul Piru să-mi povestească cîteva cazuri... Visam. În realitate, însă, era vorba cu totul şi cu totul de altceva. Şi iar am început să mă înfurii pe Vasinca. Apoi pe mine. Şi dintr-o dată toată această mînie se proiectă asupra lui Gheorghieci. Vasinca era mort. Gheorghieci însă putea să cadă pradă mîniei mele. Şi furia creştea, tîmplele-mi zvîcneau, tălpile mă ardeau, bătăile inimii deveniseră alarmant de accelerate, cerul gurii mi se uscase, simţeam că mă sufoc, iar ochii parcă voiau să-mi iasă din orbite. Ce era să fac ? În faţa mea era un chioşc cu răcoritoare.

— O sticlă cu suc de morcovi, am cerut fetei, fără să observ că era extraordinar de drăguţă.

— Cinci lei, spuse ea oferindu-mi sticla.

I-am întins banii şi apucînd sticla era s-o scap din mînă, atît era de rece. Şocul acesta fizic l-a produs şi pe cel psihic. Am observat, golind sticla, că fata era o blondă cu ochi negri, cîrnă şi cu strungăreaţă, şi pe loc am regretat că nu-s regizor de cinema. O clipă n-aş mai fi lăsat-o să vîndă răcoritoare.

— Ştii să cînţi ?

— Da. Muzică uşoară.

— Îţi place dansul ?

— Nu găsesc *partner* de talia mea.

— Eşti fotogenică ?

— Da ! Mi s-a publicat poza pe coperta revistei „Flacăra". Cu un număr înaintea lui Brigitte Bardot !

— Aha. De aceea îmi părea că te cunosc. Să citeşti, îţi place ?

— Romane poliţiste. Mor după ele.

— Acum ce citeşti ? am iscodit-o eu, deosebit de emoţionat.

— *Cifrul Petre Petrescu.*

— Şi-ţi place ? — am întrebat, gata să mă prezint : Sînt autorul !

— Aşa şi aşa... *Cercul magic* e mai bun.

— Da-a-a !

— N-ar strica să aibă şi ceva dragoste. Reporterul e cam bleg. Un naiv. Colonelul Gheorghieci un fariseu. Vasinca misterios. Cînd citesc, mor de necaz că reporterul nu-şi dă seama cum îl duc de nas Gheorghieci şi Vasinca.

— Vasinca e un spion şi o să moară împuşcat, i-am răspuns.

— Nu cred.

— Facem pariu pe o ciocolată, o cafea şi o cină la barul Melodi ?

— Facem, spuse fata, rîzînd.

— Atunci, săptămîna viitoare cînd apare urmarea.

— De unde ştii că săptămîna viitoare aflăm că Vasinca e spion ?

— Sînt autorul, am îngăimat, plin de mine pînă la refuz, dar şi jenat în acelaşi timp.

— Hai te cară ! Nu ţine ! Aşa arată un romancier ? !

— Vrei să mă legitimez ?

— Hai, lasă gluma, uite cîţi oameni aşteaptă în spatele dumitale ! Eşti un bulevardist ! Iar bietul reporter din *Cifrul Petre Petrescu* nu face o ceapă degerată. Toţi îl duc. O să sfîrşească rău.

Spusele fetei mi-au încleştat fălcile. Şi ea mă credea un neajutorat, o victimă. Asta înseamnă să scrii cărţi la persoana întîi. Gîndindu-mă mai bine, situaţia îmi apăru din nou neclară. În zilele următoare ancheta ar fi putut să confirme prezicerea fetei. Mai ştii ce surpriză îmi putea rezerva locotenent-colonelul Piru ? Şi din nou m-am înfuriat pe Gheorghieci. Aş mai fi stat, dar în spatele meu se făcuse o coadă impresionantă şi oamenii începuseră să se agite, să vocifereze. Să scap de gura lor, am făcut semn unui taximetru să oprească şi am sărit în el, strigîndu-i fetei :

— Pariul rămîne ! Ciau !

Nu-mi ieşeau din minte aprecierile despre Gheorghieci.

ÎN PLINĂ ACŢIUNE

M-am îndreptat cu maşina spre aerodrom. În asemenea clipe simţi nevoia să-ţi descarci necazul pe cineva. E nevoie de un vinovat. Acela nu putea fi decît Gheorghieci. Cititorul îşi poate imagina cum arătam la faţă cînd am ajuns la colonel. Acesta m-a primit imediat, ca de obicei. S-a făcut că nu observă starea mea de spirit şi, întinzîndu-mi mîna, m-a întrebat :

— Ei, cum a fost ? Ce-au vrut de la tine ?

Am ezitat o clipă. Să-l las sau să nu-l las cu mîna întinsă ? Întrebarea cu care mă întîmpinase voia să-mi demonstreze că el habar nu avea de primejdia prin care trecusem, tocmai datorită tăcerii lui. Juca teatru. Clocoteam de mînie. Dacă însă aşa e piesa, aşa s-o jucăm, mi-am zis, continuînd să-l judec. Gheorghieci, prietenul, omul căruia îi împărtăşisem cele mai multe din gîndurile mele, mă lăsase în voia soartei, făcuse din mine un caraghios. Nu-mi atrăsese atenţia să nu public reportajele acelea despre care ştia că n-au nici în clin, nici în mînecă cu planeta Venus. Ba, mai mult, îşi bătuse joc de mine, altfel nu puteam interpreta povestea cu aterizarea forţată a avionului E. 8. Ah ! De-aş fi avut răgazul să înregistrez starea de revoltă clocotitoare în care mă aflam ! Mînia care-mi inunda sufletul, cuvintele de ocară care-mi stăteau pe limbă, gata să ţîşnească, asemenea unor rachete suflet-suflet... ! Nimic din toate acestea, iubite cititor, şi asta din vina lui Gheorghieci care, în necunoştinţă de cauză, precipită discuţia spunîndu-mi :

— I-a loc. Aprinde o ţigară. Sper că lucrurile au mers bine.

Ţigara începu să-mi tremure în mînă. Jocul lui Gheorghieci mă revolta. Ce rost mai avea să nu dea cărţile pe faţă ? Eram curios cum o să reacţioneze cînd o să vadă că ştiu totul.

— Da, au mers bine, i-am răspuns eu cu glas *dulceag* sau *catifelat* (introduc o inovaţie, lăsînd cititorul să-şi aleagă expresia preferată) şi apoi dintr-o dată, *aspru* (sau *tăios*) : Dar de ce nu m-ai avertizat ? Ce fel de prieten îmi eşti ?

Colonelul, care, de obicei, era de un calm imperturbabil şi ştia să-şi stăpînească pînă şi nervii feţei, avu o uşoară tresărire a sprîncenelor. Era clar ! Nu se aştep-

tase să aflu rolul pe care-l jucase el în ceea ce mă privea. Făcusem poate o gafă. Îi va cere poate explicații locotenent-colonelului Piru. Mă așteptau poate noi încurcături. Dar nu-mi păsa. Acum știam că eu acționez și nu altul. Și sentimentul acesta mă tonifica.

—*Amicus Plato, sed magis amico veritas*, răspunse colonelul, după o scurtă și încordată tăcere.

Trebuie să mărturisesc, răspunsul lui m-a lăsat cu gura căscată. Cîteva clipe am stat și am meditat la cele ce voia să spună prin acest dicton. Era, fără îndoială, cel mai abil și inteligent răspuns ce mi-l putea da. Asta însă nu mă mulțumea. Dimpotrivă, mă umplea de revoltă împotriva mea. Din omul acesta rece și calculat îmi făcusem un prieten! Sentimentelor mele sincere le răspunsese cu rezervă. Crezuse că-s un interesat, care sub masca prieteniei să-i smulgă anumite secrete militare. Îmi venea să mă ridic și să plec trîntind ușa. Sentimentul conștiinței profesionale se dovedi însă mai tare decît o simplă slăbiciune omenească. Hotărîrea pe care o luasem sub impulsul ochilor negri ai fetei care vindea răcoritoare, și care dovedește rolul decisiv al femeii în viața unui bărbat, m-a făcut să devin mai dîrz, să devin așa cum mă dorea extraordinara frumusețe publicată pe coperta revistei „Flacăra". Iată ce a urmat:

— Deci nu mi-ai fost prieten niciodată!?

— Ba da, întotdeauna.

Am scăpat un oftat greu, din adîncul inimii, deși nu se oftează din inimă decît în cărțile de literatură ieftină. Oftatul meu se transmise și lui Gheorghieci. Curios lucru, oftatul lui mă ușură. Un psiholog ar explica asta ca o satisfacție a subconștientului meu. Dar, din punct de vedere literar, oftatul n-are nici o importanță artistică.

Afară de cazul în care e întrebuinţat de un scriitor în vogă.

— Înţeleg ce se petrece în sufletul tău, continuă colonelul, dar trebuie să mă înţelegi şi tu. Eşti scriitor şi nu-i greu să te transpui în situaţia mea. Adu-ţi aminte de concursul de împrejurări care mi-au creat marea dilemă. Dilema erai tu. Mă întrebam : Este un simplu pion în mîna lui Vasinca sau un duşman care voia să mă piardă ? În meseria noastră cînd dăm de un asemenea fir nu trebuie să-l lăsăm din mînă. Cînd am aflat adevărul, am răsuflat uşurat. Nu pierdeam un prieten.

— De ce nu m-ai avertizat ? — am ripostat, furios, deoarece îmi dădeam seama că, prin mărturisirile sale, Gheorghieci îmi dă peste cap unele teorii pe care le emisesem în materialele publicate. Acum nu mai aveam ce face decît să consemnez dialogul ca un reporter conştient ce eram.

— În această afacere te-au implicat alţii, pe care-i reprezenta Vasinca. Noi le-am acceptat jocul. Ai avut un rol pe care nu l-ai fi acceptat dacă ştiai despre ce e vorba.

Argumentele colonelului păreau convingătoare. Uite unde m-ar fi putut duce mînia ! Şi atunci mi-am adus aminte de cele spuse de Aristotel, pe care-l citez aici pentru că îmi face impresia că mă pune într-o lumină foarte favorabilă în faţa cititorului : *„Oricine poate fi mînios, căci e lucru uşor ; dar să te mînii pe persoana indicată, în gradul potrivit, la timpul potrivit, pentru pricina potrivită şi în felul potrivit — aceasta nu se află în puterea oricui şi nici nu e uşor“*. Şi totuşi nu eram satisfăcut. Dar mi-am înfrînt mînia, am început să raţionez. Şi, dintr-o dată, contrar oricărei teorii psihologice aplicate de către critică în literatură, m-a prins mînia îm-

potriva lui Vasinca, şi m-am hotărît să trec acum la luptă. Hotărîrea mea s-a declanşat rapid, în urma unui fulgerător proces de deducţie. Am făcut legătura între toate acţiunile în care fusesem pion. Acum voiam să mă transform în jucător şi să dau mat. Să acţionez în aşa fel încît şi Piru şi Gheorghieci să înghită cîte o găluşcă. Să le dovedesc cît de mult se înşelaseră folosindu-mă ca pe un pion... Asta constituia acum pentru mine suprema satisfacţie şi, hotărît, m-am adresat lui Gheorghieci.

— Plec în oraşul B. Te rog să-mi pui la dispoziţie un avion.

— În oraşul B. ? Chiar acum ? întrebă colonelul, vădit surprins. Ce să faci acolo ?

— Sper să descopăr adevărul despre Petrescu şi Şoimaru.

— Şoimaru n-a fost arestat ? Nu-i Tolstoc ? întrebă din nou colonelul Gheorghieci, şi mai surprins.

— Nu ! Susţine, iar paşaportul confirmă, că e Viorel Popescu. Şi asta nu de dragul de-a complica acţiunea povestirii mele. Ţi-o poate dovedi şi locotenent-colonelul Piru. Şi apoi, mai e ceva.

— Ce ? întrebă Gheorghieci.

— Dă-mi voie să am şi eu un secret. Neîncrederii tale să-i răspund cu neîncredere. O să vezi la urmă. M-am săturat să fiu pion.

Colonelul Gheorghieci nu-mi mai răspunse. Se vedea că-l preocupă ceva. Te pomeneşti că nu avea să-mi pună la dispoziţie avionul şi căuta un pretext. Eram hotărît să nu cedez. Acum eram pornit pe fapte mari. Dacă evenimentele, fără voia mea, au luat turnura unui roman de aventuri, de ce să nu forţez nota ? Gîndindu-mă la cele scrise şi publicate pînă aici, mi-am dat seama, cu

groază, că în povestirea mea nu se trăsese decît un singur foc de revolver. Asta era împotriva genului şi precis n-o să mi se ierte. Profitînd de zborul cu avionul, puteam să înscenez o luptă între avioane. Cine mă putea opri să fac un avion al adversarului să atace avionul nostru ? În această luptă Gheorghieci ar fi putut utiliza mitralierele de bord, tunurile şi rachetele şi să tragă atîtea cartuşe încît să nu poată fi numărate decît cu o maşină electronică de calculat, cu care criticii noştri nu sînt încă dotaţi. Altfel, nu văd rezolvată această problemă. Or, fără numărarea împuşcăturilor nu putea fi făcută o critică serioasă. Lupta între avioane, cît şi cercetarea din oraşul B. eram decis să le termin pînă la ora 6, cînd trebuia să fiu la interogatoriu. Locotenent-colonelul Piru n-ar fi acceptat să-l amîne numai de dragul acţiunii romanului meu. Nu-mi puteam explica de ce neglijasem oraşul B. ! Vasinca îmi sugerase de cîteva ori aceasta. Tăcerea lui Gheorghieci mă irita, dar îl lăsam să fiarbă în suc propriu, oricît de aliterară ar fi expresia. În acelaşi timp mă perpeleam gîndindu-mă că poate tot mai are rezerve faţă de mine. Ştia oare mai mult decît aflasem la interogatoriu şi nu voia să sufle o vorbă ? Tăcerea asta prelungită mă obliga la reflecţii care strică dinamismul acţiunii. Întreruperea interogatoriului n-o hotărîsem eu, ci locotenent-colonelul Piru. N-o făcuse nici la cererea mea. Această întrerupere nu-i de loc un *suspans* necesar pentru investigaţiile în oraşul B. Cert e, după cum cititorul şi-a putut da seama, că neglijasem oraşul B. Şi, repet, îmi amintesc că Vasinca insistase să merg acolo sperînd că Petre Petrescu trebuie să fi avut ceva prieteni. Nu l-am ascultat. Nu m-am putut rupe de munca redacţională. Vasinca revenise cu propunerea,

spunîndu-mi că a aflat cu totul întîmplător că Petre Petrescu fusese şi poet. Am rîs şi mi-am văzut de treabă. Acum însă e cu totul altceva.

— Nu văd ce rost are să-ţi pierzi timpul cu identificarea acestui Viorel Popescu, rupse colonelul tăcerea. Asta e treaba locotenent-colonelului Piru.

— Ba e şi a mea. M-am săturat de dădăceala ta. Dacă într-adevăr îmi eşti cît de cît prieten, te rog să mă înţelegi. Trebuie să acţionez din proprie iniţiativă. Plec ! Te rog să-mi dai un avion !

Tonul meu hotărît suna ca un ordin. Gheorghieci se conformă, ştiu eu, poate din reflex, căci spuse :

— Bine. Să mergem. Şi aşa ţi-am promis un zbor prin stratosferă. Apăsă pe butonul soneriei şi în birou intră aghiotantul.

— Pregătiţi avionul meu pentru zbor. Anunţaţi aerodromul 202 să fie gata pentru aterizare. Plecăm peste cinci minute.

Aghiotantul ieşi, iar Gheorghieci se întoarse spre mine :

— Hai ! E nevoie să te echipezi. Sper că o să suporţi zborul în stratosferă.

— Da, am murmurat eu, deşi ştiam că în general suportam cu greu şi zborurile cu avioane obişnuite. Totuşi mi-am zis că nu se face ca un reporter să pară fricos. L-am urmat pe Gheorghieci la magazie, unde m-am trezit echipat ca un adevărat pilot.

— Ştiţi să mînuiţi paraşuta ? m-a întrebat subofiţerul care mă ajutase la îmbrăcat.

— Paraşuta ? am exclamat, cuprins de teamă.

— Apăsaţi pe butonul acesta.

— Dar n-am de gînd să sar din avion, omule !

— Ştiu că nu. Pentru orice eventualitate trebuie să...

— Nu cobi, omule, că-l dau dracului de zbor.

— Regulamentul, continuă subofiţerul. Apăsaţi pe buton, la două minute după ce aţi sărit.

— Dar n-am de gînd să sar, omule!

Subofiţerul nu mai răspunse. Îşi făcuse datoria. Mă instruise. Îmi vîrîse un cui în suflet şi acum îşi vedea de treburi. Apăru şi Gheorghieci. Eu mă mişcam destul de greoi.

— Arăţi foarte bine, zise el.

— Ce ar fi să-mi fac o poză ca pilot?

M-am trezit în carlinga avionului, legat de scaun cu nişte curele.

— Ce-i asta?

— Regulamentul, îmi spuse subofiţerul, care probabil era însărcinat să bage spaima în mine.

— Eşti într-un avion militar, spuse Gheorghieci, turînd motorul.

Nu descriu avionul, deoarece Gheorghieci mi-a spus că-i secret militar. Totuşi m-a autorizat să împărtăşesc cititorului că era un avion-rachetă, viteză neîntîlnită nici în cele mai hazardate romane de anticipaţie. Şi, culmea, îşi schimba în zbor culoarea luînd-o pe a cerului, un adevărat cameleon. Din punct de vedere militar această calitate făcea avionul practic invizibil, deci invulnerabil. Era faimosul E.8. Gheorghieci nu mi-a confirmat acest lucru, dar asta nu m-a oprit să intuiesc adevărul. Nu-i de mirare interesul ce i-l purtau puterile străine.

A apăsat pe manşe şi în clipa aceea m-am trezit cu stomacul în gură şi în locul lui cu un gol imens. Am închis ochii şi am înghiţit puternic, să nu mă fac de rîs faţă de Gheorghieci. În clipa următoare eram la trei mii cinci sute de metri altitudine şi Gheorghieci îmi

arăta ce frumos se vede pămîntul. Eu continuam să văd stele verzi şi să-mi ţin respiraţia, îmi era grozav de rău. Regret pentru cititor, căruia aveam ocazia să-i prezint cîteva pagini de reportaj lirico-peisagisto-cosmic. Cum n-am putut să observ nimic, fac apel la cei care vor citi aceste pagini să-şi imagineze pămîntul de la această altitudine cum vor vrea.

În sfîrşit, am aterizat în oraşul B. Aici am acţionat conform planului pe care-l făcusem în avion. Cu o maşină m-am dus la secţia de prevederi sociale a sfatului. Aici, la această secţie, nu era coadă. Funcţionarii de la ghişeu nu stăteau de vorbă între ei, nu telefonau, ci cît ai bate din palme te serveau. Aşa că, în cîteva minute am obţinut adresele cîtorva muncitori pensionari, foşti salariaţi ai fabricii de avioane. Aşa ceva, în lunga mea carieră de reporter, n-am mai întîlnit. Cu toate acestea am văzut cîţiva bătrîni stînd la rînd ; i-am întrebat ce fac.

— Da' ce să facem ? Stăm şi noi aşa, să mai treacă vremea. Ne amintim cum îi ţineam pe alţii la coadă cînd eram şi noi slujbaşi.

Cu toate că eram extrem de grăbit, nu m-am abţinut să nu-l întreb pe bătrîn :

— Cînd a fost asta, taică ?

— Apoi cînd ? Acum trei-patru luni, că nu-s chiar aşa de bătrîn.

— Şi unde lucrai ?

— Aici, la ghişeul ăsta.

Intrasem în vorbă cu bătrînii sperînd să fie printre ei unii din pensionarii căutaţi. Dar nu erau. Atunci, dîndu-mi seama că dialogul acesta n-avea nimic comun cu romanul meu de aventuri, i-am lăsat pe bătrîni în plata

domnului, continuîndu-mi investigaţiile, după cum se va vedea din paginile care urmează şi-n care acţiunea se complică, apoi se limpezeşte brusc, pe măsură ce ne apropiem de sfîrşitul cărţii.

CUM A DISPĂRUT PETRE PETRESCU

De la Sfatul popular am primit trei adrese : ale muncitorilor pensionari Horia Gălătescu, Vasile Enea şi Constantin Bologa. Trebuie să menţionez, am plecat singur de la aeroport, Gheorghieci profitînd de prilej pentru a face un schimb de experienţă cu aviatorii din oraşul B. Adevărul e că nu-l mai interesa povestea, pe care o considera încheiată. Norocul mi-a surîs. M-am oprit la Vasile Enea. L-am găsit acasă. În lipsă de altă ocupaţie la ora aceea, se dedicase curăţitului cartofilor. Aflînd că-s gazetar, şi-a luat ochelarii de pe nas, şi-a depus şorţul şi m-a poftit să intru în cameră. Eu am protestat, deşi în bucătărie (o bucătărie mică, strîmtă — era să zic, ca în unele blocuri, dar mă abţin să nu-i pierd pe arhitecţii proiectanţi de cititori) era o căldură înnăbuşitoare. Camera avea mobilă nouă, dar n-o descriu pentru a nu mi se imputa că înregistrez banalităţi. Aşa era ! N-am ce-i face. Bătrînul a început să-mi vorbească de copiii lui, de faptul că şi-a văzut visul împlinit şi nu ştiam cum să-l fac să lase amintirile. Angoasa asta faţă de vechiul meu stil reportericesc ar merita să o descriu. M-aş vedea imediat alături de Camus, Sartre şi, cu puţină bunăvoinţă, chiar alături de

cîţiva confraţi de la noi, pe care nu-i numesc de teamă că, azi-mîine, să nu ajungă şefi la Uniunea Scriitorilor...

După ce Vasile Enea a umplut paharele cu ţuică şi am ciocnit în sănătatea lui şi a copiilor, l-am întrebat :

— Vă amintiţi cumva de căpitanul inginer Petre Petrescu ?

Nu exagerez, dar Vasile Enea a scăpat pur şi simplu paharul din mînă.

— Petre Petrescu ?

— Da, am răspuns eu şi am avut presentimentul că o să păţesc la fel cum am păţit cu ţaţa Lina.

Dar bătrînul pensionar nu s-a ridicat să pună mîna pe telefon, ci să şteargă masa pe care vărsase ţuica. Mă gîndeam că într-un roman de aventuri aşa s-ar fi petrecut lucrurile. Dar cum Vasile Enea nu ştia că fără voia lui a devenit personajul unui astfel de roman, s-a aşezat la masă şi a umplut din nou paharele, exclamînd :

— Petre Petrescu ! Nu numai că l-am cunoscut, dar ştiu şi de ce aţi venit la mine.

Să ştii că din punct de vedere literar iar am sfeclit-o, mi-am zis. Asta e un fel de happy-end. Cum dracu să nimeresc tocmai eu la omul acesta ! ? M-am recules repede, însă, spunîndu-mi că am s-o dreg în aşa fel, ca să iasă bine.

— L-am cunoscut...

Auzindu-l ce mărturisea, l-am rugat să se oprească. El m-a privit, deosebit de mirat.

— Ştiţi, scriu o carte despre Petre Petrescu. Pînă acum am utilizat procedeul acesta al povestirii, al relatării directe, al dialogului.

— Înţeleg, vreţi să procedaţi acum la prezentarea documentelor, a confesiunilor scrise...

— Exact, deşi felul dumitale de-a vorbi îmi pare puţin cam schematic pentru un muncitor pensionar.

Bătrînul începu să rîdă cu hohote. Apoi, după ce se potoli, zise, spre surprinderea mea :

— Lasă asta ! Ce tot dai importanţă la ce zice criticul literar ? Dacă vrei să-i faci pe plac, n-ai decît să scrii, acolo, că ţi-am răspuns zicînd : Ha ! Sau improvizează dumneata răspunsul pe care-l vrei, că doar eşti de meserie.

Drept să vă spun, mai bine îmi dădea două palme decît răspunsul acesta din care nu puteam trage nici o concluzie.

Îşi puse ochelarii şi începu să scrie foarte cursiv.

— Prea cursiv pentru un muncitor, am remarcat eu.

— N-am ce face ! Scrisul nu mi-l pot schimba. Am făcut liceul seral şi universitatea populară.

Ei, drăcie, mi-am zis, dar pensionarul ăsta e de un schematism nemaipomenit !

— Mulţumesc, i-am spus, cînd mi-a înmînat declaraţia.

— Cu plăcere. Ce nu facem noi pentru literatură. Sper că scrieţi o carte bună.

— Atunci — am spus, în loc să-mi iau angajamente cum voi scrie cartea —, sînteţi bun să-mi răspundeţi : De ce aţi tăcut pînă acum ? De ce totul a rămas o taină ?

— N-are rost.

Pe scurt, am încercat să fac lumină. Cu chiu cu vai, m-a lăsat să presupun că nici Petrescu n-ar fi fost mai breaz ca Şoimaru.

— Şi ? Povestea mi se pare interesantă, am mai încercat eu. Oamenii aceştia...

Vasile Enea m-a întrerupt calm, de loc impresionat de insistenţa mea :

— Nu vreau să vă stric intriga romanului. Ar fi păcat de munca dumneavoastră.

— Dar asta deformează pur şi simplu personalitatea dumitale !

— N-are importanţă. Sînt un cititor pasionat. Nimic nu se poate realiza fără sacrificii. Repet : e absolut necesar, pentru a nu rata cartea, să întrerupem dialogul aici.

N-am avut ce-i face. Poate mă lua peste picior. Umblasem probabil pe drumuri bătătorite de alţii. Ghicindu-mi parcă gîndurile, adăugă :

— Grăbiţi-vă cu scrisul, s-ar putea să vă treziţi că v-a luat-o altul înainte.

— Ce vreţi să spuneţi ? A mai fost cineva pe la dumneavoastră înaintea mea ?

— Da ! A fost un tovarăş ofiţer, unul tînăr, Bălan, parcă aşa îl chema, el a luat smîntîna !

— Cum vine asta, a luat smîntîna ?!

— Aşa ! Vorbeşte dumneata cu dînsul şi o să-ţi spună, eu m-am legat să tac.

— De ce nu mi-ai spus de la început, măi tovarăşe, povestea asta !

— Am răspuns la ce m-aţi întrebat.

Eram foarte supărat. Şi bătrînul mi-a citit pe faţă starea de spirit şi a adăugat :

— De tovarăşul ofiţer nici o grijă, el nu scrie. Şi nici de bătrînul scriitor care a trecut alaltăieri pe la mine. Pînă scrie el, dumneata eşti în librării !

— A fost un bătrîn, alaltăieri ?

— Da ! Ce te-ai speriat aşa, n-are şi el dreptul ?

— Nu de asta e vorba ! Nu l-ai recunoscut, nu era cumva Şoimaru, inginerul Şoimaru ?

Rămase o clipă pe gînduri apoi răspunse, sigur de el :

— Nu ! Şoimaru era pîntecos. Ăsta era slab, cu un ochi acoperit cu o bucată de piele şi şchiop, îşi tîra piciorul.

— Nu era cu o maşină ? O maşină mare, albastră cu număr străin ?

— Ba da ! Dar numărul era de Bucureşti.

— L-ai legitimat ?

— Cum să-l legitimez dacă era cu maşină de Bucureşti ?

Eroarea lui era evidentă. Totuşi aflasem ceva. Presupunerea mea se dovedea a fi justă. Şoimaru căuta ceva. Dar ce ? Poate scoatem de la Vasile Enea.

— Ce l-a interesat pe bătrîn, ce a vrut să afle ?

— Ce ? ! Ce vrei şi dumneata. El însă m-a întrebat mai concret.

— Ce dorea ?

— Ce i-am dat domnului ofiţer. L-am trimis la el.

— N-a mai fost pe la Horia Gălătescu şi la Constantin Bologa ?

— Nu ! I-am spus, cum îţi spun şi dumitale, Constantin Bologa nu ştie mai mult decît mine şi la el a fost domnul ofiţer, aşa că aflaţi tot ce vreţi de la domnul ofiţer. Iar cu Horia Gălătescu, n-are rost să vă pierdeţi vremea, e nebun, beţiv, vai de capul lui. Toată ziua scrie poezii.

— Poezii ?

— Da, poezii. A dat în patima beţiei după întîmplarea cu Petrescu şi se teme de Gestapou. Şi acum se teme ! Nu-i în toate minţile.

Cuvîntul poezii m-a răscolit profund. De poezii îmi vorbise Vasinca.

— Bătrînului, colegului, i-ai spus ceva de poezii ?

— Nu ! Cînd am pomenit de domnul ofiţer mi-a răspuns : Bine, mulţumesc, am să iau legătura cu dînsul.

— Altceva te-a mai întrebat ?
— Da ! Cînd a fost la mine domnul ofiţer !
— Cînd a fost ?
— De cîteva luni.

Era clar. Oamenii locotenent-colonelului Piru începuseră investigaţiile din momentul în care publicasem primul reportaj. Vasinca spera să pună mîna prin mine pe ceea ce căuta Şoimaru. Îi era frică să acţioneze singur, avea nevoie de un complice care nu putea trezi bănuieli. Dar ce căutau ? Poezii ?

— Dar ce i-ai dat ofiţerului, poezii ?
— Nu !
— Ce ?
— O să spună el, m-am legat ! Dacă nu era ofiţer nu scoteam o vorbă.

Era zadarnic să mai insist. I-am mulţumit lui Vasile Enea şi apoi l-am întrebat :

— Pe Horia Călătescu unde-l pot găsi ?
— Acum, la Bufetul *Corbul cu pliscul de aur,* aici după colţ. Dar n-ai ce vorbi cu el.

Am plecat. Eram furios. Dacă acţionam cum mă sfătuise Vasinca acum... N-am reuşit să-mi termin gîndul. Bine că s-a terminat aşa. Cine ştie ce prostie mai făceam. Nu ! Nu făceam nici o prostie ! Aş fi prins firul şi-l denunţam pe Vasinca. Dar dacă Vasinca ar fi reuşit să mă inducă în eroare ?! Frămîntat de gînduri m-am trezit în faţa *Corbului cu pliscul de aur !* Ce nume stupid ! am exclamat, şi am intrat să ard un coniac. Era un *Expres,* cu trei mese. Am comandat un coniac mare şi în timp ce-l achitam am auzit de la o masă un glas dogit recitînd :

Sînt fiul pierdut
Al cîmpurilor şi al pădurilor

Cerbul de aur de nimeni nevăzut
Albă pasăre ca piscul negru al nopţilor.

Versurile nu erau rele. Am întors capul. La o masă, în faţa unui ţoi, un bătrîn, cu privirea fixă, declama.

Eşti unica garoafă din nylon
Ideile mele-s din silon
Sînt născut din azot şi carbon
Generaţia mea oase şi trombon
Să cînte marşul victoriei din Aida
Generaţia mea se trage din Persida.
Pămîntul e bun doar de mormînt
Eu al eterului fiu sînt.

M-am apropiat. Nu mă puteam înşela, era Horia Gălătescu. Timp mai aveam, aşa că puteam să-mi gonesc gîndurile negre ascultîndu-i versurile.

— Îmi permiteţi ?

M-a privit cu ochi ficşi, lipsiţi de expresivitate, a scrîşnit din dinţi, a agitat un braţ convulsiv şi mi-a zis :

— Eşti de la Gestapou ?

— Nu. Sînt de la revista „Dîmboviţa". Mă interesează poeziile dumitale.

— Poe-zii-le mele ! Eşti de la Gestapou !

— Nu ! De la revista „Dîmboviţa". Ce bei ?

— Rom.

Am făcut semn bufetierului să-i aducă un rom şi am continuat.

— Ai multe poezii ? Poate-ţi publicăm ceva.

— Cinci mii ! Dar nu le ştiu pe toate. Legitimaţia ! Să nu fii de la Gestapou, că-ţi zdrobesc ţeasta !

I-am întins legitimaţia de redactor, a examinat-o, apoi, îmbrăţişîndu-mă, mi-a spus :

— Sînt Horia Gălătescu ! Inginerul Horia Gălătescu ! Poetul Horia Gălătescu ! Pensionarul Horia Gălătescu ! In-

ventator ! Eu am inventat paratrăsnetul, nitroglicerina, lozul în plic, televizorul...

— E nebun ! — mi-a şoptit bufetierul.

— Să nu fi de la Gestapou că o păţeşti ! Am inventat elicea şi am mijloace de a te ucide înainte de a scoate pistolul.

— Nu-s de la Gestapou. Mă interesează poezia.

— Pst ! Te cred ! Eşti de la „Dîmboviţa" şi eu sînt poet ! Dacă vrei, mergem la mine şi-ţi arăt poezii, dar nu aici. Ne pot auzi spionii Gestapoului. De mine nu se pot atinge. Am razele morţii, învîrt un nasture şi moartea e a lor. Cumpără o sticlă de rom şi mergem la mine.

Am cumpărat o sticlă de rom şi bufetierul mi-a şoptit din nou că-i nebun. Am ieşit cu Horia Gălătescu. Stă la colţul străzii. Pe drum a întors capul de cîteva ori înapoi şi a şoptit :

— Gestapoul e pe urmele noastre.

— Nu-i nimeni, ţi se pare.

— Nu-i vezi, dar eu îi simt.

Am ajuns la el. Locuia în fundul unei curţi într-o garsonieră. Cum a atins clanţa, a început să sune o sonerie. Cînd a vîrît cheia în broască s-a auzit vuietul unei sirene. Cînd a deschis uşa s-a oprit în prag şi în clipa aceea a căzut o masă de fier, o adevărată ghilotină.

— Îţi place ? Să poftească Gestapoul !

— Formidabil ! am exclamat, cuprins de groază. Oare n-ar fi fost mai bine să-l las în plata domnului şi să-mi văd de drum ?

— Pofteşte, zise el, apăsînd pe un buton de lîngă comutator. În clipa aceea încetă şi soneria şi vuietul sirenei.

Cum am pus piciorul pe prag s-au aprins luminile. Horia Gălătescu era într-adevăr un inventator. Am trecut printr-un hol şi am intrat într-o cameră cu o bibliotecă ale

cărei rafturi erau asortate unele cu cărți, altele cu băuturi. În cameră era curat. Mă hotărîsem să nu-i pun nici o întrebare, să nu-i provoc criza de suspiciune. Mi-a făcut semn să iau loc. Apoi s-a dus la geamuri, a examinat pervazul și a apăsat pe un buton. În clipa aceea s-au coborît, automat, obloanele de fier.

— Acum totul e în regulă, putem sta de vorbă liniștiți.

Desfundă sticla și începu să declame :

Oțele, plumb, bachelită
Din sticlă inima ispită
Spre stele din cer risipită
Pe cîmpuri ca florile a mea iubită
Femeia e Turnul Babel...

Profitînd de o pauză, am ciocnit un pahar și i-am zis :

— Prefer să citesc poeziile.

— Eu nu scriu, le înregistrez pe bandă de magnetofon. Cinci mii de poezii. Acum o să le asculți. Se ridică și se îndreptă spre un magnetofon.

— Totuși, ceva scris ! am strigat eu, disperat.

M-a privit ciudat. Apoi mi-a zis :

— Am ! E ceva sfînt ! Dar pe tine te iubesc. Ești primul om care mă ascultă. Ți le arăt. Apăs pe butonul acesta și o să le vezi. Și, într-adevăr, apăsă pe un buton fixat lîngă bibliotecă. Măsuța cu magnetofonul se ridică, împinsă de un resort, parchetul se dezlipi și apăru o casetă din fier. Apăsă din nou pe buton și capacul casetei se ridică împins de alt resort.

Se aplecă și-mi întinse un caiet, șoptind :

— Gestapoul umblă după el.

Era un caiet de peste două sute de pagini, legat în carton. L-am luat și i-am răspuns :

— În acest moment Gestapoul nu mai are nici o putere asupra ta.

El rămase mut, cu privirea fixă.

— Eşti Petre Petrescu ! Prietenul meu, fratele meu ! Ai distrus Gestapoul.

Se trînti în fotoliu, sorbi direct din sticlă aproape jumătate din conţinut şi începu să ţipe :

— Ai distrus Gestapoul ! De cînd te aştept !

Am deschis caietul. Erau poezii. Scheme de avioane. Scheme de motoare. Să fie al lui Petrescu ? Sau tot o creaţie a acestui dement ? Am citit o poezie, apoi alta. Horia Gălătescu adormise. Dormea agitat, cu gura deschisă. Mi-am aruncat din nou privirile pe filele caietului şi dintr-o dată am tresărit. Ochiul meu de redactor a şi sesizat un acrostih... Era caietul lui Petre Petrescu ! Norocul mă ajutase. Am încercat să-l trezesc pe Horia Gălătescu. N-am reuşit. Am smuls o foaie de hîrtie şi am scris pe ea : „*Mi-am luat caietul. Gestapoul l-am distrus. N-ai de ce să te mai temi. Îţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut pentru mine.*“ Şi am semnat *Petre Petrescu.*

Am ieşit, nu fără teamă să nu cad într-o capcană. Semnalele de alarmă erau destinate însă celor ce intrau.

Cînd am sosit la aeroport eram foarte bine dispus. Aveam caietul mult rîvnit, cheia misterioaselor căutări ale serviciului de spionaj străin. Rezolvasem în acelaşi timp un caz de psihiatrie foarte complicat, prin şocul pe care-l produsesem lui Horia Gălătescu, confirmîndu-i că sînt Petre Petrescu şi afirmînd că am distrus Gestapoul. La aeroport Gheorghieci mă aştepta, furios din cauza întîrzierii.

— Ei, zise el, urcîndu-se în avion, ce făcuşi ?

— Mai mult decît speram, am răspuns eu, urmîndu-l deosebit de satisfăcut.

— Te ascult !

— Vei citi la timp !

Furics, Gheorghieci a decalat brusc, țîșnind direct în stratosferă.

Am ajuns în orașul de reședință fără alte peripeții. Mulțumindu-i lui Gheorghieci, am sărit în mașina lui și m-am îndreptat spre Piru.

SÎNT UN NAIV!

Cum era și firesc, locotenent-colonelul Piru mă aștepta nervos.

— Țineți cu orice preț să încurcați lucrurile, spuse el, și asta numai de dragul romanului dumitale de aventuri! Nu mă amestec, dar deplasarea în orașul B., după părerea mea, nu avea nici un rost.

— Ba da, am ripostat eu și voind să-l dezarmez, i-am pus pe masă declarația lui Vasile Enea.

Locotenent-colonelul aruncă o privire peste declarație, apoi zise :

— Pentru noi nici o noutate. Ne-am informat din timp.

— Credeam... am murmurat eu.

— Că luăm salariile de pomană.

— Nu, n-am vrut să spun asta. Am tăcut, nu știam dacă e momentul să-i spun tot ce știu. Voiam o lovitură de teatru.

— Da, te înțeleg, voiai să faci o inovație... Literatura, dragul meu, e una și viața alta! De altfel, raportul pe care l-a întocmit ofițerul pe care l-am trimis în orașul B. e mai complet. Poftim, cred că o să fii de acord cu mine.

Nu ţin, adăugă locotenent-colonelul, să scrii asta. Prezintă lucrurile cum îţi convine.

Am început să citesc raportul pe care mi-l înmînase locotenent-colonelul Piru. Trec peste anumite formule şi reproduc din raport doar ceea ce cred că-l interesează pe cititor.

„De la muncitorii pensionari Vasile Enea şi Constantin Bologa, ale căror declaraţii le anexez, am aflat următoarele (citez din declaraţia lui Constantin Bologa) :

«Căpitanul inginer Petre Petrescu n-a fost prea bine văzut de muncitori la venirea lui în fabrică. Era considerat vîndut nemţilor. Peste cîteva zile ne-am dat seama că pe urmele lui sînt toţi copoii siguranţei şi asta ne-a făcut să-l luăm sub ocrotirea noastră. N-a fost de loc uşor. Nu se putea spune că era fricos, ci prudent. Din vorbă în vorbă, i-am atras atenţia că trebuie să se păzească de inginerul şef Şoimaru, care era cel mai viclean dintre copoi. Aproape trei săptămîni, inginerul Petre Petrescu adulmeca de unde vine primejdia şi era mereu înnourat, de parcă numai îi ploua şi-i ningea. Am aflat de la portari că au primit ordin să-i noteze orele de intrare şi ieşire din fabrică. Ordinul îl dăduse inginerul Şoimaru, dar le spusese portarilor că-i ordinul comandantului militar al fabricii. I-am spus lui Petrescu să se păzească şi de madam Fica, secretara inginerului-şef, care e o cătea şi jumătate. Petre Petrescu ne-a ascultat şi a spus doar atît :

— N-am de ce să mă feresc !

Totuşi, peste cîteva zile a venit Petre Petrescu la mine şi mi-a spus :

— Aveţi dreptate ! Şoimaru e o bestie ; face pe antihitleristul, dar e cu ei ; la fel şi madam Fica.

— E bine că aţi binevoit să vă convingeţi pînă nu-i prea tîrziu, i-am răspuns eu.

Petrescu mi-a cerut permisiunea să mă viziteze acasă, să putem sta mai pe îndelete de vorbă. I-am dat adresa. A venit într-o seară şi mi-a povestit următoarele :

— Eu, bade Constantin, am în cap o mare invenţie. Trebuie să o pun pe hîrtie. Nu pot lucra la fabrică, deşi Şoimaru mi-a creat „condiţii" ca să pot lucra fără ca nemţii să-mi fure invenţia. Mi-a dat un seif, dar a doua zi am constatat că semnul pe care-l pusesem fusese mutat de la loc. În seif se umblase. Din fericire am pus acolo hîrtii fără importanţă. Am constatat apoi că locuinţa mea e supravegheată de madam Fica, la fel şi biroul unde zicea Şoimaru să lucrez. Ambele au construite în tavan nişe de supraveghere. Eu am să lucrez o parte din invenţia mea acolo, dar ce-i mai important, o s-o fac aici, la dumneata, sau, dacă se poate, şi la alţii, ca să nu miroasă copoii.

— Invenţia dumitale văd că-i interesează mult pe hitlerişti.

— Da, foarte mult. Din păcate ceva i-am spus şi lui Şoimaru. Asta le-a mărit interesul.

Apoi, Petre Petrescu mi-a spus că el vrea ca invenţia lui să fie a noastră şi să slujească omenirea. Am stabilit cu el să lucreze cînd la mine, cînd la Horia Gălătescu sau la Vasile Enea. Aşa a rămas la mine caietul acesta, pe care Petre Petrescu mi-a spus să nu-l dau orice se va întîmpla, decît atunci cînd va veni cineva de încredere după el».

Muncitorul mi-a predat un caiet de matematici, pe care-l anexez. La fel mi-a predat un caiet Vasile Enea. Pe Horia Gălătescu nu l-am interogat fiind dement. Într-o zi, declară cei doi, au aflat că Petre Petrescu a dispărut, că ar fi fugit cu ceva planuri secrete. Şoferul unei autodube, Vasile Nicolae, pensionar, pe care l-am interogat, le-a spus în taină că în noaptea aceea a transportat un balot negru, învelit într-o foaie de cort. Balotul a fost

scos din locuinţa lui Petrescu de Şoimaru şi, împreună cu portarul de serviciu l-au aruncat, după ce i-au legat la ambele capete cîte o şină, în Olt. Şoferul Vasile Nicolae a mai declarat în plus că portarul i-ar fi spus a doua zi că a auzit două focuri de pistol în biroul inginerului şef. A alergat acolo, dar madam Fica l-a expediat, spunîndu-i că-i nebun. A doua zi, el a dat declaraţia cum i-a dictat Şoimaru, spunînd că Petrescu a intrat în fabrică la o anumită oră, apoi a ieşit şi de atunci nu l-a mai văzut. Peste cîteva zile, portarul a fost omorît de o maşină militară germană. În actele găsite în fosta arhivă a parchetului se arată că portarul a fost beat şi a căzut în faţa maşinii. Madam Fica a decedat în urma unui atac de cord, în 1945.

Cu privire la Şoimaru am putut afla că, probabil, a fugit din ţară înainte de 23 August, cu un avion. Toţi foştii muncitori declară că a fost o bestie. Am mai reţinut că nu-i plăcea să se fotografieze. Totuşi, după lungi investigaţii, am reuşit să obţin o fotografie unde Şoimaru e pozat într-un grup de muncitori, cu prilejul unei petreceri cîmpeneşti. Anexez şi fotografia".

— Ce conţin caietele ? — am întrebat eu, înapoindu-i raportul.

— O porcărie ! Formule !

Îmi dădeam seama că Piru nu era în apele lui, acum era momentul să trîntesc bomba.

— Adică vreţi să spuneţi că e cifrat !

Piru mă privi uluit.

— Exact. De unde ştii ?

— Din oraşul B. Deplasarea a avut, după cum vedeţi, rostul ei.

— Asta nu-i o noutate. Ne-am dat seama imediat că

textul caietelor e cifrat. N-am găsit încă cifrul. Poate îl are Viorel Popescu.

— Nu-l are !

— De unde ştii ?

— Din oraşul B. A trecut şi el pe acolo ! Cînd a aflat că i-a luat-o înainte sublocotenentul Oprea Bălan, a dat bir cu fugiţii !

Piru mă asculta vădit nemulţumit. Nu-i făcea plăcere că ştiu mai mult decît el, totuşi spuse :

— Interesant...

— Şi mai interesant e acest caiet ! ciocnii eu cu degetul în coperta cartonată.

Piru îşi pierdu calmul. Dovedi însă imediat că e un om foarte inteligent, stăpîn pe sine. Sună. Intră sublocotenentul Bălan Oprea. Privirea superiorului său, tăioasă, îl pironi lîngă uşă. Piru îmi luă din mînă caietul şi i-l arătă :

— Ştii ce-i ăsta ?

— Nu, să trăiţi !

— Al treilea caiet al lui Petre Petrescu !

Sublocotenentul se făcu alb la faţă şi privirile-i alunecară spre mine. Apoi spuse :

— Am epuizat toate sursele de informaţie, vă asigur.

— Se vede, răspunse colonelul şi trînti caietul pe masă.

— De unde-l aveţi ? mi se adresă sublocotenentul.

— De la acela despre care dumneata spui în raport : „nu l-am interogat fiind dement".

— Dar este nebun ! M-am interesat. Mi-au confirmat şi medicii ! Declaraţiile lui nu pot fi luate în seamă. Cum aţi putut sta de vorbă cu el ?

— E adevărat că-i bolnav, taxat drept nebun, confirmat de medici. Dar, eu plec de la formula că în medi-

cină nu poate fi întotdeauna adevăr absolut, că medicii pot şi greşi.

— Acestea sînt teoriile dumitale. Eu însă, în calitatea pe care o am, trebuia şi trebuie să ţin seama...

— Adevărat, ca ofiţer şi eu poate procedam la fel cu dumneata. Ca scriitor însă, iau materialul uman aşa cum e, văd în el omul, caut să aflu adevărul despre om. Pentru mine şi nebunul e om.

— Şi pentru mine, dar din punct de vedere al legii...

— Din punctul de vedere al legii ai trei zile arest sever! interveni colonelul, care ascultase dialogul nostru răsfoind caietul. Fiindcă — adăugă, sec — ai „epuizat" toate mijloacele de investigaţie! Apoi mi se adresă: Ce părere aveţi despre poeziile lui Petre Petrescu?

— De care anume?

Piru zîmbi, se aşeză pe scaun şi mă invită să vin lîngă el. Făcu semn şi sublocotenentului: Pofteşte şi dumneata! Şi citi următoarea poezie:

„Şoricel cu coada mică
Or ţi-e frică de pisică
Ia mai lasă frica la o parte
Mai roade şi tu o carte.
Asta pînă dai de brînză.
Raftul urcă-l ca pe-o pînză.
Unde-s nucile ce-ţi plac?
Eu îţi spun că îs în sac.
Unde-i sacul, vrei să ştii?
Nu e greu să afli, de te iei după copil.
Sigur, nu-s în casă, ci-n cămară
Podu-i plin, urcă deci fuga pe scară
Ia-ţi ciocan, burghiu şi daltă

O nucă trebuie spartă.
Nu-i uşor, asta e artă!

Caru-i mic şi boii mari
Iarna-i ici, cu ce să ari?
Fă-mă doamne-o rîndunică
Rîul să-l trec la ibovnică.
Urîtu-mi-i de urît,
La greu necaz m-a vîrît!
Ca să nu mai stau aşa
Am încălecat pe-o şa
I-am spus apoi povestea aşa:
Era odată un covor
Tare mic dar zburător
Enigma e în timpul trecător.
Lor povestea le-a plăcut
Ori povestea nu-i poveste.
Raţa ici, raţa colea
Tare-aş trece Dunărea
Apoi marea-nvolburată
Bine mai era odată
Europa liniştită
Luna mai era înflorită
Unde vrei acolo în deal
Lasă pasărea să zboare de la mine la Predeal.
Lung e drumul pîn' la lună
Unde-i omul să ne-o spună
Iute pasărea ce zboară
Mintea ţi se înfioară
Eu ştiu calea cea mai scurtă
N-am ce face n-o pot spune
Dar o ghicitoare spune

Ea o să-ţi arate toate
Lacrimile, mii vărsate
E-te cal de călărie
Eu mă rog ca să mă ţie
Vie cel ce-o să le ştie.

Iarna-i ici, plină de nea
Nu e doar numai o stea
Ce folos viaţa mea
Eu un vis am de-mplinit
Răi sînt cei ce-au făptuit
Ca eu să nu pot lucra
Unde m-a lăsat mama.
Iute pîrîuaş de munte
Tare mi-i urît pe punte
În aceste zile crunte.
Fă-mă doamne aviator
Iar de n-oi putea să zbor
Eu mai bine vreau să mor!
Că omu-i făcut să zboare
Aripi prinde cînd îl doare.
Rar e omul fericit,
Eu aşa m-am nimerit,
Să n-am parte de nimic.
Iar la vară-n Siminic.
Mai ar fi şi radio
Bine, fraţilor, adio.
Omu-i om şi timpul trece
Lasă şefii să te frece".

— N-au nici o valoare literară, am declarat cu toată competenţa, simţindu-mă pe un teren sigur, dornic să-i joc puţin.

— Se pune întrebarea : Ce l-a făcut totuşi pe Petrescu să scrie versuri ?

Întrebarea locotenent-colonelului Piru era adresată sublocotenentului.

— Ştiu eu ? zise acesta, luat pe neaşteptate.

— Atunci, pune mîna pe coala asta şi scrie !

— Aţi observat că e vorba de un acrostih ? întrebai în acelaşi moment.

Locotenent-colonelul Piru pusese deja coala de hîrtie în faţa sublocotenentului şi-i dicta literă după literă. A obţinut următorul mesaj : ŞOIMARU E UN SPION. CIFRUL CAIETELOR TABELUL LUI MENDELEEV. ÎNCERCUIŢI FIECARE SIMBOL.

— Asta-i ! Bravo ! exclamă Piru, adresîndu-mi-se, evident, mie. *Cifrul Petre Petrescu* ! Puse mîna pe telefon şi-i comunică lui Gheorghieci cifrul, rugîndu-l să-l informeze cît mai repede despre concluziile la care va ajunge.

Piru mă informă că a predat caietele cu formule şi calcule lui Gheorghieci, dar acesta nu se putuse descurca în ele. Lucru explicabil : îi lipsea cifrul.

Ordonă apoi sublocotenentului să-l introducă pe Viorel Popescu.

— Aţi reuşit să vă odihniţi ? îl întrebă locotenent-colonelul Piru.

— Nu prea. Tensiunea nervoasă.

— Atunci, e vorba de identitatea dumitale ! i-o tăie colonelul, brutal.

— Viorel Popescu. Aveţi doar fişa mea.

— Da, a fost bine întocmită. Fotografia de pe fişă îţi aparţine, *domnule Şoimaru* ! Dar şi aceasta ! Locotenent-colonelul îi puse în faţă fotografia adusă din

oraşul B. Te-aş ruga să-mi explici, de ce a fost nevoie de această mistificare ? !

— Nu pot da nici o explicaţie !

— Pot eu în schimb, spuse locotenent-colonelul. Fiindcă Şoimaru l-a ucis pe Petre Petrescu !

— Nu aveţi dovezi !

— Înainte de a fi asasinat, portarul a vorbit. E a treia crimă pe care o ai pe conştiinţă.

Pus în faţa faptelor, Şoimaru începu, cu vocea sugrumată :

— Pe Petre Petrescu l-am spionat şi din ordinul hitleriştilor şi din interes personal. Voiam să-i fur invenţia. Dar, nu aveam de gînd să o dau hitleriştilor. El mi-a vorbit de un fel de „costum de cosmonaut". A şi lucrat la el. Într-o zi, l-am întrebat în ce stadiu a ajuns cu costumul. Mi-a răspuns că e gata, e hotărît însă să păstreze secretul pînă după război. Eu, în lipsă, îi fotografiam toate lucrările din seif. După discuţia avută cu mine, a simulat că pleacă în oraş. M-a pîndit şi, cînd umblam în seif, a năvălit peste mine. Atunci am tras.

— Restul îl ştim : simularea dispariţiei, rapoarte false, întrerupse locotenent-colonelul.

— Cu documentaţia am plecat în Elveţia. Am început să descifrez planurile. Tîrziu mi-am dat seama, Petre Petrescu îşi bătuse joc de mine. Adevărata lui lucrare rămăsese în ţară.

— Altceva căutaţi ! am izbucnit eu.

— Are dreptate, întări colonelul. Să-ţi spun eu ?

— Odată ce toţi ştim, n-are rost să mai repet.

Locotenent-colonelul consideră interogatoriul încheiat. Mi se adresă mie :

— Mai aveţi vreo întrebare ?

— Nu, am răspuns, şi m-am ridicat din fotoliu, dezamăgit. La toate m-aş fi aşteptat, cînd am început să scriu despre mesajul din Venus, dar la asta nu. Ah, fata ! Fata de la răcoritoare. A avut dreptate. În loc de celebritate, şi încă mondială... naiv !

Sfîrşit

CUPRINS

Un mesaj din Venus 5
Cu mîinile legate 9
Victorie 15
Încăpăţînatul 19
O descoperire şi mai senzaţională 22
Pilotul electronic 26
Pe recepţie 28
Şi o sarcină redacţională 31
Un nou mesaj 33
In vino veritas 37
Din nou mister 40
Ce se aude din Venus 44
Singur în noapte 49
Surpriza vine peste noapte 52
După patruzeci şi opt de ore 58
Concluziile colonelului Gheorghieci . . . 64
Perseverenţa chimistului 71
O expertiză 77
Ce se găseşte în arhive 81
Necazurile lui Vasinca 84
Un furt ieşit din comun 86
Răzbunarea 89

Mistificatorul 95
O lovitură de teatru 99
Nu sînt eu Simplon 103
Cortina se ridică 108
O cunoştinţă 112
Cu gîndurile mele 119
În plină acţiune 126
Cum a dispărut Petre Petrescu 135
Sînt un naiv ! 145

Redactor responsabil : V. ARDELEANU
Tehnoredactor : ȘTEFANIA MIHAI

Dat la cules 04.11.1967. Bun de tipar 07.03.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 7835. Tiraj 60 140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 4,75. Coli de tipar 5. A. 12 264. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 819 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 4